

Nyíregyháza foglalkoztatási és munkaerőpiaci stratégiája

4. sz. módosítás

TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001

Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum

Készítette:
MEGAKOM Tanácsadó Iroda
Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft.

Megbízó:
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Dátum: 2023. október 18.

A tanulmány a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum című projekthez kapcsolódóan került kidolgozásra.

Az adatgyűjtés lezárva: 2023. október 18.

www.megakom.hu

www.exante.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1	KÖSZÖNTŐ.....	6
2	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	7
3	BEVEZETÉS.....	9
3.1	Előzmények, indíttatás, mandátum	9
3.2	Lehatárolás.....	10
3.2.1	Területi lehatárolás	10
3.2.2	Finanszírozási lehatárolás.....	10
3.2.3	Célcsoportbeli lehatárolás.....	11
3.2.4	Végrehajtási lehatárolás, korlátok	12
3.2.5	Végrehajtási időhorizont meghatározása, rövid indoklása.....	12
3.3	Tervezési folyamat bemutatása	12
3.4	Stratégiai (szakmapolitikai) háttér, illeszkedés	13
3.4.1	Szakmapolitikai, jogi háttér	13
3.4.2	A projekt céljainak kapcsolódása a Széchenyi 2020 céljaihoz	14
3.4.3	Kapcsolódás Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási céljaihoz	16
3.5	Kapcsolódás egyéb projektek végrehajtásához	19
4	STRATÉGIAI KERET.....	24
4.1	Jövőkép, küldetés.....	24
4.2	Célrendszer, eredmények	25
4.3	Elvárt stratégiai illeszkedés	27
4.4	A pillérek kiválasztásának indoklása, rövid bemutatása.....	29
5	HELYZETELEMZÉS.....	30
5.1	Helyzetelemzés és -értékelés módszertana, folyamata	30
5.2	A beavatkozási terület bemutatása	30
5.2.1	A beavatkozási terület (megcélzott földrajzi, szakpolitikai területek) ismertetése.....	30
5.3	Földrajzi terület/beavatkozási szint meghatározása	30
5.3.1	Célcsoport demográfiai/szociális/egészségügyi/stb. jellemzőinek bemutatása	33
5.3.2	Szükségletfelmérések eredményeinek bemutatása	55
5.3.3	Intézményi és szabályozási környezet	57
5.3.4	A paktum szervezeti keretei.....	59
5.4	Horizontális elvek érvényesülése	60
5.5	Korábbi stratégiai dokumentumok tervezési, végrehajtási tapasztalatai	61

5.6	Következtetések (helyzetértékelés, SWOT)	66
6	AZ 1. PILLÉR BEMUTATÁSA	71
6.1	Pilléreken belüli specifikus célok és az elvárt eredmények.....	71
6.2	Intézkedések/akciók/projektek	72
6.2.1	1.1. intézkedés: Bértámogatás nyújtása	72
6.2.2	1.2. intézkedés: Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése	73
6.2.3	1.3. intézkedés: Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek.....	75
7	A 2. PILLÉR BEMUTATÁSA.....	77
7.1	Pilléreken belüli specifikus célok és az elvárt eredmények.....	77
7.2	Intézkedések/akciók/projektek	78
7.2.1	2.1. intézkedés: Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	78
7.2.2	2.2. intézkedés: Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	80
8	A 3. PILLÉR BEMUTATÁSA.....	83
8.1	Pilléreken belüli specifikus célok és az elvárt eredmények.....	83
8.2	Intézkedések/akciók/projektek	83
8.2.1	3.1. intézkedés: Foglalkoztatási paktum működtetése.....	83
9	PÉNZÜGYI TERV	86
10	VÉGREHAJTÁS	87
10.1	Paktumtagok feladatainak és felelősségeinek lehatárolása, bemutatása	87
10.1.1	A paktumszervezet tagjainak feladatai	88
10.2	Monitoring	91
10.3	A megvalósítás és a fenntartás szervezete	93
10.3.1	Projektmenedzsment	94
10.3.2	A szakmai megvalósításhoz szükséges humán erőforrás	94
10.4	Partnerség.....	95
11	MELLÉKLETEK	96
11.1	Helyzetelemzés további dokumentumai.....	96
11.2	Szükségletfelmérés dokumentumai.....	96
11.3	Pénzügyi terv.....	96

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tevékenységei.....	9
2. ábra: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum 2017-es komplex munkaerőpiaci kutatási programja...	10
3. ábra: A Foglalkoztatási Stratégia által érintett fő munkaerőpiaci szereplők.....	11
4. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási jövőképének pillérei.....	17
5. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye átfogó és specifikus foglalkoztatási céljai.....	18
6. ábra: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Stratégia jövőképét meghatározó gazdasági és társadalmi folyamatok.....	24
7. ábra: Célfá.....	25
8. ábra: A paktum terület elhelyezkedése Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyén belül.....	31
9. ábra: Nyíregyháza elhelyezkedése a hazai városhálózatban.....	32
10. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdaságfejlesztési tengelyei.....	32
11. ábra Nyíregyháza állandó népessége (2000-2021).....	33
12. ábra: Nyíregyháza lakónépességének változása (2000-2021).....	34
13. ábra: El- és odavándorlások száma Nyíregyházán (2002-2021).....	35
14. ábra: A relatív munkanélküliségi mutató változása 2016 március és 2023 június között.....	36
15. ábra A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása (2016.-2023.06.).....	38
16. ábra A célcsoport nemek szerinti összetételének alakulása (2016.01.-2023.06.).....	39
17. ábra Az álláskeresők korcsoportos megoszlása (2016-2023.I. félév.).....	39
18. ábra A regisztrált álláskeresők kor szerinti megoszlásának változása Nyíregyházán (2010-2022) ...	41
19. ábra: A regisztrált álláskeresők megoszlása a folyamatos regisztráció hossza szerint (2023. I. félév).....	42
20. ábra: Az óvodába beírt gyermekek számának változása Nyíregyházán (2010-2021).....	59
21. ábra: Összefoglaló szervezeti ábra.....	93

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Összefoglaló adatok a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum projektről*.....	9
2. táblázat: A paktumhoz kapcsolódó GINOP és a TOP felhívások bemutatása.....	19
3. táblázat: A Foglalkoztatási Stratégia beavatkozási logikájának áttekintő táblázata.....	26
4. táblázat: A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei és a Nyíregyházi Foglalkoztatási Stratégia illeszkedése.....	27

5. táblázat: Pillérek és intézkedések bemutatása	29
6. táblázat: A 7 évesnél idősebb lakosság képzettségi mutatója (2001, 2011, 2022)	37
7. táblázat A regisztrált álláskereső iskolai végzettség szerinti megoszlása Nyíregyházán (2010-2023. I. félév)	40
8. táblázat: A 180 napon, illetve egy éven túl nyilvántartott álláskereső aránya (2010-2019).....	41
9. táblázat: A közfoglalkoztatás alakulása Nyíregyházán (2013-2020.01-09. hó).....	45
10. táblázat A célcsoport legfőbb jellemzői	46
11. táblázat: Nyíregyháza regisztrált és működő vállalkozásainak foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása (2011-2022)	47
12. táblázat: Nyíregyháza működő vállalkozásainak foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása (2011-2018).....	48
13. táblázat: Nyíregyháza működő vállalkozásainak foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása (2017-2021).....	48
14. táblázat: Nyíregyháza működő társas vállalkozásainak ágazatok szerinti megoszlása (2011-2018)	49
15. táblázat: Nyíregyháza működő társas vállalkozásainak ágazatok szerinti megoszlása (2017-2021)	50
16. táblázat A munkaerő keresleti oldal bemutatása (2011-2023.01-06.).....	52
17. táblázat A munkaerő kínálati oldal bemutatása (2011-2023.06.)	53
18. táblázat Az állandó népesség és ezen belül a 0-5 éves korosztály számának alakulása Nyíregyházán (2010-2021)	57
19. táblázat: A stratégiaalkotási és megvalósítási folyamatban résztvevő szervezetek feladatai	60
20. táblázat: A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által megvalósított vagy folyamatban lévő releváns projektek.....	61
21. táblázat: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal által megvalósított vagy folyamatban lévő releváns projektek.....	62
22. táblázat SWOT analízis	66
23. táblázat: Pillérhez kapcsolódó specifikus célok és intézkedések összefoglaló bemutatása	71
24. táblázat: Pillérhez kapcsolódó specifikus célok és intézkedések összefoglaló bemutatása	77
25. táblázat: Pillérhez kapcsolódó specifikus célok és intézkedések összefoglaló bemutatása	83
26. táblázat: A Foglalkoztatási Stratégia pénzügyi terve.....	86
27. táblázat: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tagjai	87
28. táblázat: A felelősök és partnerek összefoglalása intézkedésenként.....	90
29. táblázat: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum által vállalt indikátorok*	92
30. táblázat: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum fő szervezeti egységei	93

1 KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Paktumtagok!

Nyíregyháza egy fiatalos, gyorsan fejlődő település, a térség egyik gazdasági központja. A város folyamatos fejlődéséhez elengedhetetlen a megfelelően képzett humán kapacitás, a nagy számú agilis és tőkeerős vállalkozások megléte, valamint a hatékonyan működő munkaerőpiac. A városvezetés középtávú célja a nyíregyházi foglalkoztatási szint jelentős arányú és tartós növelése, melyhez számos foglalkoztatást növelő programban történő részvétellel igyekszünk aktívan hozzájárulni. Ilyen program a 2016 októberében indult foglalkoztatási paktum is, melyben az Önök által képviselt szervezetek is aktív szerepet vállalnak.

Jelen dokumentum a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal együttműködésében megvalósuló TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001 azonosító számú Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum című projekt keretében készült el. A projekt célja, hogy hosszú távon hozzájáruljon Nyíregyháza foglalkoztatási problémáinak megoldásához, ezáltal a város gazdasági erejének növeléséhez.

A TOP-6.8.2-15 „Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében” című felhívás különböző szakmai dokumentumok kidolgozását írja elő, amelyek egyike egy részletes, városi szintű foglalkoztatási stratégia. A stratégia kijelöli azokat az irányokat, amelyeket Nyíregyháza fenntartható gazdasági fejlődése és kiegyensúlyozott munkaerőpiaca érdekében követnie kell a város meghatározó munkaerőpiaci szereplőinek.

Ezúton köszönjük minden résztvevő szervezet eddigi és elkövetkező munkáját! Bízunk benne, hogy munkánk az Önök számára is hasznos lesz, a létrejött együttműködések hosszú távon is megmaradnak és közösen jelentősen hozzá tudunk járulni a város hosszú távú fejlődéséhez.

Tisztelettel:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Konzorcium vezető

2 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A következőkben röviden összefoglaljuk a dokumentum főbb tartalmi elemeit.

A Stratégia jövőképe a „Minőségi munkahelyek a gazdaságfejlesztés szolgálatában”. A Stratégia célrendszerét a következő ábra foglalja össze.

A helyzetelemzés alapján a következő főbb megállapítások tehetők. Nyíregyháza képzettségi szintje folyamatosan javul, a város korszerkezete a vármegyei átlagnál kedvezőbb, népességszáma stabil, javul a foglalkoztatási szint, a gazdasági szerkezet folyamatosan bővül, bár magas a mikrovállalkozások száma. A javuló képzettségi szint ellenére egyes munkavállalói csoportokban a szaktudás és a munkavállalói kompetenciák hiányoznak. További problémát jelent, hogy a közfoglalkoztatási rendszerben ragadók nehezen mozdíthatók ki az elsődleges munkaerőpiacra. A helyzetet tovább nehezíti, hogy magas a 30 év alattiak aránya a munkanélküliek között, még mindig viszonylag kevés a magas hozzáadott értéket képviselő álláshely, valamint a munkáltatók kevésbé nyitottak a hátrányos helyzetű munkavállalókkal szemben.

A konzorciumi partnerek kérelmezték a projekt megvalósítási időszakának meghosszabbítását és ezzel együtt a források megemelését. Ezzel párhuzamosan a Stratégia időtávja is módosult: 2016 októberétől 2023 novemberéig, a paktumprojekt megvalósítási időszakának végéig tart.

A Stratégia pilléreit és intézkedéseit, a megvalósítás ütemezését, valamint a pénzügyi kereteket a következő táblázat tartalmazza:

Pillér	Intézkedés	Ütemezés	Forrás (Ft)
Munkáltatói oldal	Bértámogatás nyújtása	2018.01.01. – 2023.11.30.	3 049 288 924
	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése	2018.01.01. – 2023.11.30.	77 568 100

Pillér	Intézkedés	Ütemezés	Forrás (Ft)
	Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek	2018.01.01. – 2023.11.30.	67 766 752
Munkavállalói oldal	Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	2017.06.01. – 2023.11.30.	2 078 400
	Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	2018.01.01. – 2023.11.30.	3 898 984
Munkaerőpiaci együttműködés	Foglalkoztatási paktum működtetése	2017.05.01. – 2023.11.30.	239 261 805

A paktumprojektet Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal valósítja meg, a napi szintű operatív tevékenységeket a paktumiroda végzi. A paktumszervezet 38 tagból áll, közöttük megtalálhatók a megvalósító szervezeteken túl képzőintézmények, vállalkozások, társulások, fejlesztési, érdekképviselői és egyéb szolgáltató szervezetek, civil szervezetek.

A monitoring és értékelés a Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében történik.

3 BEVEZETÉS

3.1 Előzmények, indíttatás, mandátum

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal közösen valósítja meg a „Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum” elnevezésű projektet.

1. táblázat: Összefoglaló adatok a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum projektről*

A projekt azonosító száma	TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001
Konzorciumi partnerek	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
A projekt költségvetése	3 856 000 000Ft
A finanszírozás forrása	Európai Szociális Alap és állami társfinanszírozás
A támogatás intenzitása	100%
A megvalósítás időtartama	2016. október 4. – 2023. november 30.

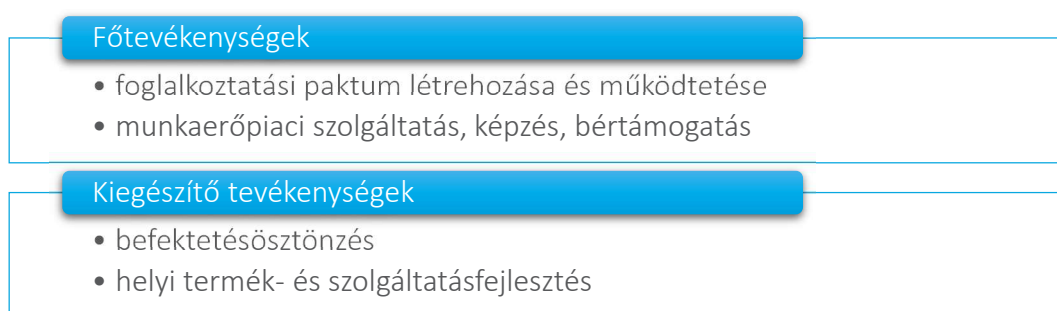
Forrás: Támogatási Szerződés alapján saját szerkesztés

* A projekthosszabbítás eredményeként változott a megvalósítás időtartama és a költségvetés is.

A projekt átfogó céljai a komplex gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztés a vállalkozói környezet és a versenyképesség javításáért, valamint a hátrányos helyzetű lakosság tartós munkaerőpiaci integrációja. Mindezek a foglalkoztatottság bővülését és a kiegyensúlyozott munkaerőpiac megteremtését szolgálják.

A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum során két fő tevékenységet kell megvalósítani, amelyeket további két választott tevékenység egészít ki.

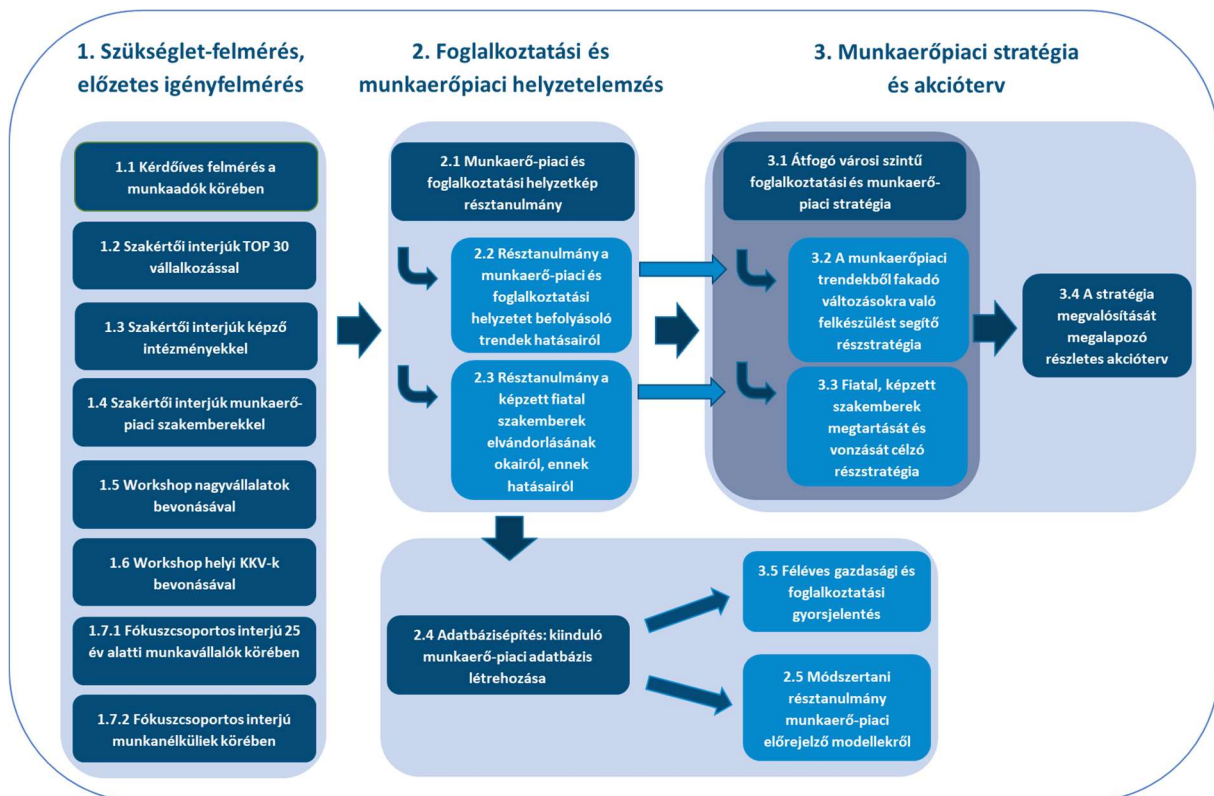
1. ábra: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tevékenységei

Forrás: Megvalósíthatósági Tanulmány alapján saját szerkesztés

A projekt keretében komplex munkaerőpiaci kutatási program megvalósítására kerül sor, amelynek célja a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum működésének hosszú távú, stratégiai megalapozása a helyi adottságokra, kihívásokra és szükségletekre építve. A kutatási program felépítéséről és elemeiről az alábbi ábra nyújt áttekintést.

2. ábra: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum 2017-es komplex munkaerőpiaci kutatási programja

Forrás: saját szerkesztés

2018. 1. félévében elkészült az „Útmutató a területi foglalkoztatási stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához” című dokumentum, így a 2017-ben kidolgozott eredeti stratégiai jellegű dokumentumokat a 2018. évi felülvizsgálat során összevontuk, szerkezetüket az útmutató előírásainak megfelelően egységesítettük a partnerségi elvek figyelembevételével. Jelen dokumentum a munkaerőpiaci és foglalkoztatási helyzetelemzés, stratégia és akcióterv útmutató alapján 2023-ban aktualizált változata.

3.2 Lehatárolás

3.2.1 Területi lehatárolás

A Foglalkoztatási Stratégia beavatkozási területe megegyezik a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum által lefedett területtel. A paktum területét Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területe képezi (274,53 km²), amely a pályázati felhívásban foglaltaknak megfelelően nincs átfedésben sem a vármegyei, sem más helyi paktum területével. A város az ország északkeleti részén elhelyezkedő Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye, az azonos nevű járás központja. Nyíregyháza Magyarország 7. legnagyobb városa, lakónépessége a 2021-es KSH adatok alapján 115 521 fő, állandó népessége 118 211 fő. A projekt területi lehatárolásáról további információ az 5.3-as Földrajzi terület/beavatkozási szint meghatározás című fejezetben olvasható.

3.2.2 Finanszírozási lehatárolás

Jelen Foglalkoztatási Stratégia összhangban az Irányító hatóság által kiadott „Útmutató a területi foglalkoztatási stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához” című dokumentum előírásaival, kifejezetten a

3.2.4 Végrehajtási lehatárolás, korlátok

A tervezett beavatkozások végrehajtásáért a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum projekt konzorciumi partnerei felelősek, azaz Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal. A végrehajtás kereteit bővebben a 10. fejezetben fejtjük ki.

3.2.5 Végrehajtási időhorizont meghatározása, rövid indoklása

A Stratégiában bemutatásra kerülő beavatkozások alapvetően közvetlenül finanszírozhatók a „Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum” című projekt költségvetéséből, ezáltal fontos, hogy a végrehajtás időhorizontja illeszkedjen a projekt megvalósítási idejéhez.

A fentiek értelmében a Stratégia végrehajtásának kezdete a Paktumprojekt kezdetének megfelelően 2017. 3. negyedév, befejezése pedig 2023. 4. negyedév.

3.3 Tervezési folyamat bemutatása

A Foglalkoztatási Stratégia célrendszerének, beavatkozásainak meghatározását egy részletes helyzet-elemzés elkészítése előzte meg, amely különböző forrásokból származó primer és szekunder adatokon, információkon alapult. A folyamatban kiemelt szerepe volt Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának és az akkori Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályának, de egyéb városi munkaerőpiaci szereplők is részt vettek, melyeket a továbbiakban az egyes feladatokhoz kapcsolódóan mutatunk be.

Az adatelemzés során az általános társadalmi, gazdasági, foglalkoztatási helyzet bemutatásához elengedhetetlen bizonyos statisztikai adatok összegyűjtése történt meg.

Az adatok egy része nyilvános, közhiteles forrásból származott, mint például

- Központi Statisztikai Hivatal,
- Belügyminisztérium közfoglalkoztatási adatbázisa,
- Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal stb.

Az adatok más részét pedig a paktum által érintett szereplők biztosították (pl. Kormányhivatal, Nyíregyházi Szakképzési Centrum stb.).

A szükségletfelmérés során is számos hasznos információ merült fel. A felmérés eltérő módszerekkel, több lépésben történt különböző célcsoportok megszólításával.

- partnerségi fórumok, rendezvények a potenciális paktumtagok, illetve a szélesebb nyilvánosság bevonásával (2017. április 25., 2017. április 26., 2017. április 28.);
- a munkaadói kérdőíves felmérés keretében pontos képet kaphattunk a helyi munkáltatók elvárásairól, szükségleteiről, véleményéről (2017. április 5-21.);
- interaktív szakmai workshopot szerveztünk a helyi nagyvállalatok, illetve a meghatározó kis- és középvállalkozások részvételével, ahol külön foglalkoztunk a helyi gazdaság és munkaerőpiac aktuális helyzetével és lehetséges kitörési pontjaival (2017. április 18., 2017. április 20.);
- szakértői interjúkat készítettünk a legnagyobb helyi vállalkozások (30 fő), a képző intézmények (10 fő) és munkaerőpiaci szakemberek (10 fő) megkeresésével (2017. április 5-28.);

- a munkavállalói oldal elvárásainak és javaslatainak becsatornázása céljából 2 fókuszcsoporthoz interjúra került sor egyfelől a 25 éven aluli munkavállalók, másfelől az álláskereső bevonásával (2017. április 20., 2017. április 24.).

Az eredeti stratégiai dokumentumok elkészítésének idején az Irányító Hatóság által kiadott egységes tartalmi és módszertani útmutató még nem állt rendelkezésre, ezért a dokumentumok tartalmának és szerkezetének kialakítása kizárólag a Nemzetgazdasági Minisztérium által alkotott általános stratégiai és operatív programozási elvek figyelembevételével történt. A projekt keretében komplex munkaerőpiaci kutatási program megvalósítására kerül sor, amelynek célja a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum működésének hosszú távú, stratégiai megalapozása a helyi adottságokra, kihívásokra és szükségletekre építve. A kutatási program felépítéséről és elemeiről a 2. ábra nyújtott áttekintést.

A paktumprojekt keretében a konzorcium minden évben elvégzett az alábbi partnerségi, szükséglet-felmérési és kutatási feladatokat:

- a munkaerőpiaci helyzetelemzés, stratégia és akcióterv aktualizálása,
- féléves gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentés (évente két alkalommal),
- a városi szintű munkaerőpiaci adatbázis frissítése,
- kérdőíves felmérés a munkáltatók körében,
- kérdőíves felmérés a célcsoport körében valamennyi, a projektben résztvevő célcsoporttag bevonásával,
- fókuszcsoporthoz interjúk lebonyolítása 25 év alatti munkavállalók, illetve munkanélküliek részvételével.

Ezzel egyfelől garantálják, hogy a paktum mindig az aktuális gazdasági helyzetre és munkaerőpiaci szükségletekre tudjon reagálni, másfelől biztosítják a projekt eredményeinek hosszú távú fenntarthatóságát. 2020 folyamán a COVID-19 járvány kapcsán bevezetett veszélyhelyzeti intézkedések miatt a primer adatfelméréseket nem lehetett lebonyolítani, így az adatfelvétel nagy részét 2021-ben lehetett lebonyolítani.

Jelen dokumentum a munkaerőpiaci és foglalkoztatási helyzetelemzés, stratégia és akcióterv „Útmutató a területi foglalkoztatási stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához” című dokumentum alapján aktualizált változata.

3.4 Stratégiai (szakmapolitikai) háttér, illeszkedés

3.4.1 Szakmapolitikai, jogi háttér

A következőkben ismertetjük a projekt szempontjából releváns európai uniós és hazai szakmapolitikai háttérrel, intézkedésekkel, amelyhez a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum kapcsolódik, illetve amelyek befolyásolják a Stratégia tartalmának kialakítását.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (továbbiakban a Szerződés) 107. és 108. cikkében rendelkezik a tagállamok támogatásainak céljáról, módjáról, azok a belső piaccal való összeegyeztethetőségéről. Az európai és a tagállami szintű foglalkoztatás növelése céljából – a szerződés értelmében – megengedhetők azon térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatások, ahol alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság.

Az Európai Bizottság 651/2014/EU rendelete a Szerződés 109. cikkével összhangban meghatározza, hogy bizonyos kritériumokkal az egyes támogatási kategóriák mentesíthetők a bejelentési kötelezettség hatálya alól. Ilyen támogatási kategóriák többek között a kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) nyújtott támogatás, a kutatás-fejlesztési támogatás, a környezetvédelmi célú támogatás, a foglalkoztatási és képzési támogatás stb. Az érvényes szabályozás alapján az állam mentesül a bejelentési kötelezettség alól például a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához, a felmerülő többletköltségek ellentételezéséhez nyújtott támogatás esetén is.

Az Európai Parlament és a Tanács 1304/2013/EU Rendelete az Európai Szociális Alapról (ESZA) és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről rendelkezik. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés alapján az Európai Szociális Alap célja, a foglalkoztatási lehetőségek javítása, a társadalmi kohézió erősítése, a szegénység elleni küzdelem, az oktatás, a készségek fejlesztésének és az egész életen át tartó tanulásnak ösztönzése, továbbá aktív, átfogó és fenntartható befogadási politikák kialakítása, tekintettel a foglalkoztatás szintjének előmozdítására, a szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményekre. Az ESZA támogatja a tagállamokat az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó nemzeti foglalkoztatási, szociális, romaintegrációs és esélyegyenlőségi stratégiákban megfogalmazott célok elérésében.

Az európai uniós szabályozás mellett hazai törvények és kormányrendeletek is szabályozzák az egyes projekttevékenységek megvalósítását. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény rendelkezik a foglalkoztatás elősegítésének, a munkanélküliség megelőzésének, illetve munkanélküliség hátrányos következményeinek enyhítéséről, amelyben a törvényhozó a helyi önkormányzatok, továbbá a munkaadók és a munkavállalók együttműködésére alapoz. A törvény értelmében az állami foglalkoztatási szerv a munkahelykeresést, a munkához és a megfelelő munkaerőhöz jutást, továbbá a munkahely megtartást munkaerőpiaci szolgáltatásokkal is elősegíti.

A törvény rendelkezik a képzésben részesíthető támogatottak köréről, a képzések költségeinek elszámolhatóságáról, az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatási lehetőségekről, a munkahelyteremtés és -megőrzés, a munkaerőpiaci programok, valamint a foglalkoztatást elősegítő támogatások lehetőségeiről. A törvény szabályozza többek között a hozzátartozó gondozásával, ápolásával, gyermek felügyeletével kapcsolatban felmerült indokolt kiadás, a jogosult személyek részére képzési támogatásként, a képzés időtartamára kereset kiegészítésként vagy keresetpótló juttatásként nyújtott, valamint a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítésének feltételeit is.

3.4.2 A projekt céljainak kapcsolódása a Széchenyi 2020 céljaihoz

Jelen fejezetben ismertetjük, hogy a projekt célrendszere hogyan kapcsolódik a Széchenyi 2020 és a hozzá kapcsolódó tervezési dokumentumok (Partnerségi Megállapodás, egyes operatív programok) célrendszereihez.

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban rögzített átfogó és hosszú távú fejlesztési irányok alapján azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait és fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra – a 10 évre szóló, növekedési és foglalkoztatási fókuszú Európa 2020 stratégiához illeszkedve. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás öt nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyek közül jelen felhíváshoz leginkább az 5. prioritás „A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása” kapcsolódik. A prioritás a helyi adottságokra és erőforrásokra építve, célul fogalmazza meg a térségi versenyképesség

és a foglalkoztatás növelését, hozzájárulva ezáltal a teljes foglalkoztatottságra és munkaalapú társadalomra vonatkozó nemzeti célokhoz. A prioritás nagy hangsúlyt helyez a helyi gazdaság foglalkoztatási lehetőségeinek kiaknázására, ami esélyt kínál a munkaerőpiacról kiszorult rétegek számára is. Fontos üzenet a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása, a leszakadó térségek, köztük a leszakadó vidéki térségek fejlesztése, társadalmi-gazdasági potenciáljuk kibontakoztatása, a népesség megtartása, a társadalmi együttműködés erősítése

Az elsősorban az 5. nemzeti prioritáshoz kapcsolódó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) elsődleges célja a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása. Valamennyi prioritása, intézkedése közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul ehhez a célhoz. A TOP mindenekelőtt az önkormányzatok fejlesztéséhez biztosít forrásokat, az önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit támogatja. A TOP integrált területi programok alapján nyújt támogatást, a vármegyék és a megyei jogú városok szintjén összehangolt fejlesztésekre.

A TOP célja, hogy valamennyi vármegye, térség és település, így a jelenleg hátrányos helyzetű, leszakadó, periférikus térségek és települések esetében is megtalálja és erősítse azokat a fejlődési elemeket, amelyekkel potenciáljuk, erőforrásaik kibontakoztathatók és aktivizálhatók. Ennek érdekében a TOP fő célja a térségi gazdaságfejlesztés és a foglalkoztatás növelése a következők által:

1. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása:

- helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására,
- helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére,
- turisztikai vonzerőkben rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás növekedése érdekében.

2 Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása

- város- és településfejlesztés a gazdasági funkciók erősítésére, a beruházások és befektetések növelésére és a népesség megtartására, a zöldfelületek és a kisléptékű környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése a települési környezeti minőség javítására,
- fenntartható városi közlekedésfejlesztés a települési környezet minőségének javítására és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében,
- a munkába járás segítésére,
- az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében,
- a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében,
- leromlott városrészek fejlesztése a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítására,
- helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A TOP prioritási tengelyei közül az 5. prioritási tengely kialakításával járul hozzá leginkább az Európa 2020 stratégiája foglalkoztatási, illetve a szegénység és társadalmi kirekesztés területén megfogalmazott

célkitűzéseikhez – olyan helyi, térségi programok által, amelyek szervesen kiegészítik a TOP ERFA prioritásaiban tervezett gazdaságfejlesztési és városrehabilitációs beavatkozásokat. A prioritási tengely keretében tervezett intézkedések finanszírozása az Európai Szociális Alapból valósul meg. A humánerőforrás fejlesztés integrált jellegéből adódóan a prioritástengely a 8-as (a foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása), illetve a 9-es (a társadalmi együttműködés segítése és a társadalmi felzárkózás) tematikus célkitűzések megvalósításához járul hozzá.

A TOP-6.8.2-15 kódszámú „Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében” című felhívás keretében a Kormány támogatja az együttműködések, partnerségek azon tevékenységeit, amelyek munkaerőpiacuk bővítéséhez, célcsoportjaik képzéséhez, elhelyezkedéséhez és a szereplők együttműködésének erősítéséhez szükségesek.

A felhívás keretében megvalósítható fejlesztések, a térségi és helyi szintű foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési programok hozzájárulnak a Partnerségi Megállapodásban foglalt célok eléréséhez, a területi sajátosságokon alapuló fejlettségbeli különbségek mérsékléséhez és a foglalkoztatási szint emeléséhez.

A foglalkoztatási paktumok kétszintű – vármegyei és helyi/megyei jogú város szintű – beavatkozás keretében kerülnek megvalósításra. A kétszintű támogatási forma célja, hogy vármegyei szinten átfogó, országos paktum-rendszer jöjjön létre, melynek alapjait a helyi megállapodások alkotják. Jelen projekt a helyi szintű foglalkoztatási együttműködésekre vonatkozó követelményrendszert jeleníti meg.

Jelen projekt céljai tehát egyértelműen hozzájárulnak a TOP fejlesztéspolitikai céljainak eléréséhez, hiszen:

- tartós partnerségre építve hosszú távon elősegítik Nyíregyháza és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdaságfejlesztését, versenyképességének növelését;
- lehetővé teszik a vállalkozói szféra számára új munkaerő alkalmazását, és ezáltal nagyobb gazdasági teljesítmény elérését;
- növelik a foglalkoztatási szintet, javítják a népesség képzettségi szintjét;
- közvetett módon, új munkalehetőségek biztosításával erősödik a térség népességmegtartó ereje;
- a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra való fókuszálással nagyobb mértékben érvényesülnek az esélyegyenlőségi alapelvek, és erősödik a társadalmi kohézió.

A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum hozzájárulása a felhíváshoz egyértelműen kimutatható. Az Önkormányzat hatékony koordinációjával létrejön a városi szintű foglalkoztatási paktum, amely az összes érintett szereplőt összefogja. A tartós és intenzív együttműködés hosszú távon biztosítja a gazdaságélénkítést, az Európai Unióban kiemelt célként megfogalmazott foglalkoztatási szint emelését, valamint a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolását.

3.4.3 Kapcsolódás Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási céljaihoz

A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum stratégiai dokumentumait úgy kell kialakítani, hogy illeszkedjen a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei foglalkoztatási célokhoz, mivel megyeszékhelyként, gazdasági központként és ingázási célterületként alapvetően befolyásolja az egész vármegye munkaerőpiaci folyamatait. A vármegyei foglalkoztatási stratégia hatálya egész Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területére kiterjed, biztosítva ezáltal a megfelelő koordinációt és szinergiát a vármegyei, helyi és a megyei jogú

városi paktumok között, azonban nagyobb hangsúlyt fektet a Nyíregyházán kívüli területek gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztésére.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási stratégiájának jövőképe a következő: „Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a foglalkoztatási paktumok hálózatának létrehozásával egy paradigmaváltás valósul meg a vármegyei foglalkoztatáspolitikában, melynek eredményeként növekszik a foglalkoztatottság, javul a hátrányos helyzetű foglalkoztatási célcsoportok foglalkoztathatósága, erősödik a vállalatok gazdasági versenyképessége és emellett a helyi gazdaságfejlesztés eszközeivel sikerül mérsékelni a területi hátrányokat. A munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolásával csökken a munkaerőhiány és a munkanélküliség.”. Összefoglalóan a jövőkép hat pillérre épül, amelyet az alábbi ábra foglal össze.

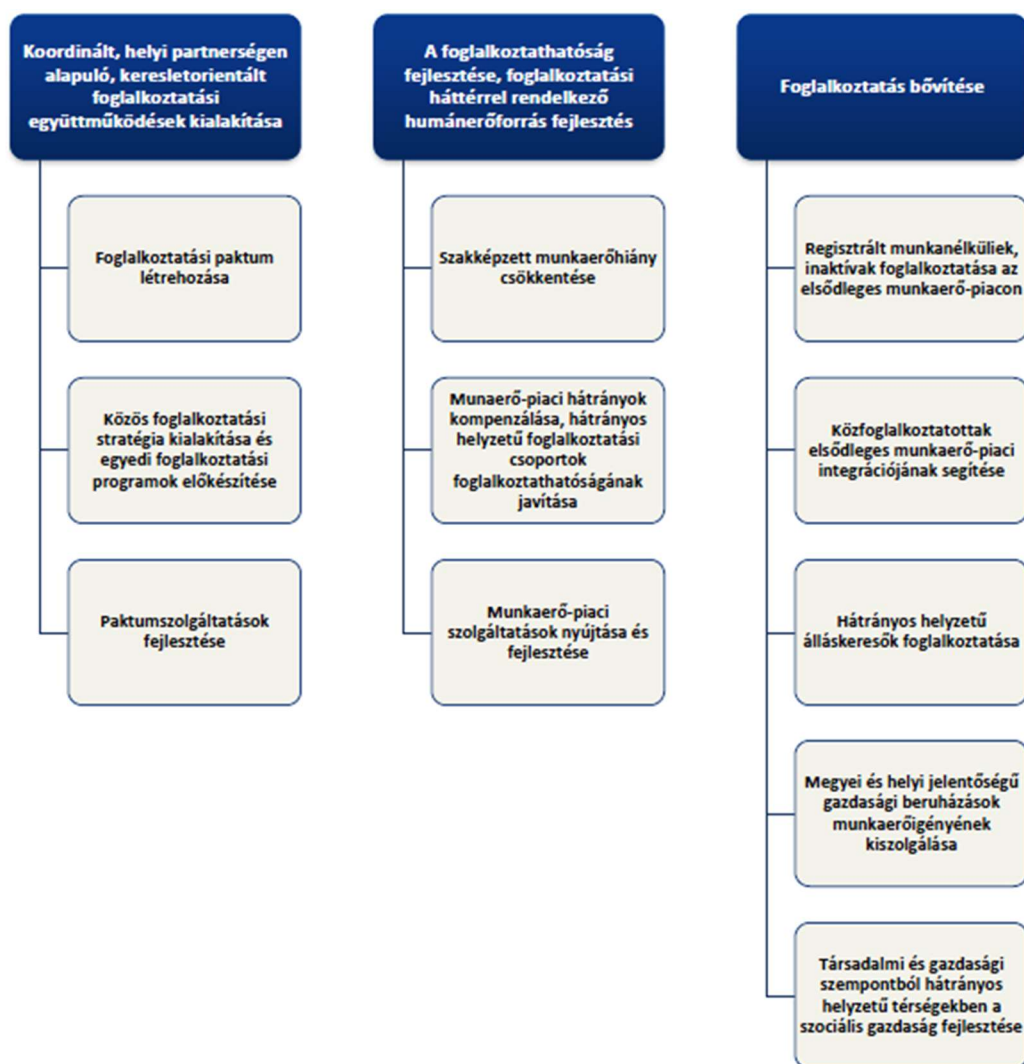
4. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási jövőképe pillérei

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Foglalkoztatási Stratégiája 2017-2021 alapján saját szerkesztés

A vármegyei és a városi jövőkép kiegészíti egymást, szöveges kifejtésük összehasonlítása alapján az állapítható meg, hogy Nyíregyháza – központi szerepköréből és a korábbi fejlődési tendenciákból kiindulva – sokkal inkább a gazdaságfejlesztésre fókuszál: kihangsúlyozza a helyi gazdasági szektor versenyképesség, a rendelkezésre álló munkaerő minősége és a népességmegtartó/-vonzó erő közötti kölcsönhatásokat, összefüggéseket. A vármegyei jövőképben is fontos a gazdasági szereplők, munkaadók igényeinek kielégítése, de – különösen a periférikus, elmaradottabb térségekben – nagyobb hangsúlyt kell fektetni a hátrányos helyzetű személyek felzárkóztatására és a szociális gazdaság megerősítésére.

5. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye átfogó és specifikus foglalkoztatási céljai

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Foglalkoztatási Stratégiája 2017-2021

A vármegyei jövőképhez összesen három átfogó és 11 specifikus cél kapcsolódik, amelyek elérésével alapvető változások indulhatnak meg Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdasági és foglalkoztatási folyamataiban. Az alábbi táblázat alátámasztja, hogy a vármegyei és a megyei jogú városi cél- és beavatkozási rendszerek egyértelműen kiegészítik és szinergikusan felerősítik egymás hatását. Nyíregyháza, mint megyeszékhely és gazdaság-társadalmi-munkaerőpiaci központ törekvése az, hogy a gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztési stratégia pozitív eredményei és hatásai a teljes vármegye területére kihassanak – beindítva, felgyorsítva az egész térség felzárkózását, fejlődését és a vármegyén belül meglévő területi különbségek csökkentését.

3.5 Kapcsolódás egyéb projektek végrehajtásához

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Programon (TOP) kívül a paktum Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programhoz (GINOP) való kapcsolódása is erős, ugyanis az számos olyan ERFA infrastrukturális fejlesztés és egyéb beavatkozás számára nyújt támogatást, amelyet a paktum tevékenységei ki tudnak egészíteni (pl. a szükséges munkaerő képzésével). Az alábbi táblázatban felsoroljuk a TOP és a GINOP érintett felhívásait, és röviden bemutatjuk a felhívások és a paktum közötti kapcsolatot is.

2. táblázat: A paktumhoz kapcsolódó GINOP és a TOP felhívások bemutatása

Felhívás	A felhívás fókusz	A felhívás és a paktum kapcsolata
GINOP-1.2.1 Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	A kiemelt iparágakban fejleszteni kívánó hazai mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése, amely során korszerű termék- vagy szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének céljából, lehetőség nyílik a modern eszköz- és gépparkok, valamint fejlett infrastruktúrával ellátott telephelyek kialakítására, a szektor szereplői számára a versenyképesség feltételeinek megteremtésére, fenntartására.	A termelési kapacitások bővítése és az innovációs potenciál fejlesztése egyértelműen igényelheti új munkaerő felvételét – ezt a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum ki tudja elégíteni a 2. főtevékenység keretében megvalósított képzési és bértámogatási tevékenységekkel.
GINOP-1.2.2 Mikro-, kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	A KKV-k fejlődésének, gazdaságban betöltött szerepének, piaci pozíciójának erősítése, munkahelyek megtartását eredményező beruházások támogatása, a területi különbségek csökkentése, a térségi felzárkóztatás és a helyi gazdaság megerősítése	A felhívás kifejezetten előnyben részesíti azokat a projekteket, amelyek minél nagyobb arányban hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez. A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum a 2. főtevékenység keretében hozzá tud járulni ehhez a folyamathoz a támogatott képzésekkel és foglalkoztatással. Az 1. főtevékenység keretében a Foglalkoztatási Fórum találkozási és egyeztetési lehetőséget teremt arra, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások megosszák egymással tapasztalataikat – erősítve ezáltal a helyi gazdaságban betöltött szerepüket. A vállalt helyi termék- és szolgáltatásfejlesztési tevékenység szintén azt a célt szolgálja, hogy a helyi vállalkozói szféra megerősödjön.

Felhívás	A felhívás fókusza	A felhívás és a paktum kapcsolata
GINOP-1.3.1 Mikro-, kis-, és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	A vállalkozások nemzetközi versenyképességének javítása, a vállalkozások külficra lépésének elősegítése a hatékony külficpiaci marketingtevékenység támogatása, kiállításokon, vásárokon való megjelenés elősegítése, illetve a piaci versenyben való eredményes részvételhez szükséges tudás biztosítása által	A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum keretében befektetésösztönzési tevékenységet is megvalósítunk. Ennek köszönhetően új nagyvállalatok telepedhetnek meg a városban (ill. már itt működő vállalatok bővíthetik tevékenységüket). Ehhez szükséges, hogy a helyi mikro-, kis- és középvállalkozások alkalmasak legyenek beszállítói tevékenységet végezni. A nemzetközi szttenderdeknek való megfelelés, a referenciák, valamint a széleskörű vállalkozói kapcsolatok nagymértékben javítják a helyi vállalkozások nemzetközi versenyképességét, azaz ugyanabba az irányba hatnak, mint a GINOP-1.3.1 felhívás. A külficra lépés egyik eredménye az lehet, hogy nő az érintett vállalkozások rendelésállománya, amit csak nagyobb létszámmal tudnak teljesíteni. A kapacitásbővítést a paktum 2. főtevékenysége keretében lehet támogatni.
GINOP-2.1.1 Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása	A hazai vállalkozások kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységének növelése olyan hazai kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységek támogatásával, amelyek jelentős szellemi hozzáadott értéket tartalmazó, új, piacképes termékek, szolgáltatások, technológiák, továbbá ezek prototípusainak kifejlesztését eredményezik	Jóllehet a paktum célcsoportját elsődlegesen nem azok a személyek jelentik, akik aktívan be tudnak kapcsolódni a K+F+I folyamatokba, de azáltal, hogy a 2. főtevékenység keretében bértámogatást tudunk nyújtani, a vállalkozások az ily módon felszabaduló forrásaikat kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységeikre tudják fordítani. Az 1. főtevékenység fórumot teremt arra, hogy a K+F+I szektorban aktív vállalkozások rendszeresen egyeztessenek egymással, ennek eredményeként optimalizálhatják ilyen irányú tevékenységeiket, illetve akár közös kutatás-fejlesztési és innovációs projekteket is megvalósíthatnak.
GINOP-2.1.7 Prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés	A Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégiában (S3) megfogalmazott intelligens gyártás specializációt támogassa azzal, hogy a KKV-k széles körének jelentős szellemi értéket tartalmazó, műszaki, technológiai fejlesztéseikhez kiszámítható forrást nyújt (a fejlesztések két, piaci alapon nehezen finanszírozható fázisára koncentrálva: a KKV-k házon belüli prototípusfejlesztésére és az ezek eredményeként létrejövő innovatív termékek, szolgáltatások és eljárások forgalomba hozatalára)	

Felhívás	A felhívás fókusz	A felhívás és a paktum kapcsolata
GINOP-5.2.4 Gyakornoki program pályakezdők támogatására	A közvetlen munkahelyteremtés , valamint az iskolai rendszerű képzésben, felnőttoktatásban vagy felnőttképzésben megszerzett szakképesítés hasznosulásának elősegítése, a fiatalok korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, ezzel a későbbi foglalkoztathatóságuk növelése (bér- és járulékutámogatást nyújt a vállalkozások számára a gyakornok foglalkoztatásához kapcsolódóan kilenc hónapon keresztül, másrészt lehetőséget teremt segítő vállalati gyakornoki kapcsolattartó tevékenység ellátására és szükség esetén az új munkahely tárgyi és infrastrukturális feltételeinek kialakítására is)	A felhívás célcsoportja részben átfedést mutat a paktum célcsoportjával: ▪ a GINOP-5.2.4 keretében kizárólag olyan személy után jár támogatás, aki a programba belépéskor még nem töltötte be 25. életévét, ▪ míg a paktum egyik célcsoportját a 25 éven aluli álláskereső személyek jelentik. Mivel a két program esetében a Kormányhivatal tekinthető kapcsolódási pontnak (a GINOP-projektek esetében regisztrálni kell az Ifjúsági Garancia rendszerbe), ezért közreműködésükkel megteremthető az összhang és a szinergia a gyakornoki program és a paktum között úgy, hogy a pozitív hatások a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek.
TOP-6.1.1 Ipari parkok, iparterületek fejlesztése TOP-6.1.2 Inkubátorházak fejlesztése TOP-6.1.3 Helyi gazdaságfejlesztés	A vállalkozói környezet, az üzleti infrastruktúra és a helyi gazdaság fejlesztése	Az ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és egyéb üzleti-gazdasági hasznosítású létesítmények fejlesztése közvetlen hatással bír a munkaerő iránti keresletre. Ezt a paktum 2. főtevékenysége keretében hatékonyan ki lehet elégíteni, míg az 1. főtevékenység lehetőséget teremt az önkormányzati és gazdasági szervezetek közötti kapcsolatok megerősítésére.

Felhívás	A felhívás fókusz	A felhívás és a paktum kapcsolata
TOP-6.1.4 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	A térségi szintű, turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, melyekkel megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg: a helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítására, fejlesztésére nyílik lehetőség a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás növelése érdekében	A fejlesztések eredményeként létrejövő vagy megújított turisztikai attrakciók közvetlen és közvetett módon egyaránt növelhetik a munkahelyek számát. Mivel Nyíregyházán a turizmus fontos fejlesztendő ágazatnak számít, ezért a paktum keretében is figyelmet kell fordítani az idegenforgalom munkaerőigényére és humánkapacitásainak fejlesztésére, amit a 2. főtevékenység keretében lehet kielégíteni. Az 1. főtevékenység keretében kidolgozott projekttervek egyike is erre a területre fókuszál: A turizmus munkaerőhiányát mérséklő program Nyíregyházán.
TOP-6.1.5 Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés TOP-6.4.1 Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	A közlekedési fejlesztések azt a célt szolgálják, hogy a megyei jogú városok gazdasági területei jól megközelíthetők legyenek a vállalkozások és a munkavállalók számára.	A felhívások kifejezetten a munkavállalók mobilitásának elősegítésére fókuszálnak, így nagymértékben hozzájárulnak a paktum céljainak eléréséhez. A paktum tevékenységei keretében figyelmet lehet fordítani arra, hogy a helyi gazdasági szereplők számára elsősorban mely közlekedési útvonalak modernizálása jelent nagy előrelépést, illetve a fejlesztések eredményeként jelentkező munkaerőigényt is figyelembe lehet venni a 2. főtevékenységbe.
TOP-6.2.1 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	A 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni elhelyezését és a 3-6 éves gyerekek óvodai elhelyezését szolgáló intézmények fejlesztésének támogatása	Ezek a beavatkozások szükségessé tehetik új munkaerő felvételét (pl. egy-egy intézmény bővítése esetében). A paktum 2. főtevékenysége keretében az új munkaerő felvétele – és szükség esetén képzése is – támogatható.
TOP-6.6.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	A jó minőségű közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását, az egészségügyi alapellátási rendszer eredményességének és hatékonyságának, valamint prevenciók funkcióinak a fokozása	

Felhívás	A felhívás fókusz	A felhívás és a paktum kapcsolata
TOP-6.6.2 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	A szegénység és mélyszegénység elleni küzdelem kihívásaival összefüggésben a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése, annak javítása a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése	
TOP-6.3.1 Barnamezős területek rehabilitációja	A vállalkozások és befektetők, valamint a lakosság számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható városi környezet, települési arculat kialakítása: a barnamező rehabilitációjával minél több, a városfejlesztés és a városüzemeltetés szempontjából innovatív módszert alkalmazó, új, zöldterületi rekreációs, közösségi és kulturális funkciókkal gazdagodó, fenntartható városi terület jöjjön létre	A felhívás figyelmet fordít arra is, hogy a fejlesztések eredményeként az önkormányzat és a helyi vállalkozói szféra kapcsolata javuljon a hatékony gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztés érdekében – ugyanerre fókuszál a paktumprojekt 1. főtevékenysége keretében létrehozott partnerség is.
TOP-6.3.2 Zöld város kialakítása		A fejlesztéssel érintett létesítmények hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez is, az ennek eredményeként felmerülő munkaerőigény a paktum 2. főtevékenysége keretében részben kielégíthető.
TOP-6.7.1 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja	A leszakadó vagy leszakadással veszélyeztetett városrészek koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése a területen élők társadalmi integrációjának elősegítése érdekében	A felhívás részben ugyanarra a célcsoportra fókuszál, mint a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum, azonban sokkal inkább a hátrányos helyzetűek infrastrukturális környezetének átfogó javítása a célja. Közvetlen kapcsolat a paktummal nem mutatható ki, de pl. egy megvalósított közlekedési fejlesztés segítheti az érintettek könnyebb és gyorsabb eljutását a munkahelyekre.
TOP-6.9.1 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	A leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területeken élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, mentálhigiénés, kompetenciafejlesztő, foglalkoztatási, egészségügyi, antidiszkriminációs és közbiztonsági programokkal	A felhívás keretében megvalósítható tevékenységek célcsoportja részben átfed a paktum célcsoportjával: mindkettő hangsúlyosan koncentrálna a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra. A TOP-6.9.1 projekt azonban területileg fókuszált: csak a város szegregátumaiban élő személyek vehetnek részt benne, de kifejezetten foglalkoztatási programot ennek keretében nem lehet megvalósítani – erre a paktumprojekt forrásait lehet felhasználni.

Forrás: palyazat.gov.hu alapján saját szerkesztés

4 STRATÉGIAI KERET

4.1 Jövőkép, küldetés

„Minőségi munkahelyek a gazdaságfejlesztés szolgálatában”

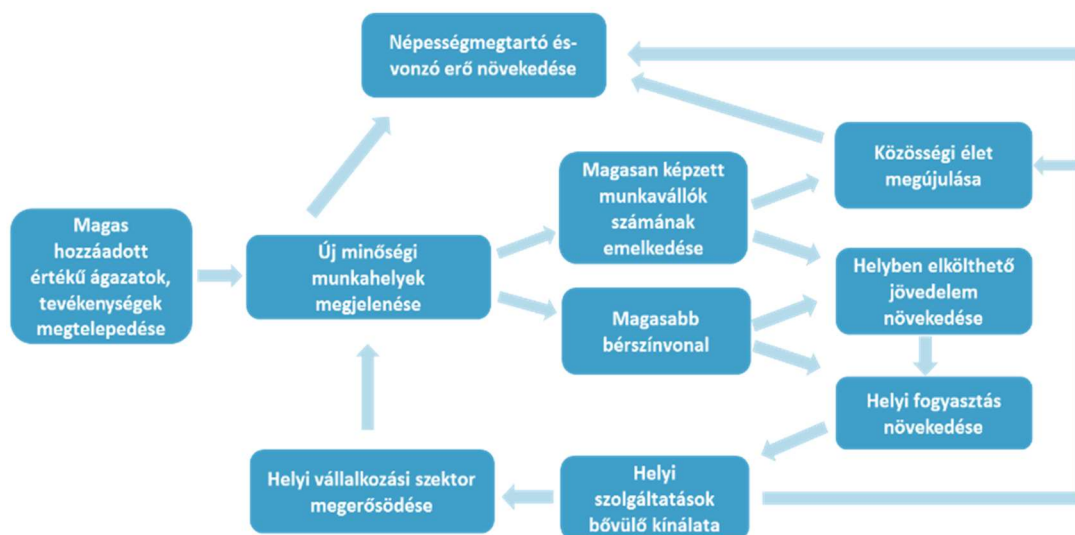
Nyíregyháza folyamatos gazdasági fejlődésének eredményeként egy jelentős munkaerőpiaci átrendeződés történik: a korábbi extenzív bővülést követően, amikor a hangsúly a foglalkoztatási szint növelésén volt, a minőségi változásokra lehet és kell fókuszálni. Megtelepednek olyan magas hozzáadott értékű ágazatok és tevékenységek, amelyek egyfelől megkövetelik a magas képzettségi szintet, a szaktudást, a kreativitást és a rugalmasságot, másfelől magas jövedelmet is kínálnak a követelményeket teljesítő munkavállalóknak.

A minőségi munkahelyek és munkakörök számának nagymértékű növekedése alapvetően két forrásból táplálkozik:

- a helyi mikro-, kis- és középvállalkozások megerősödnek, fejlesztéseik munkahelyteremtő folyamatokat generálnak;
- a célzott és intenzív befektetésösztönzési tevékenységnek köszönhetően a nagyvállalati struktúra is átalakul: a meglévők bővítik azokat a tevékenységeiket, amelyek kvalifikált munkaerőt igényelnek, az új beruházók pedig eleve magas hozzáadott értékű ágazatokat képviselnek.

Az egyik ilyen ágazat a digitális gazdaság, amely a város fejlődésének egyik súlypontja: egyrészt ösztönző feltételeket teremt az információs és kommunikációs technológiák (IKT) területén működő vállalkozások számára, másrészt a hagyományos ágazatokban tevékenykedő vállalkozások is egyre nagyobb mértékben digitalizálódnak.

6. ábra: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Stratégia jövőképét meghatározó gazdasági és társadalmi folyamatok

Forrás: saját szerkesztés

Mindezek több kedvező gazdasági-társadalmi folyamatot is beindít vagy felgyorsít:

- növekszik a helyben elkölthető jövedelem, ami hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez, a helyi vállalkozói szektor megerősödéséhez;

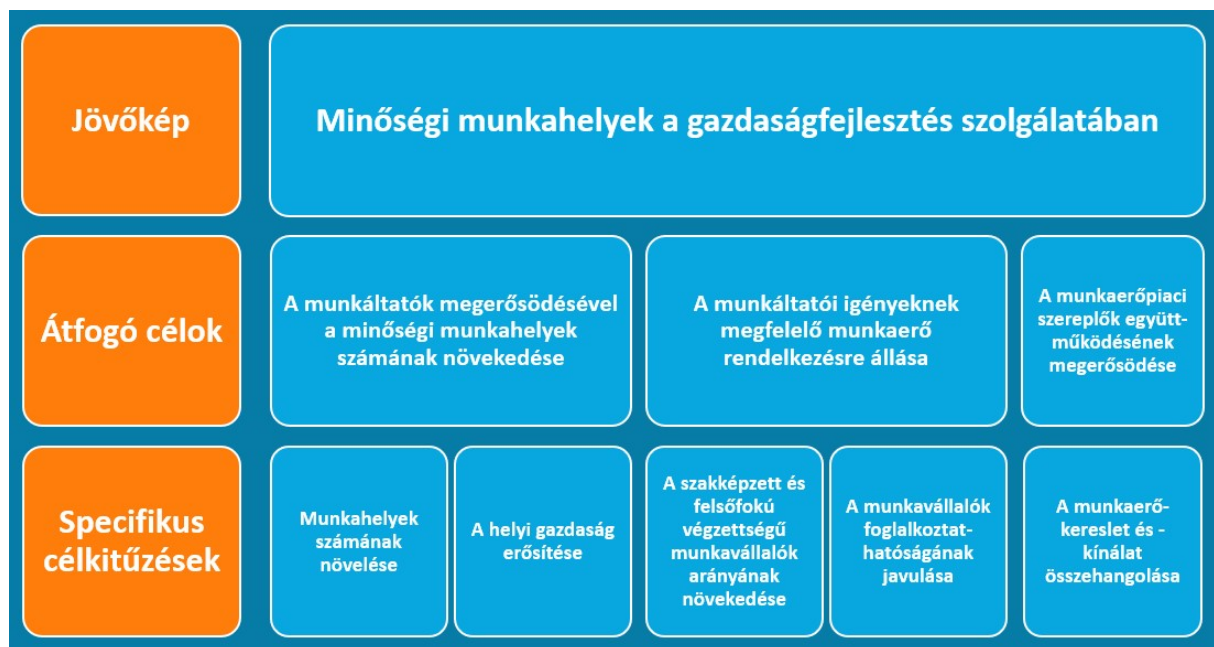
- szélesedik az a társadalmi réteg, amely nagyobb mértékben vesz igénybe különböző szolgáltatásokat (pl. kulturális programok, vendéglátás, sport, egészségügyi szolgáltatások prevenciók céljával stb.), ez a helyi szolgáltatási kínálat bővülését is magával hozhatja;
- mindezek hatásaként közvetett módon megújulhat a város közösségi élete;
- erősödik a város népességmegtartó és -vonzereje, ami ismét pozitívba fordíthatja a népesség-fejlődés tendenciáit.

Nyíregyháza társadalmi adottságai miatt nemcsak a magasan képzett munkavállalókra kell fókuszálni: a szociális szakadék egyre kisebb a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásának és a tartós munkaerőpiaci integrációjának köszönhetően.

4.2 Célrendszer, eredmények

A Foglalkoztatási Stratégia célrendszerét az alábbi célfa ábrázolja:

7. ábra: Célfa

Forrás: saját szerkesztés

A célok teljesítését 3 pillér és a hozzájuk kapcsolódó 6 db intézkedés biztosítja, melyek az alábbi táblázatban láthatók:

3. táblázat: A Foglalkoztatási Stratégia beavatkozási logikájának áttekintő táblázata

Átfogó cél	Specifikus célkitűzés	Pillér	Intézkedés	Output indikátorok	Eredmény indikátorok	Átfogó hatás (makro)
A munkáltatók megerősödésével a minőségi munkahelyek számának növekedése	Munkahelyek számának növelése	Munkáltatói oldal	Bértámogatás nyújtása	Bértámogatásban részesülő vállalkozások száma	Bértámogatás keretében álláshoz jutók száma	Az intézkedés hatására egyértelműen növelhető a térségi foglalkoztatás.
	A helyi gazdaság erősítése		Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése	A helyi termék- és szolgáltatásfejlesztési rendezvényeken résztvevők száma Helyi elektronikus kataszterben szereplő vállalkozások száma Helyi elektronikus kataszterben szereplő termékek és szolgáltatások száma	A helyi elektronikus kataszterben szereplő vállalkozások bevételeinek növekedése	Növekszik a helyi termékek és szolgáltatások iránti kereslet Az intézkedés hozzájárul az érintett vállalkozók bevételeinek növekedéséhez, a jövedelemszerzési lehetőségek bővüléséhez, a hagyományok megőrzéséhez, közvetett módon a technológiai korszerűsítéshez, a munkahelyteremtéshez, a helyi identitás és a társadalmi kohézió erősítéséhez és a turisztikai kínálat bővüléséhez.
			Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek	A befektetésösztönzési tevékenység keretében elért vállalkozások száma	A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként betelepülő közép- és nagyvállalkozások száma A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként megvalósult fejlesztések értéke A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként létrehozott új munkahelyek száma (ezen belül a szellemi foglalkoztatottak száma)	Az intézkedés hatására a város tökevonzó képessége erősödik, növekedésnek indul a működő vállalkozások száma és új munkahelyek jönnek létre az elsődleges munkaerőpiacon.
A munkáltatói igényeknek megfelelő munkaerő rendelkezésre állása	A szakképzett és felsőfokú végzettségű munkavállalók arányának növekedése	Munkavállalói oldal	Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	A munkáltatói igények alapján szervezett képzések száma A munkáltatói igények alapján szervezett képzéseken résztvevők száma A megtartott képzéseket sikeresen teljesítők száma	A képzésen résztvevők közül az álláshoz jutók száma	Az intézkedés hatására biztosítható a munkaerőkereslet és -kínálat nagyobb összhangja, mérséklődik a munkaerőhiány, aminek köszönhetően javul a vállalkozások termelékenysége és versenyképessége, továbbá erősödik a város népességmegtartó ereje.
	A munkavállalók foglalkoztathatóságának javulása		Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	Bevont hátrányos helyzetű és inaktív személyek száma	A bevont hátrányos helyzetű és inaktív személyek közül az álláshoz jutók száma	Az intézkedés hozzájárul Nyíregyháza munkaerőkínálatának növekedéséhez, csökken az inaktivitás, a sérülékeny társadalmi csoportok elhelyezkedési esélyei az elsődleges munkaerőpiacon megemelkednek
A munkaerőpiaci szereplők együttműködésének megerősödése	A munkaerő-kereslet és -kínálat összehangolása	Munkaerőpiaci együttműködés	Foglalkoztatási paktum működtetése	A foglalkoztatási együttműködésben résztvevő partnerek száma Megtartott partnerségi rendezvények száma Partnerségi rendezvényeken résztvevők száma Elvégzett igényfelmérések száma Igényfelmérésekben résztvevők száma	Az együttműködés eredményeként hosszútávon elhelyezkedő munkavállalók száma	A város munkaerőpiaci szereplői között erősödik a bizalom, javul a kommunikáció, a munkaerőkeresleti és kínálati oldala hatékonyabban összehangolható, valamint lehetővé válik a munkaerőpiac rugalmasabb reagálása a felmerülő külső kihívásokra.

Forrás: saját szerkesztés

4.3 Elvárt stratégiai illeszkedés

Az alábbi táblázatban bemutatjuk, hogy Nyíregyháza Foglalkoztatási Stratégiája hogyan illeszkedik Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye foglalkoztatási stratégiájához:

4. táblázat: A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei és a Nyíregyházi Foglalkoztatási Stratégia illeszkedése

Megyei átfogó célok	Megyei specifikus célok	Kapcsolódó városi pillérek	Kapcsolódó városi intézkedések	Illeszkedés szöveges részletezése
Koordinált, partnerségen alapuló, keresletorientált foglalkoztatási együttműködések kialakítása	Foglalkoztatási paktum létrehozása; Közös foglalkoztatási stratégia kialakítása és egyedi foglalkoztatási programok előkészítése; Paktumszolgáltatások fejlesztése	Munkaerőpiaci együttműködés	Foglalkoztatási paktum működtetése	Nyíregyháza foglalkoztatási stratégiájában a partnerség kialakítása nem célként, sokkal inkább egyfajta eszközként jelenik meg, amely ahhoz szükséges, hogy a kitűzött gazdasági-munkaerőpiaci célok teljesíthetők legyenek. Ezért Nyíregyháza esetében ez a prioritások között jelenik meg, és horizontálisan értelmezendő, hiszen szoros partnerség és hatékony együttműködés nélkül nem valósíthatók meg a foglalkoztatási célkitűzések.
A foglalkoztathatóság fejlesztése, foglalkoztatási háttérrel rendelkező humánerőforrás fejlesztés	Szakképzett munkaerőhiány csökkentése	Munkavállalói oldal	Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	A munkaadói elvárásoknak megfelelő szakképzettséggel és tapasztalattal rendelkező munkaerő elérhetősége mind a vármegyei, mind a városi stratégiában kiemelt szerepet játszik, mivel most ez számít a gazdasági fejlődés egyik kulcs tényezőjének.
	Munkaerőpiaci hátrányok kompenzálása, hátrányos helyzetű álláskereső foglalkoztathatóságának javítása		Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	Mindkettőben szerepel a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű személyek foglalkoztathatósága és felzárkóztatása, de a vármegyében – a súlyosabb társadalmi problémák koncentráltága miatt – ez hangsúlyosabban megjelenik.
	Munkaerőpiaci szolgáltatások nyújtása és fejlesztése		Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	

Megyei átfogó célok	Megyei specifikus célok	Kapcsolódó városi pillérek	Kapcsolódó városi intézkedések	Illeszkedés szöveges részletezése
Foglalkoztatás bővítése	Regisztrált munkanélküliek, inaktívak foglalkoztatása az elsődleges munkaerőpiacon	Munkáltatói oldal	Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása Bértámogatás nyújtása	A vármegyei stratégia a foglalkoztatás bővítését elsősorban két eszközzel kívánja elérni: • egyrészt a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű személyek (pl. inaktívak, állás-keresők, közfoglalkoztatottak) visszavezetésével a primer munkaerőpiacra, • másrészt a helyi (szociális) gazdasági szereplők fejlesztésével igényeinek kiszolgálásával. Mindkét téma hangsúlyosan megjelenik Nyíregyháza esetében is, azonban nagyobb versenyképessége és diverzifikált gazdasága miatt jobban kell fókuszálni más területekre is (pl. befektetésösztönzés, digitális gazdaság, vállalkozói ismeretek).
	Közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerő-piaci integrációjának segítése			
	Hátrányos helyzetű állás-keresők foglalkoztatása		Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	
	Megyei és helyi jelentőségű gazdasági beruházások munkaerőigényének kiszolgálása		Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek	
	Társadalmi és gazdasági szempontból hátrányos helyzetű térségekben a szociális gazdaság fejlesztése			

Forrás: saját szerkesztés

4.4 A pillérek kiválasztásának indoklása, rövid bemutatása

A Foglalkoztatási Stratégia céljait operatív jellegű pillérek és azon belül intézkedések megvalósításával lehet elérni. A Stratégia keretében olyan pilléreket határoztunk meg, amelyek már rövid- és középtávon befolyásolhatják Nyíregyháza munkaerőpiaci folyamatait. Az egyes pillérek és a pilléreken belüli intézkedések részletes bemutatását a 6-8. fejezetek ismertetik.

5. táblázat: Pillérek és intézkedések bemutatása

Pillér	Intézkedés
Munkáltatói oldal	Bértámogatás nyújtása
	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése
	Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek
Munkavállalói oldal	Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve
	Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása
Munkaerőpiaci együttműködés	Foglalkoztatási paktum működtetése

Forrás: saját szerkesztés

5 HELYZETELEMZÉS

5.1 Helyzetelemzés és -értékelés módszertana, folyamata

A helyzetelemzés célja a projekt keretében kidolgozásra, illetve felülvizsgálatra kerülő Foglalkoztatási Stratégia megalapozása.

A helyzetelemzés különböző forrásokból származó primer és szekunder adatokra, információkra épül.

1. **Szekunder adatelemzés:** statisztikai adatok összegyűjtése az általános társadalmi, gazdasági, foglalkoztatási helyzet bemutatásához. Az adatok egy része nyilvános forrásból elérhető (pl. Központi Statisztikai Hivatal, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, palyzat.gov.hu), más része kizárólag bizonyos szereplőknél érhető el (pl. Kormányhivatal).
2. **Igényfelmérés:** a paktum előkészítése során lezajlott kérdőíves felmérés és egyeztetések eredményeinek elemzése és beépítése.
3. **Dokumentumelemzés:** a helyzetelemzés kidolgozásának részét képezte a releváns dokumentumok tanulmányozása és a releváns megállapítások megjelenítése az elemzésben. Ezek egyfelől szakpolitikai dokumentumok (pl. jogszabályok, módszertani útmutatók, ágazati stratégiák), másfelől városi és vármegyei szintű koncepciók, stratégiák és egyéb dokumentumok.

5.2 A beavatkozási terület bemutatása

5.2.1 A beavatkozási terület (megcélzott földrajzi, szakpolitikai területek) ismertetése

A helyzetértékelés első fejezetében a helyi foglalkoztatási együttműködés területi szintjét mutatjuk be, röviden ismertetjük Nyíregyháza földrajzi sajátosságait. A beavatkozási terület a TOP-6.8.2-15 kódszámú „Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében” című felhívásban foglaltaknak megfelelően került lehatárolásra.

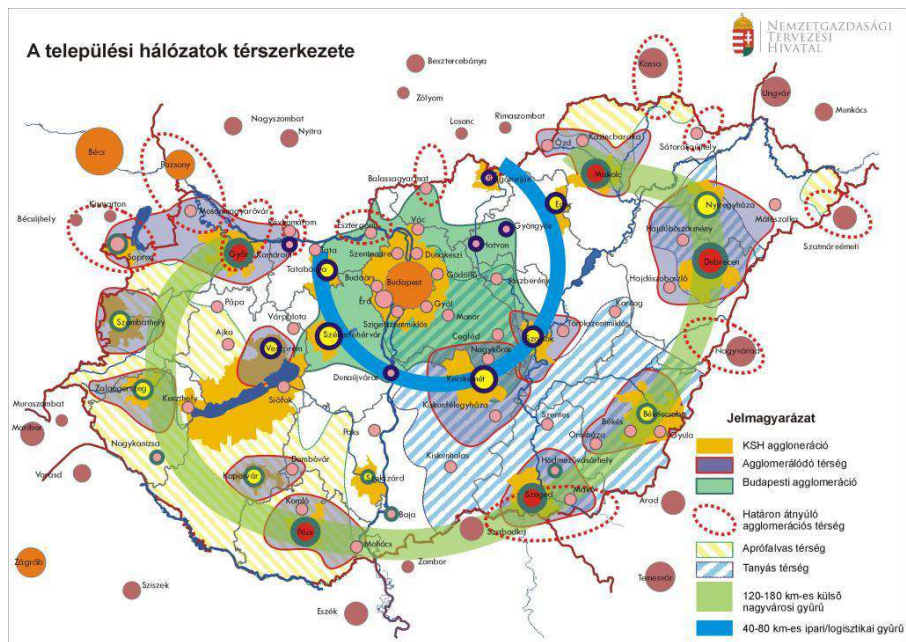
5.3 Földrajzi terület/beavatkozási szint meghatározása

A paktum területét Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területe képezi (274,54 km²). Nyíregyháza az ország északkeleti részén elhelyezkedő Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye, az azonos nevű járás központja. Nyíregyháza Magyarország 7. legnagyobb városa, lakónépessége a 2021-es KSH adatok alapján 115 521 fő, állandó népessége 118 211 fő.

A város Budapest felől az M3-as autópályán, az ország más tájairól érkezők számára pedig a 4-es, a 36-os, a 38-as és a 41-es főútvonalakon érhető el. Az M3-as autópálya átadásával egy időben készült el a keleti elkerülő út (403-as főút), ami nagymértékben csökkentette a városon áthaladó tranzitforgalmat. A nyíregyházi egyike az ország legforgalmasabb vasútállomásainak. Vasúti kapcsolatai közül a legfontosabb a 100-as, Budapest - Záhony közötti kétvágányú, villamosított fővonal, amelyből további fő- és mellékvonalak ágaznak ki (Tokaj, Vásárosnamény és Zajta irányába).

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció (Nemzeti Fejlesztés 2030), Nyíregyházát egy úgynevezett külső nagyvárosi körgyűrű (Győr – Pécs – Szeged – Békéscsaba – Debrecen – Nyíregyháza – Miskolc) részeként említi. A külső nagyvárosi gyűrű városai fontos szerepet töltenek be a gyűrűn belüli térkapcsolatok fenntartásában és a vármegyéjükön belüli térszervezésben.

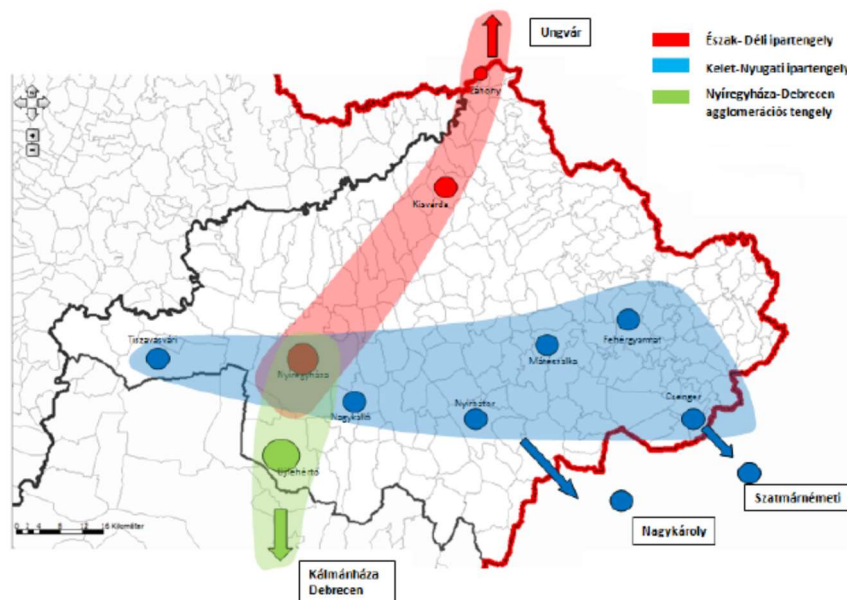
9. ábra: Nyíregyháza elhelyezkedése a hazai városhálózatban

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében három gazdaságfejlesztési tengely azonosítható, ezek metszéspontjában helyezkedik el Nyíregyháza. A vármegyei iparban, kereskedelemben, turizmusban, feldolgozóiparban és a K+F vonatkozásában egyaránt meghatározó a város jelentősége. Nyíregyháza a vármegyén belül a legjelentősebb befektetési célpont, a külföldi működő tőke beáramlásának legfőbb területe és egyúttal ingázási célpontja.

10. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdaságfejlesztési tengelyei

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési koncepciója, 2013

Debrecen és Nyíregyházát körül veszi egy kétközpontú agglomerálódó térség, amely 17 Hajdú-Bihar vármegyei és 31 Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei települést foglal magában – a közös agglomerálódó térség gazdasági funkciója egyre erőteljesebb.

5.3.1 Célcsoport demográfiai/szociális/egészségügyi/stb. jellemzőinek bemutatása

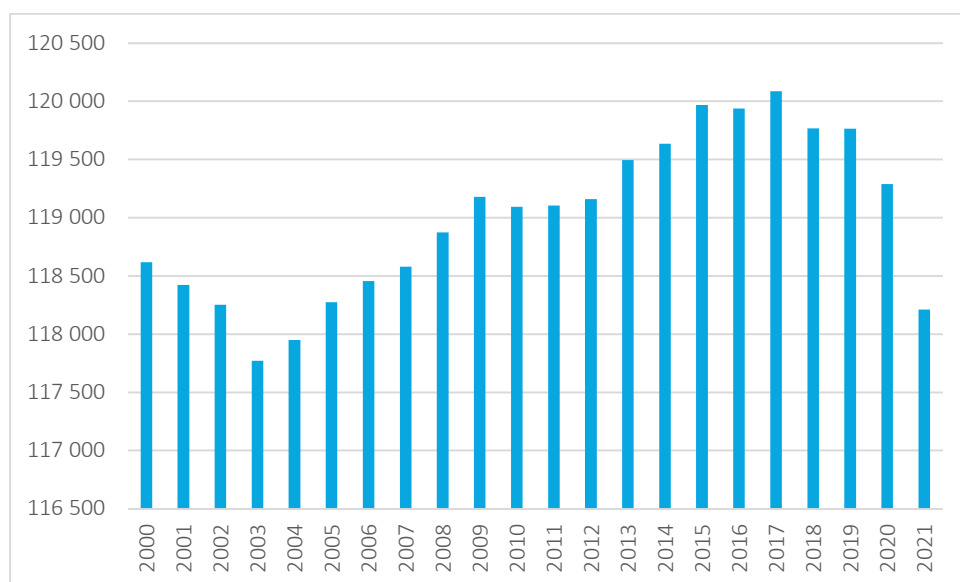
5.3.1.1 Általános társadalmi jellemzők

A foglalkoztatási paktum megalapozásaként elengedhetetlen bemutatni a paktumterület demográfiai folyamatait, munkaerő-potenciálját, melyek alapvetően befolyásolják a munkaerőpiaci folyamatokat és projekt eredményességét.

A népességszám változása

Nyíregyháza állandó népességének száma a 2011-es népszámláláskor 119 746 fő volt. A 2021. évi KSH adatok alapján a város állandó népessége 118 211, a lakónépessége pedig 115 521 fő. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye állandó népességének 20,91%-a, lakónépességének 21,43%-a él a megyeszékhelyen. Nyíregyháza népsűrűsége 421 fő/km², az ország 7. legalacsonyabb népsűrűségű vármegyei jogú városa – ez a nagyterjedésű külterületeivel, bokortanyás térségével van összefüggésben.

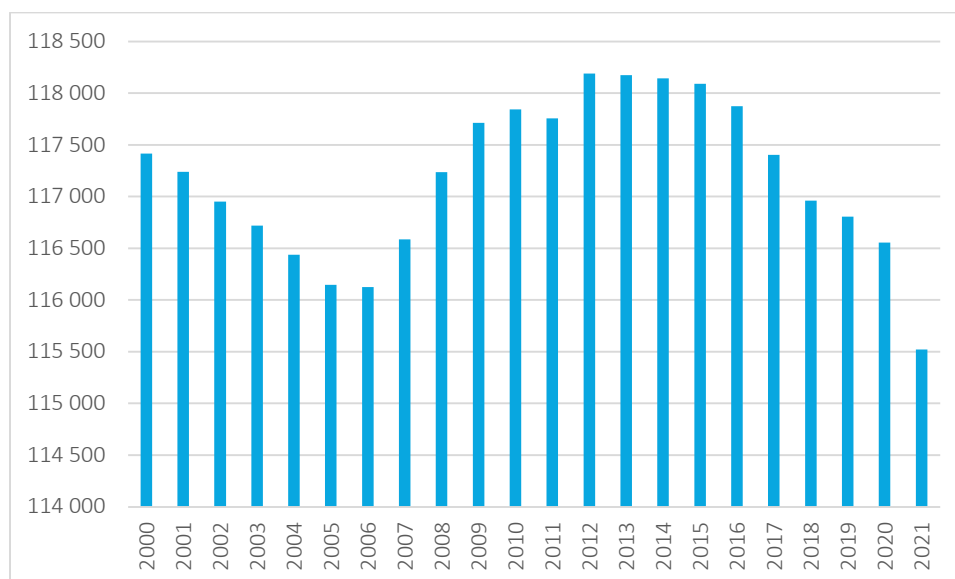
11. ábra Nyíregyháza állandó népessége (2000-2021)

Forrás: KSH T-STAR

Nyíregyháza lakónépességében 0,8%-os növekedés következett be a 2001-es és 2021-es népszámlálás között, ami azért is figyelemreméltó, mert a 23 megyei jogú város közül mindössze 5 esetében beszélhetünk növekedésről, valamint vármegyei és országos szinten is egyértelműen csökkenő a tendencia (-1,8%, illetve -2,6%). 2001 és 2005 között egyértelműen negatív volt a tendencia, azt követően 2012-ig növekedés volt a jellemző, az elmúlt néhány évben pedig csökkenést lehet nyomon követni, melynek mértéke 2020 és 2021 között az ezer főt is meghaladta.

12. ábra: Nyíregyháza lakónépességének változása (2000-2021)

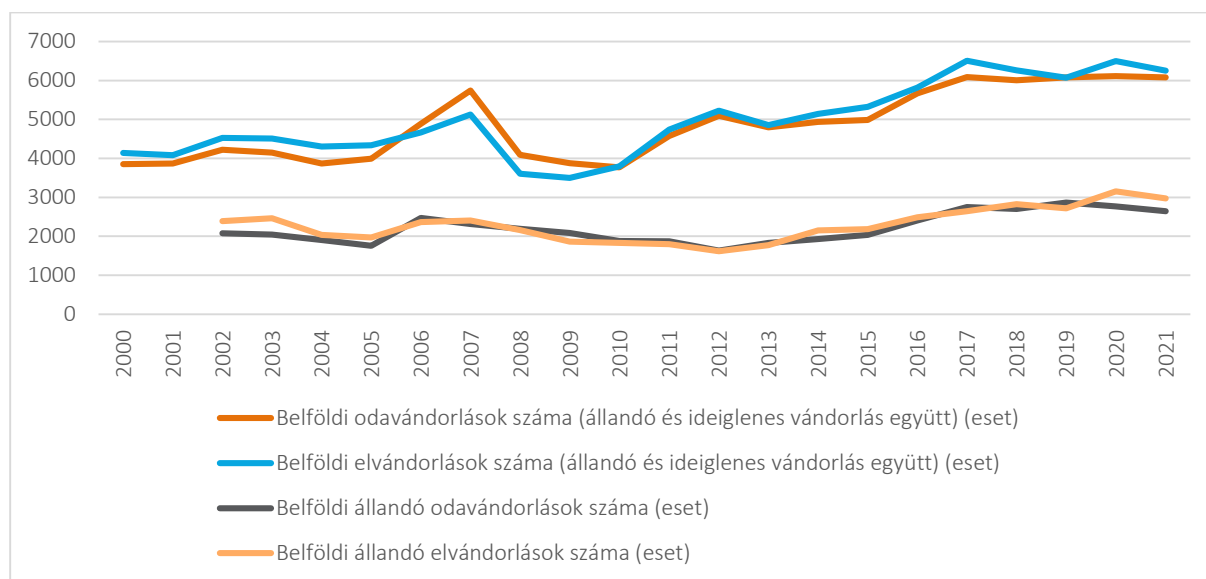

Forrás: KSH T-STAR

A népességváltozás okait a népmozgalmi mutatókkal – természetes szaporodás, fogyás, illetve az elvándorlások és odavándorlások alakulása – lehet a legjobban szemléltetni. 2000 óta igen hullámzó az élveszületések és a halálozások száma – bár a halálozások esetén 2020 és 2022 között jelentősnek tekinthető növekedés tapasztalható. A halálozások száma évente 1135 és 1717 között ingadozott, az élveszületések száma 933 és 1203 között volt. Összességében a halálozások száma szinte minden évben magasabb volt, mint az élveszületéseké. Bár Nyíregyházán a természetes fogyás vált jellemzővé, azonban ennek mértéke (az ezer főre jutó természetes fogyás 2021-ben -6,01) a vármegyei értéknél (-4,2) ugyan rosszabb, alacsonyabb, mint a legtöbb megyei jogú városé (pl. Dunaújváros -13,7, Salgótarján -13,3, Kaposvár -10,6, Miskolc -10,1) és az országos átlag (-6,4). Ebben a tekintetben az országos vagy a legtöbb megyei jogú városi adattal összehasonlítva kedvezőbbek a város demográfiai tendenciái.

A Nyíregyháza lakosságszámának alakulását befolyásoló másik tényező a vándorlási mutató: a városba beköltözők és a városból elköltözők száma között jelentősebb eltérés nem figyelhető meg az elmúlt 20 évben. Nyíregyháza a természetes fogyásból eredő népességcsökkenését részben a vándorlási nyereségével kompenzálta ebben az időszakban, bár az elmúlt 20 évből 11-ben az állandó elvándorlások száma meghaladta az odavándorlásokét. Összességében tehát elmondható, hogy Nyíregyháza átlagosnál kedvezőbb népességszám-változásának az okai, hogy a migrációs egyenleg viszonylag kiegyenlített, továbbá a természetes fogyás értéke alacsony.

13. ábra: El- és odavándorlások száma Nyíregyházán (2002-2021)

Forrás: KSH T-STAR

Nyíregyháza korstruktúrája az országos átlaghoz és a többi megyei jogú város átlagához képest jóval kedvezőbb képet mutat. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja; ez Nyíregyháza esetében 133, amely alacsonyabb az országos értéknél (141). A vármegyei korstruktúra kedvezőbb képet mutat (öregedési index 113), mint a megyeszékhelyé, azonban a többi megyei jogú várost tekintve Nyíregyházán az egyik legkedvezőbb a népesség kor szerinti összetétele, itt a második legalacsonyabb az öregedési index mértéke (pl. Kecskeméten 125, de Salgótarjánban 211).

A népesség gazdasági aktivitása

A népesség gazdasági aktivitása összefoglalja kortól függetlenül, mindkét nemhez tartozó mindazon személyeket, akik munkát keresnek vagy munkát végeznek a gazdasági javak és a szolgáltatások területén, egy meghatározott időszak alatt. Értékét tekintve három mutató, a foglalkoztatási ráta, az aktivitási ráta és a munkanélküliségi ráta határozza meg. A foglalkoztatottak számát és összetételét települési szinten a Központi Statisztikai Hivatal a népszámlálások alkalmával méri fel, vagyis ennél az adatsornál a 2011-es népszámlálás tekinthető a legfrissebb adatnak.

Nyíregyházán a munkaképes korú lakosság, azaz a 15-64-éves korúak foglalkoztatottsága a legutóbbi két népszámlálás között eltelt tíz évben növekedett. 2001-ben 44 136 fő volt a foglalkoztatottak száma a városban, míg 2011-ben 48 835 főre növekedett számuk. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatotti arány 56,77%-os volt, melyet a foglalkoztatottak és a munkaképes korú (15-64 év közötti) népesség számának hányadosával adhatunk meg. A vármegyei értéktől ez az arány sokkal kedvezőbb (49,03%), de kissé elmarad az országostól (57,9%). A városban a gazdasági aktivitási ráta 2011-ben 65,64%-os volt, mely a vármegyei átlagot meghaladta (59,68%), de az országos mutatótól kissé elmaradt (66,2%)

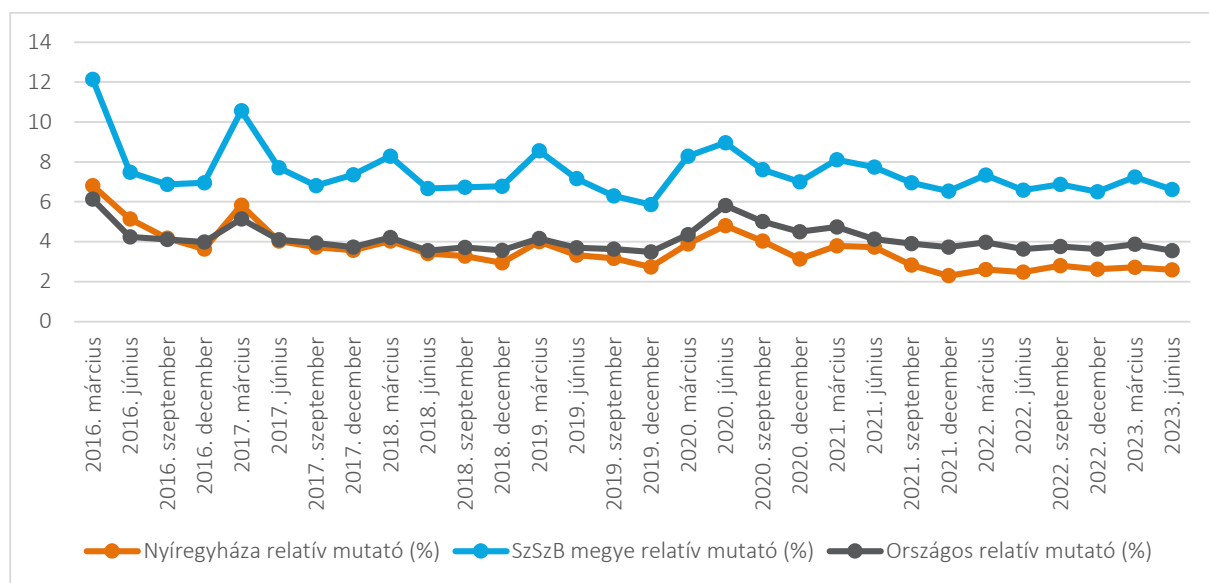
A két népszámlálás között eltelt időszakban elsősorban az idősebb korosztály foglalkoztatottságánál tapasztalható egyértelmű növekedés, hiszen az 50-69 év közötti dolgozók aránya 43%-kal nőtt a 2001. évhez képest, amely egyrészt a nyugdíjkorhatár kitolásával van összefüggésben, másrészt az 50 éven felüliek foglalkoztatásában történt javulásnak köszönhető. Javult a 30-39 éves korosztály foglalkoztatási

helyzete is. Csökkent azonban a 20-29 éves korosztály körében a foglalkoztatottak száma, amiben részben szerepet játszik a tanulási idő kitolódása, a felsőfokú tanulmányokat folytatók számának növekedése.

A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása alapján 2011-ben Nyíregyházán a feldolgozóiparban dolgoztak a legtöbben, ez a foglalkoztatottak 22%-a. Ugyanez igaz országos szinten is, hiszen a foglalkoztatottak 24%-a dolgozik abban az ágazatban. Nyíregyházán jelentős a közigazgatásban dolgozók száma, hiszen a foglalkoztatottak 20%-a helyezkedik el ebben a nemzetgazdasági ágban, országos összehasonlításban ez kiemelkedő adat, hiszen Magyarországon a foglalkoztatottak 10%-a dolgozik a közigazgatásban (ez a magas szám a város települési hierarchiában elfoglalt pozícióival lehet összefüggésben). A harmadik legnagyobb foglalkoztató szektor a kereskedelem, az ágazatban foglalkoztatottak aránya szintén jelentős mértékben emelkedett az elmúlt 10 év során, a közigazgatásban dolgozók száma pedig a duplájára nőtt. Az oktatási nemzetgazdasági ágban dolgozók száma az előzőekhez hasonlóan kimagasló, valamint a vizsgált időszakban jelentős mértékű emelkedő tendencia tapasztalható. Összességében elmondható, hogy szinte minden nemzetgazdasági ágban nőtt a foglalkoztatottak száma.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai alapján a relatív munkanélküliségi mutató (a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú – 15-64 éves korú népesség – népesség %-ában) értéke 2023 júniusában 2,59%-os volt, amely kedvezőbb Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye (6,61%) és ország azonos időszakban mért átlaghoz (3,56%) viszonyítva.

14. ábra: A relatív munkanélküliségi mutató változása 2016 március és 2023 június között

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, saját szerkesztés

A relatív munkanélküliségi mutató 2016 januárja és 2023 júniusa közötti értékeit vizsgálva ugyanakkor megállapíthatjuk, hogy a városi érték folyamatosan jelentősen kedvezőbb volt a vármegyei értéknél, sőt az utóbbi időben az országos értéknél is. A korábban jellemző szezonális (télén magasabb, nyáron alacsonyabb munkanélküliségi ráta) és a közfoglalkoztatás torzító hatása kevésbé követhető nyomon.

A népesség képzettségi szintje

A lakosság képzettségi mutatóit a Központi Statisztikai Hivatal kizárólag a népszámlálások alkalmával méri fel, vagyis a 2022-es népszámlálás tekinthető a legfrissebb adatnak. Nyíregyházáról általánosságban elmondható, hogy minden képzettségi mutató alapján az országos átlagnál kedvezőbb helyzetű és jelentős javulást mutat a 2001-es és 2011-es népszámláláshoz képest.:

- csökkent a legfeljebb általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya, mely alacsonyabb, mint a vármegyei vagy az országos átlag;
- Bár a 7 évesnél idősebb korosztály esetében a középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel rendelkezők arányában a 2001-es és 2011-es népszámlálás között emelkedés történt, 2022-re a 2001-es arány alá csökkent 1,22 százalékponttal.
- Folyamatosan emelkedett az érettségi végzettséggel rendelkezők aránya a 7 évesnél idősebbek esetében, amely mind a vármegyei, mind az országos átlagot meghaladja.
- a leglátványosabb változás a felsőfokú végzettségűek körében zajlott le – arányuk 2001-hez viszonyítva közel megkétszereződött.

6. táblázat: A 7 évesnél idősebb lakosság képzettségi mutatója (2001, 2011, 2022)

	Magyarország	Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	Nyíregyháza
Népszámlálás éve: 2022			
Általános iskola 8. évfolyam vagy annál alacsonyabb	9,85%	12,29%	9,44%
Általános iskola 8. évfolyam	19,95%	26,88%	15,57%
Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	19,37%	19,17%	15,71%
Érettségi	30,34%	27,78%	32,59%
Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	20,49%	13,88%	26,69%
Népszámlálás éve: 2011			
Általános iskola 8. évfolyam vagy annál alacsonyabb	12,40%	17,64%	10,92%
Általános iskola 8. évfolyam	25,03%	30,07%	20,30%
Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	19,48%	19,85%	17,57%
Érettségi	27,54%	21,96%	30,00%
Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	15,54%	10,47%	21,21%
Népszámlálás éve: 2001			
Általános iskola 8. évfolyam vagy annál alacsonyabb	20,00%	26,44%	16,51%
Általános iskola 8. évfolyam	30,69%	32,56%	25,75%
Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	16,67%	17,71%	16,93%
Érettségi	22,80%	17,00%	27,41%
Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	9,85%	6,29%	13,41%

Forrás: KSH Népszámlálás, saját szerkesztés

5.3.1.2 A célcsoport lehatárolása

A Foglalkoztatási Stratégia közvetlen célcsoportját, érdekcsoportját azok a személyek/szervezetek alkotják, akik/amelyek munkaerőpiaci helyzetét, tevékenységét, működését vagy fejlesztéseit alapvetően befolyásolják a megfogalmazott célkitűzések és/vagy tevékenységek rész tudnak venni azok elérésében.

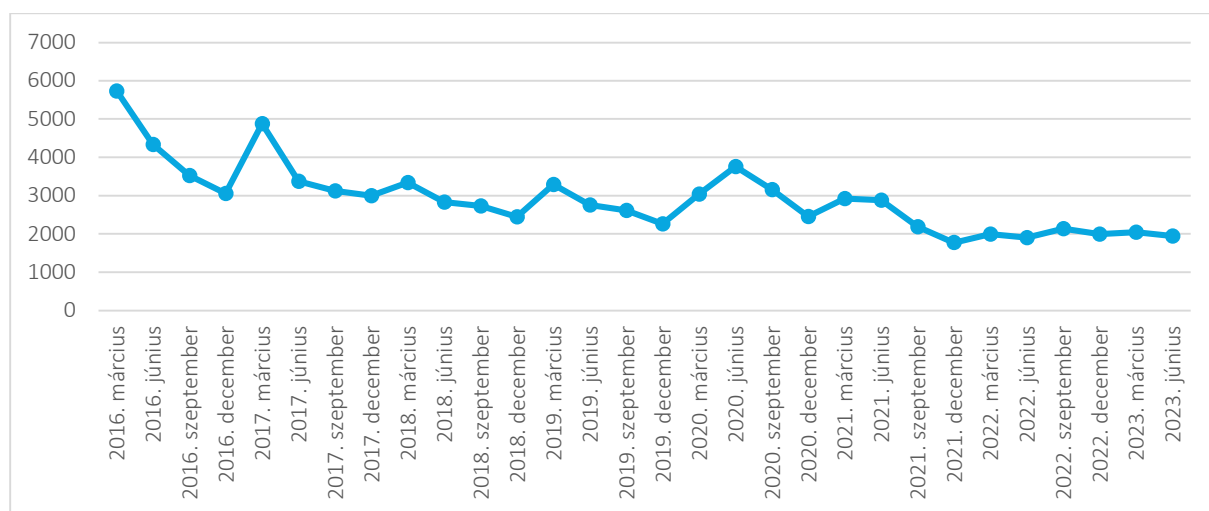
Az érdekcsoportokon belül három nagyobb kategória azonosítható:

- azok a szervezetek, amelyek alapvetően meghatározzák Nyíregyháza foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési irányvonalait, tevékenységeit, továbbá kulcsszerepet játszanak a vármegyei és városi szintű célok, beavatkozások összehangolásában, koordinációjában (pl. NYMJV Önkormányzata, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat);
- a munkaerőpiac két oldala, vagyis a jelenlegi és potenciális munkaadók és munkavállalók;
- egyéb, a munkaerőpiaci folyamatokban résztvevő szervezetek (pl. képző intézmények, munkaerőpiaci szolgáltatók).

5.3.1.3 A célcsoport részletes bemutatása

A paktum célcsoportjáról a legpontosabb információkkal a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal rendelkezik. A nyilvántartott álláskeresők száma általánosságban csökkenő tendenciát mutat, a legmagasabb értéket 2016. márciusában érte el számuk (5734 fő), a legalacsonyabbat pedig 2021. decemberében (1774 fő).

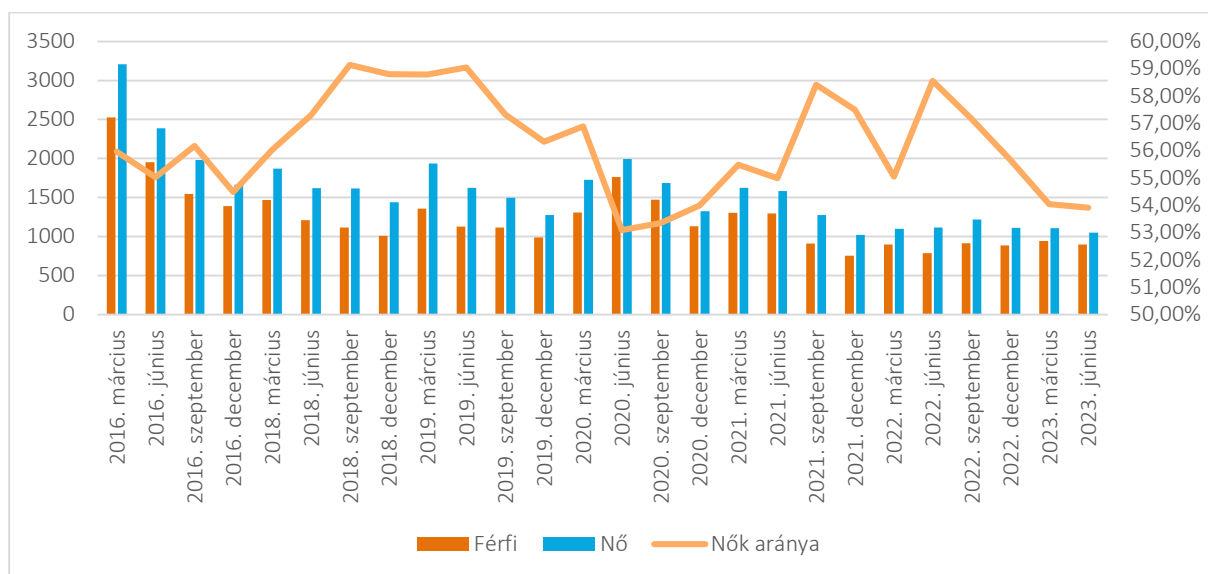
15. ábra A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása (2016.-2023.06)

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, saját szerkesztés

A Kormányhivatal által megadott információk alapján a nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti megoszlásában a női többség jellemző. A vizsgált időszakban a női álláskeresők tekintetében a legalacsonyabb arány 2020. júliusában (52,57%), a legmagasabb pedig 2019. áprilisában (60,98%) volt. Az álláskeresők nemek szerinti megoszlását a következő ábrán mutatjuk be.

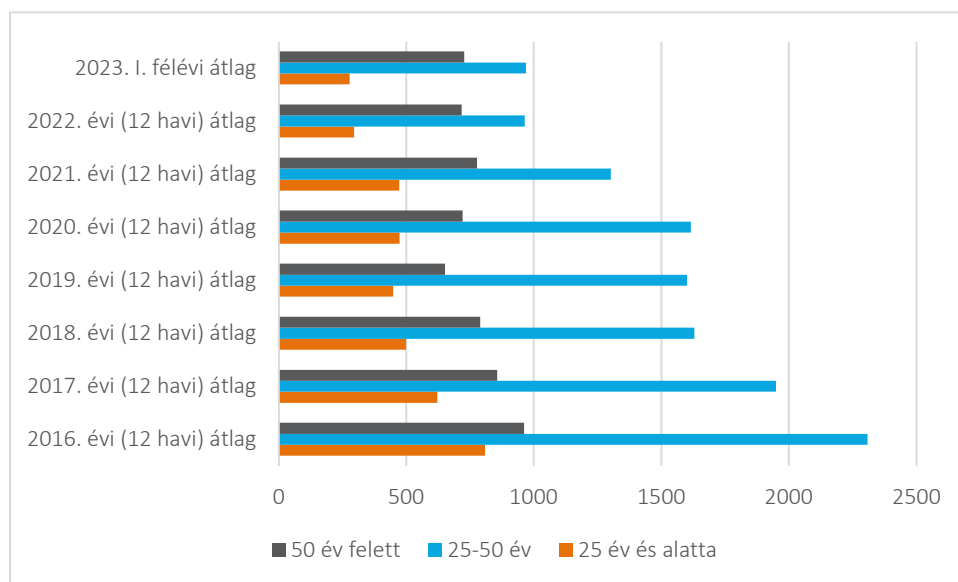
16. ábra A célcsoport nemek szerinti összetételének alakulása (2016.01.-2023.06.)

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

Az álláskereső megoszlása korcsoportonként is csökkenő tendenciát mutat. A fiatal, 25 éves és alatti korosztályba tartozók számának átlaga 2016-ban még 809 fő, 2017-ben 622 fő, 2018-ban 498 fő, 2019-ben 449 fő, 2020-ban 474 fő, 2021-ben 473 fő, 2022-ben 292 fő 2023 I. félévének a hat havi átlaga pedig 278 volt. A 26-50 éves korosztályba tartozók átlaga 2016-ban még 2308 fő volt, 2017-ben 1950, a 2018-ban 1630, 2019-ben 1601, 2020-ban 1615, 2021-ben 1302, 2022-ben 965, 2023 6 havi átlaga pedig 970 fő volt. A csökkenés mértéke megközelítőleg arányos a munkanélküliek számának csökkenésével a városban.

17. ábra Az álláskereső korcsoportos megoszlása (2016-2023.I. félév.)

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

A Nyíregyházán nyilvántartott álláskereső nagy része alacsony iskolai végzettségű: 1,6%-uk az általános iskolát sem fejezte be, 16,4%-uk pedig általános iskolai végzettséggel rendelkezik. További jelentős hányadot tesznek ki a szakmunkás képezésűek (20,2%), de arányuk 2010 és 2023. 06. között 4,8 száza-

lékponttal csökkent. A szakközépiskolai, gimnáziumi, szakgimnáziumi és technikumi végzettséggel rendelkezők 40,6%-os aránya jelzi, hogy még középfokú végzettséggel is nehéz elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Főiskolai és egyetemi diplomával az álláskeresők 17,3%-a rendelkezik, ami jelzi azt a tapasztalati ténytet, hogy sok esetben magasabb végzettséggel könnyebben lehet álláshoz jutni, bár ezen előnye a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek 2019 óta csökken.

7. táblázat A regisztrált álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlása Nyíregyházán (2010-2023. I. félév)

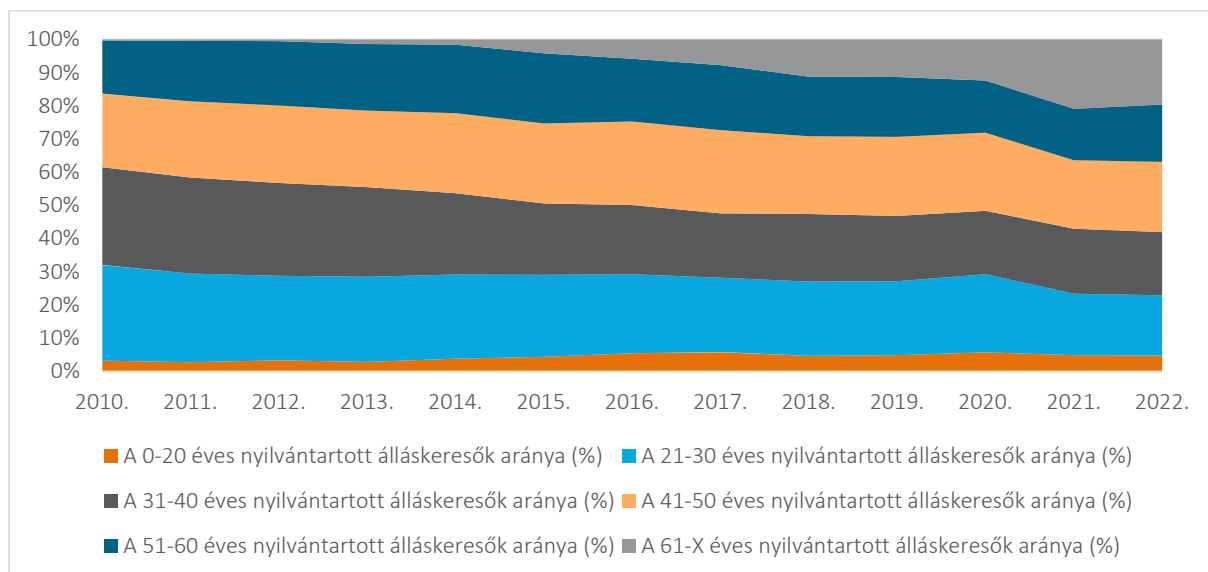
	általános iskolai végzettség nélkül	általános iskola	szakmunkás-képző	szakiskola	(szak)gimnázium, szakközépiskola és technikum	főiskola	egyetem
2010	2,20%	24,50%	25,00%	3,80%	33,20%	8,80%	2,60%
2011	1,70%	21,80%	25,50%	3,50%	35,90%	9,10%	2,80%
2012	2,00%	23,40%	24,90%	4,40%	34,40%	8,20%	2,70%
2013	1,00%	16,90%	25,70%	3,20%	41,20%	8,80%	3,20%
2014	2,30%	23,90%	22,60%	3,80%	37,50%	7,30%	2,80%
2015	1,60%	22,00%	21,60%	3,60%	39,70%	8,40%	3,10%
2016	2%	19,80%	23,10%	5%	38,70%	8,10%	3,40%
2017	2,20%	22,60%	20,50%	5,20%	39,40%	7,10%	3%
2018.	2,10%	20,40%	20,40%	5,10%	39,90%	8,40%	3,60%
2019.	1,80%	18,80%	19,30%	5,40%	41,40%	9,30%	4,10%
2020	1,51%	19,50%	4,48%	19,63%	41,63%	8,30%	4,94%
2021	1,50%	18,18%	4,06%	18,78%	41,30%	10,30%	5,88%
2022	1,81%	18,11%	4,19%	19,55%	39,04%	11,11%	6,20%
2023. I. félév	1,55%	16,39%	4,01%	20,16%	40,58%	10,89%	6,42%

Forrás: KSH, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

Korcsoprtos megoszlás

A munkanélküliek kor szerinti megoszlásában 2010 és 2022 között egy kiegyenlítődesi folyamat tapasztalható, melyben a leglátványosabb a 30 év alatti korosztály (32,1%-ról 22,9%-ra) és a 31-40 éves korosztály arányának (29,4%-ról 19%) csökkenése. A pályakezdő munkanélküliek száma 2010 és 2022 között 578 fővel csökkent. A csökkenés egyfelől jelezheti az eredményes munkakeresést, másfelől utalhat a fiatal pályakezdők térségből történő elvándorlására is. Az idősoros adatokat vizsgálva kiemelendő a 60 évnél idősebb álláskeresők egyre növekvő (jelenleg 19,6%-os) részesedése. 2010 és 2022 között a 60 év felett álláskeresők száma több, mint huszonnégyeszeresére növekedett, ami részben a nyugdíjkorhatár fokozatos emelésének következménye. A 41-50 és az 51-60 éves korosztály arányában 2022-ben 2010-hez viszonyítva jelentős változás nem történt.

18. ábra A regisztrált álláskereső kor szerinti megoszlásának változása Nyíregyházán (2010-2022)

Forrás: KSH

Álláskereső időtartama

Az álláskereső hatékonyságát és az érintettek munkaerőpiaci (re)integrációját nagymértékben befolyásolja, hogy az adott munkanélküli személy milyen régóta regisztrált álláskereső. A nők körében szignifikánsan magasabb a tartósan munka nélkül lévők aránya: a KSH adatai szerint 2022-ben a női álláskeresőnek 39,2%-a legalább 180 napja nem talált munkahelyet, egyötödük pedig több mint egy éve regisztrált a munkaerő-nyilvántartási rendszerben. A 6 hónapja regisztrált álláskeresők 42,1%-a férfi, míg a 12 hónapja regisztráltak esetében 41,7% ez az arány.

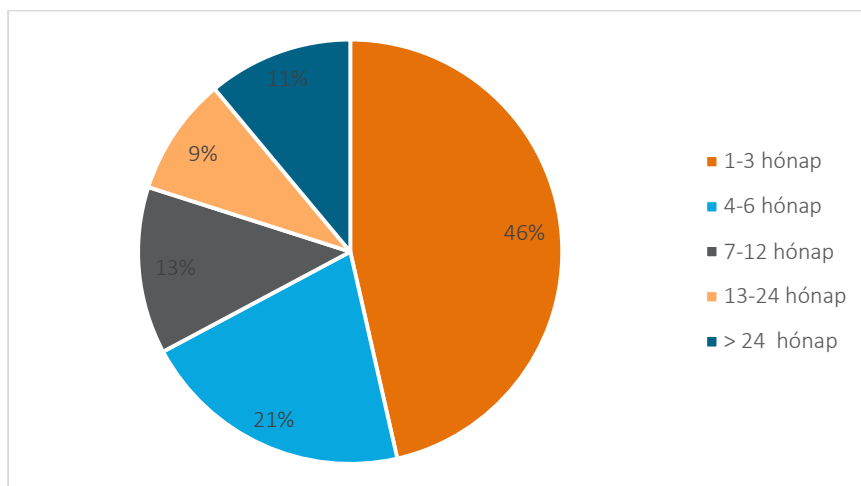
8. táblázat: A 180 napon, illetve egy éven túl nyilvántartott álláskeresők aránya (2010-2019)

	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya (%)			Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők aránya (%)		
	összes	férfi	nő	összes	férfi	nő
2010	55,91	44,9%	55,1%	30,57	45,0%	55,0%
2011	51,75	43,5%	56,5%	25,06	42,1%	57,9%
2012	54,73	44,7%	55,3%	30,89	40,8%	59,2%
2013	50,56	44,5%	55,5%	32,11	41,8%	58,2%
2014	47,24	41,4%	58,6%	26,12	41,7%	58,3%
2015	50,28	42,0%	58,0%	31,42	38,8%	61,2%
2016	43,5%	40,2%	59,8%	25,3%	37,7%	62,3%
2017	34,2%	39%	61%	21,3%	40%	60%
2018	40,5%	38,9%	61,1%	21,4%	38,0%	62,0%
2019	37,7%	40,9%	59,1%	19,4	39,0%	61,0%
2020	32,6%	43,9%	56,1%	11,9%	39,4%	60,6%
2021	38,7%	41,4%	58,6%	23,2%	41,6%	58,4%
2022	37,7%	42,1%	57,9%	19,8%	41,7%	58,3%

Forrás: KSH

A legfrissebb adatok alapján a nyilvántartott álláskeresők 46,43%-a 3 hónapnál rövidebb ideje van a rendszerben. Az egy éven túli álláskeresők aránya 20,04%. A 2 évnél hosszabb ideje regisztrált álláskeresők aránya meghaladja 11%-ot.

19. ábra: A regisztrált álláskeresők megoszlása a folyamatos regisztráció hossza szerint (2023. I. félév)

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

A regisztrált álláskeresők ellátása

2010-ben a nyilvántartott munkanélküliek több, mint 53%-a ellátásban részesült, 2023. I. félévében ez az arány már 4,5 százalékponttal alacsonyabb, 48,5%-os volt. A tendencia elsősorban a járadékfolyósítás időtartamának munkahely elvesztésétől számított legfeljebb 90 napra történő csökkenésével magyarázható. 2023. I. félévében a nyíregyházi álláskeresők 51,5%-a nem részesült semmilyen ellátásban, álláskeresői járadékot 21,9%, foglalkoztatást helyettesítő támogatást 8,8%, álláskeresői segélyt 17,8% kapott.

Inaktívak és egyéb hátrányos helyzetű személyek

Nyíregyháza társadalmának egyik fő jellemzője a hátrányos helyzetűek viszonylag nagy száma és aránya, valamint ezzel együtt egyfajta társadalmi szakadék megléte. Mindez egyfelől jelentős terhet ró a helyi szociális ellátó rendszerre, másfelől nehezíti a helyi közösségi kohézió megerősítését. Jóllehet a munkanélküliségi ráta már kifejezetten alacsony a városban (2023 júniusában 2,59%), de még így is viszonylag széles az a réteg, amely hivatalosan nem dolgozik és álláskeresőként sincs nyilvántartva¹.

A jelenlegi (köz)foglalkoztatási intézményrendszer – funkciójának és a rendelkezésre álló pénzügyi forrásoknak megfelelően – kizárólag arra alkalmas, hogy az álláskeresőként regisztrálni kívánó és a közfoglalkoztatásba bevonható személyeket nyilvántartsa, és különböző eszközökkel segítse visszatérésüket a munkaerőpiacra. A potenciális munkavállalók nagy száma azonban rejtve marad: inaktívként, eltartottként, illegális munkavállalóként nem tudnak és/vagy nem akarnak munkát vállalni sem az elsődleges, sem a másodlagos munkaerőpiacon.

A hátrányos helyzetű és inaktív személyek esetében a munkavállalás fő akadályát a hiányzó vagy nem megfelelő készségek, képességek, kompetenciák jelentik. A kulcskompetenciák közé tartozik többek között a felelősségvállalás, a teljesítőképesség, a stresszkezelés, kreativitás, a folyamatátláto képesség, a konfliktuskezelés, a kritikai kompetencia, a kommunikációs képesség, az alkalmazkodóképesség, a változások kezelése, a tanulási képesség és az együttműködési képesség. A munkáltatók által egyik leggyakrabban említett probléma a motiválatlanság, ami ráadásul a munka nélkül eltöltött idővel egyenes arányban növekszik.

¹ A lakosság gazdasági aktivitásáról a 2011. népszámlálás nyújtja a legfrissebb elérhető adatot. Ez alapján a teljes népesség 53,1%-a inaktív kereső vagy eltartott (ebbe beleszámítják a nyugdíjasokat és a tanulókat is), ami az országos értékhez képest kedvezőbb, de a megyei jogú városok átlaga ennél lényegesen alacsonyabb.

Mindezek miatt a hátrányos helyzetű és inaktív személyek elhelyezkedési esélyei nem javultak az elmúlt időszakban, ami ahhoz vezethet, hogy nem lesz majd elég munkavállaló a multinacionális cégek (és a hozzájuk felzárkózni kívánó hazai kkv-szektor) bővüléséhez, terjeszkedéséhez. A betanított munkások felvételének komoly – egyre növekvő – akadálya lehet a munkára kész, motivált, dolgozni akaró munkaerő nagymértékű hiánya. Ezekbe az emberekbe sem a multinacionális cégeknek, sem a hazai kkv-szektor szereplőinek nem éri meg befektetni, integrációjuk az elsődleges munkaerőpiacra rövid vagy középtávon kevésbé valószínű.

Munkáltatók véleménye² a helyi munkaerőpiaci folyamatokról, a kereslet és a kínálat összhangjáról

A vállalatok döntő többsége küzd valamilyen szintű munkaerőhiánnyal, amit a jövőben felerősíthet az az elöregedési trend is, hogy a jelenleg alkalmazásban álló középvezetők, illetve magasan kvalifikált szakemberek jelentős része kb. 10 éven belül eléri a nyugdíjkorhatárt. Az utánpótlás esetenként nehézségekbe ütközik, részben a fiatal munkavállalók sajátos munkaerőpiaci attitűdje miatt (pl. nincs reális munkakép, túl nagyok az elvárások, magas mobilitási hajlandóság).

A munkaadók többsége jelezte, hogy az adminisztratív jellegű, döntően irodai munkakörre nem jelent problémát a megfelelő munkavállaló gyors kiválasztása. Ezekben a munkakörökben elegendő számú és minőségű potenciális munkavállaló közül tudnak választani.

Két tipikus terület látható, ahol már most erőteljes munkaerőhiány tapasztalható ez a cégek egy részénél már most konkrét, akut problémaként jelentkezik, más részük számára egyértelmű, a közeljövőben megjelenő kihívás. Ez a két csoport az, amely kapcsán a vállalkozások véleménye szerint, ha mennyiségi kínálat van is, de annak minősége semmiképp nem megfelelő; jellemzően azonban már a mennyiségi kínálat is alacsony.

(1) Jó minőségű szaktudással bíró (jellemzően gépipari) mérnökök, ritkábban más felsőfokú diplomával bíró munkavállalók, akik végzettségük és szaktudásuk mellett rendelkeznek a következő – fent rögzített elemeken felüli – egyéb tudásokkal, illetve kompetenciákkal:

- egyéb tudások:
 - o stabil idegen nyelvtudás (angol),
 - o magas színvonalú informatikai ismeretek,
 - o szakirány több területén is gyakorlati jártasság,
- személyes készségek, kompetenciák, jellemzők:
 - o önállóság,
 - o prezentációs készség,
 - o kommunikációs készség,
 - o tárgyalástechnika,
 - o szakmai jövőkép.

(2) Középfokú szakvégzettséggel bíró, kifejezetten jó minőségű munkát végző szakemberek, elsősorban a következő területekről, illetve munkakörök kapcsán:

- gépipar: szerszámkészítő, targoncás, nehézgépkezelő, villanszerelő, autószerelő,

² A város nagyfoglalkoztatói körében félig strukturált szakértői interjúkat bonyolítottunk le, amelynek keretében 30 meghatározó munkaadó véleményét 2017 áprilisában.

- élelmiszeripar: hentes, pék,
- kereskedelem: E és D kategóriás sofőr, raktáros,
- nyomdaipari, papíripari, gumiiipari szakképzettséggel rendelkező szakemberek.

A **munkaerőhiány okai** között számos tényező megjelenik, amelyek különböző csoportokba sorolhatók:

Képzés, képzési rendszer:

- Vagy országos szinten, vagy a térségben hiányzik a megfelelő szakképzés (pl. hentes, papíripari munkás, szerszámkészítés).
- A térségben – elsősorban a Nyíregyházi Egyetemen – nem megfelelő a felsőfokú képzés színvonala; a kikerülő friss diplomások elméleti tudása nem elegendő, a szakmai kompetenciáik hiányosak.
- Szakmunka presztízse leromlott: a szakiskola nem vonzó a szülők számára, igyekeznek a felsőoktatásba irányítani az arra akár kevésbé alkalmas gyerekeket is; a középfokú szakmákat olyan fiatalok végzik el, akik érdeklődés nélkül járnak az adott iskolába, és később pályaelhagyóvá válnak.

Munkaadó profilja, a végzett munka jellege:

- A munkakörhöz kapcsolódó munkakörülmények nem vonzóak a munkavállalók számára (pl. több műszakos munkarend, éjjeli munka, nehéz fizikai munka, erős zaj, nagymértékű elköteleződés).
- A vállalkozás nem túl népszerű a munkavállalók között, amelynek több oka lehet: a profilból adódó szezonális, a korábbi leépítésekből adódó rossz hírnév, a külföldi tulajdonos által meghatározott, a magyar munkavállalók számára idegen, nehezen azonosulható munkakultúra és teljesítményrendszer.

Munkavállalók jellemzői, tulajdonságai:

- Számos munkavállaló esetében előfordul a kitartás hiánya: a munkakörülmények kipróbálását és szerződésben való rögzítését követően pár nap munkavégzés után beadják a felmondásukat.
- A tartós munkanélküliséget követően rendkívül nehéz a munkaerőpiacra való visszatérés, sok munkavállaló nem képes erre segítség nélkül.
- A térségi munkanélküliség egy részében már az alapkészségek (írás, olvasás és számolás) hiányosságairól is beszélhetünk.

Bérverseny:

- A vállalkozások egy része határozottan jelezte, hogy létezik megegyezés a vállalkozások között arra vonatkozóan, hogy nem szívják el egymás munkaerőjét, néhány cég azonban ugyanilyen határozottan beszámol a bérkülönbségekből adódó, térségen belüli (jelen kutatásban résztvevő cégek közötti) munkavállalói mozgásról.
- Nem tudják felvenni a versenyt más hazai munkáltató által kínált bérekkel, amely elszívja ezt a munkaerőt (pl. gépkocsivezetők a nemzetközi fuvarozásban). Az térségben jellemző alacsonyabb bérszínvonal miatt a munkavállalók elmennek Budapestre, az ország nyugati felébe, illetve külföldre.

- A közmunka olyan alternatívát jelent a munkavállalók számára, amely ugyan valamivel (de nem jelentősen) kevesebb anyagi juttatással jár, de a munkakörülmények, a munkatempó és az elvárások sokkal enyhébbek, így szívesebben maradnak a közmunka világában a nyílt munkaerőpiac helyett.

Mind a felső-, mind a középfokú szakképzettséggel bíró munkavállalók esetében a vállalkozások kifejezetten motiváltak arra, hogy saját maguk is erőfeszítéseket tegyenek a munkaerőhiány csökkentéséért, feladatokat vállaljanak a – jelenlegi vagy később jelentkező, ám már egyértelműen látható – szakképzett, jó minőségben dolgozó munkavállalók számának és rendelkezésre állásának növelése érdekében.

Közfoglalkoztatás

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata jelentős mennyiségű kötelező és önként vállalt feladatot lát el, melyben évek óta nagy segítséget jelent a közfoglalkoztatás, amibe elsősorban a munkanélküli ellátásból, illetve a foglalkoztatást helyettesítő támogatásból kizorult személyeket vonják be. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma a 2013-ban 902, 2016-ban 1910, 2018-ban 1293, 2019-ben 1028, 2020-ban 839, 2023. 1. félévében 572 fő volt Nyíregyházán. A teljes munkavállalói korban lévő lakosság mindössze 0,8%-át teszik ki a közfoglalkoztatottak. A munkavállalók az intézmények, ingatlanok, közterületek, közutak, infrastrukturális vagyonelemek karbantartási munkáiban, mint általános kisegítők és részben szakmunkások tudnak hatékonyan dolgozni. A foglalkoztatás eredményeként javul az intézmények és környezetük megjelenése, a városkép és ezáltal a település általános megjelenése, megítélése.

9. táblázat: A közfoglalkoztatás alakulása Nyíregyházán (2013-2020.01-09. hó)

	Közfoglalkoztatottak száma (fő)	Közfoglalkoztatási mutató (%) ³	Közfoglalkoztatási ráta (%) ⁴
2013	902	1,06	11,67
2014	1353	1,59	17,76
2015	1256	1,49	20,18
2016	1910	2,35	31,89
2017	1750	2,18%	33,79%
2018	1293	1,64%	30,70%
2019	1028	1,32%	27,56%
2020	839	1,09%	21,17%
2021	833	1,09%	24,61%
2022	643	0,86%	24,54%
2023. I. félév	572	0,76%	22,46%

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

³ A közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos létszámának a 15-64 éves munkavállalási korú népességhez viszonyított aránya

⁴ A közfoglalkoztatásban részt vevők zárónapi száma/ (nyilvántartott álláskereső zárónapi száma + közfoglalkoztatásban részt vevők zárónapi száma)

10. táblázat A célcsoport legfőbb jellemzői

Célcsoport megnevezése	Főbb adatok, jellemzők
Célcsoporti személyek: álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak ⁵	Legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik
	354 fő (2023. I. félév)
	25. életévét nem töltötte be
	278 fő (2023. I. félév)
	30 év alatti pályakezdő álláskereső
	151 fő (2023. I. félév)
	50. életévét betöltötte
	727 fő (2023. I. félév)
	Legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőtt
	6 656 fő (2011. évi népszámlálás)
	GYES-ről, GYED-ről, ápolási díjról visszatérő
	n.a.
	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
	174 fő (2023. I. félév)
	Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek
	397 fő (2023. I. félév)
	Megváltozott munkaképességű személyek
	34 fő (2023. I. félév)
	Roma nemzetiséghez tartozó személyek
	1 044 fő (2022. évi népszámlálás)
	Inaktívak: a programba való bevonás előtt nem dolgoztak, nem volt rendszeres jövedelmet biztosító munkájuk, és nem is kerestek munkát, vagy kerestek, de nem tudtak volna munkába állni.
	9 532 fő (2011. évi népszámlálás)
Egyéb közvetlen célcsoport: munkaadók	Működő vállalkozások
	14 816 db (2021)
	Nonprofit szervezetek
	862 db (2021)

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal, KSH

⁵ Ahol rendelkezésre áll, a regisztrált álláskeresőkre adtuk meg az adatokat a Kormányhivatal nyilvántartása alapján. Egyéb esetekben a KSH népszámlálási adataira lehet építeni a teljes népesség (tehát nem csak az álláskeresők vonatkozásában).

5.3.1.4 Általános gazdasági jellemzők

GDP⁶

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdasági teljesítményét mutatja a bruttó hazai termék (GDP) alakulása. 2010 és 2021 között a bármegyei GDP 112%-kal növekedett. A jelentős emelkedés ellenére ugyanakkor a vármegye részesedése a hazai GDP-ből csupán 0,18 százalékponttal, 3,02 %-ról 3,20%-ra nőtt.

Az egy főre jutó GDP értéke 2010 (1 487 eFt) és 2021 (3 252 eFt) között növekedett, azonban a mutató függvényében felállított vármegyei sorrendben csak Nógrád vármegyét előzi meg. Az egy főre jutó bruttó hazai termék az országos átlag százalékában csupán 57,28% volt 2021-ben.

Vállalkozásszerkezet

A foglalkoztatási paktum beavatkozási területén 2022-ben 25 653 regisztrált vállalkozást tartottak nyilván. A vállalkozássűrűség, vagyis az ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma 224, ami magasabb a vármegyei (213) és az országos (192) átlagnál is. A kimagasló értékhez az őstermelők magas száma jelentősen hozzájárul.

A működő vállalkozások száma a regisztrált vállalkozások számának 57,16%-a volt 2021-ben (14 816 db). A működő vállalkozások 35,02%-a volt társas vállalkozás 2021-ben. Kedvezőtlen tendencia, hogy számuk 2011 és 2013 között valamelyest csökkent, 2013 és 2021 között viszont újra pozitív változás mutatható ki. A teljes állomány döntő többségét a korlátozott tőkével rendelkező mikrovállalkozások adják.

11. táblázat: Nyíregyháza regisztrált és működő vállalkozásainak foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása (2011-2022)

Vállalkozások megoszlása foglalkoztatotti szám szerint		0 és ismeretlen fős vállalkozások	1-9 fős vállalkozások	10-19 fős vállalkozások	20-49 fős vállalkozások	50-249 fős vállalkozások	250-499 fős vállalkozások	500 és több fős vállalkozások
Regisztrált vállalkozások	2011	6181	17237	293	169	63	6	4
	2012	6709	17000	298	167	65	6	4
	2013	7064	16909	275	173	72	6	4
	2014	7064	17161	262	164	61	5	4
	2015	7197	16571	250	153	56	2	6
	2016	4124	19599	269	145	60	3	6
	2017	4245	19672	260	135	64	3	7
	2018	4560	19778	281	144	62	5	7
	2019	3714	20891	295	147	66	4	7
	2020	4922	19871	315	159	63	4	8
	2021	11898	13504	298	148	58	5	7
	2022	11836	13280	297	164	62	8	6

Forrás: KSH

⁶Települési és járási szintre a KSH nem közöl GDP-adatokat, így a paktum-területre nem lehet elemzéseket végezni, csak a vármegye teljes területére.

12. táblázat: Nyíregyháza működő vállalkozásainak foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása (2011-2018)

Vállalkozások megoszlása foglalkoztatotti szám szerint		Működő egyéni vállalkozók száma	1-9 fős társas vállalkozások	10-19 fős társas vállalkozások	20-49 fős társas vállalkozások	50-249 fős társas vállalkozások	250-499 fős társas vállalkozások	500 és több fős társas vállalkozások
Működő vállalkozások	2011	5729	5045	213	127	59	7	4
	2012	4950	5036	196	120	65	5	5
	2013	4933	4983	198	123	64	4	4
	2014	5226	4921	209	130	60	2	7
	2015	5461	4799	242	127	59	3	6
	2016	5747	4582	231	129	61	4	7
	2017	6313	4343	241	128	64	4	7
	2018	6737	4589	255	143	66	4	7

Forrás: KSH

13. táblázat: Nyíregyháza működő vállalkozásainak foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása (2017-2021)⁷

Vállalkozások megoszlása foglalkoztatotti szám szerint		Működő önálló vállalkozók száma	Működő egyéb szervezetek száma	0 és ismeretlen létszámú működő társas vállalkozások száma	1-9 fős társas vállalkozások	10-19 fős társas vállalkozások	20-49 fős társas vállalkozások	50-249 fős társas vállalkozások	250-499 fős társas vállalkozások	500 és több fős társas vállalkozások
Működő vállalkozások	2017	6421	18	150	4417	260	128	63	4	7
	2018	6840	19	103	4507	253	141	65	4	7
	2019	7850	24	248	4376	268	139	63	5	7
	2020	8283	30	283	4308	281	123	56	3	8
	2021	9628	48	295	4406	271	143	60	7	6

Forrás: KSH

A város területén 2021-ben a legtöbb társas vállalkozás a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működött (24,69%), ezt követi a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (18,47%), majd az építőipar (11,95%), a feldolgozóipar (8,71%) a humán-egészségügyi, szociális ellátás (6,82%). Megemlítenéd még a városban az ingatlanügyletek, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágakban betöltött súlya. Az adatokat azonban árnyalja, hogy az egyes ágazatokban igen eltérő lehet a vállalkozások átlagos mérete és foglalkoztatási kapacitása: a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban például viszonylag sok mikrovállalkozás is lehet, míg a feldolgozóiparban jellemzően nagyobb létszámú vállalkozások működnek.

⁷ Az adatgyűjtés módszertanának változása miatt a 12. sz. táblázat adatsora nem folytatható. A módszertani különbségek a 2017-es és 2018-as adatok összehasonlítása alapján láthatóak.

14. táblázat: Nyíregyháza működő társas vállalkozásainak ágazatok szerinti megoszlása (2011-2018)

Nemzetgazdasági ág	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	száma (db)	aránya (%)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)
mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	104	1,91%	94	1,73%	95	1,77%	92	1,73%	94	1,80%	102	2,03%	98	2,05%	96	1,90%
bányászat, kőfejtés, gáz- és gőzellátás hulladék és szennyvízgazdálkodás	2	0,04%	2	0,04%	2	0,04%	1	0,02%	1	0,02%	2	0,04%	2	0,04%	2	0,04%
feldolgozóipar	462	8,47%	457	8,42%	442	8,22%	443	8,31%	451	8,61%	449	8,95%	432	9,02%	462	9,12%
villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	6	0,11%	6	0,11%	6	0,11%	5	0,09%	6	0,11%	6	0,12%	10	0,21%	19	0,38%
vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	21	0,38%	21	0,39%	21	0,39%	21	0,39%	19	0,36%	16	0,32%	13	0,27%	16	0,32%
építőipar	462	8,47%	466	8,59%	478	8,89%	467	8,76%	473	9,03%	470	9,37%	461	9,63%	521	10,29%
kereskedelem, gépjárműjavítás	1403	25,72%	1379	25,41%	1369	25,47%	1353	25,39%	1324	25,29%	1267	25,27%	1149	24,00%	1207	23,83%
szállítás, raktározás	164	3,01%	149	2,75%	143	2,66%	149	2,80%	141	2,69%	134	2,67%	135	2,82%	147	2,90%
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	196	3,59%	199	3,67%	197	3,66%	198	3,72%	188	3,59%	178	3,55%	162	3,38%	197	3,89%
információ, kommunikáció	238	4,36%	230	4,24%	229	4,26%	223	4,18%	223	4,26%	217	4,33%	202	4,22%	202	3,99%
pénzügyi, biztosítási tevékenység	136	2,49%	130	2,40%	111	2,06%	98	1,84%	86	1,64%	7	0,14%	72	1,50%	66	1,30%
ingatlanügyletek	314	5,76%	311	5,73%	310	5,77%	304	5,70%	296	5,65%	294	5,86%	300	6,27%	309	6,10%
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1046	19,18%	1053	19,40%	1042	19,38%	1048	19,67%	1035	19,77%	998	19,90%	956	19,97%	1000	19,75%
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	233	4,27%	244	4,50%	263	4,89%	259	4,86%	241	4,60%	232	4,63%	210	4,39%	213	4,21%
közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	1	0,02%	3	0,06%	3	0,06%	1	0,02%	2	0,04%	4	0,08%	1	0,02%	3	0,06%
oktatás	172	3,15%	168	3,10%	156	2,90%	161	3,02%	151	2,88%	147	2,93%	127	2,65%	126	2,49%

Nemzetgazdasági ág	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	száma (db)	aránya (%)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)
humán-egészségügyi, szociális ellátás	357	6,54%	369	6,80%	363	6,75%	353	6,62%	350	6,68%	341	6,80%	328	6,85%	343	6,77%
művészet, szórakoztatás, szabadidő	65	1,19%	65	1,20%	64	1,19%	61	1,14%	61	1,17%	63	1,26%	58	1,21%	64	1,26%
egyéb szolgáltatás	73	1,34%	81	1,49%	82	1,53%	92	1,73%	94	1,80%	87	1,74%	71	1,48%	71	1,40%
Összesen	5455	100,00%	5427	100,00%	5376	100,00%	5329	100,00%	5236	100,00%	5014	100,00%	4787	100,00%	5064	100,00%

Forrás: KSH

15. táblázat: Nyíregyháza működő társas vállalkozásainak ágazatok szerinti megoszlása (2017-2021)⁸

Nemzetgazdasági ág	2017		2018		2019		2020		2021	
	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)
mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	99	1,97%	93	1,83%	100	1,96%	82	1,62%	95	1,83%
bányászat, kőfejtés	2	0,04%	2	0,04%	1	0,02%	1	0,02%	1	0,02%
feldolgozóipar	464	9,23%	465	9,15%	458	8,97%	441	8,71%	452	8,71%
villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	10	0,20%	18	0,35%	20	0,39%	26	0,51%	23	0,44%
vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmntesítés	15	0,30%	16	0,31%	17	0,33%	16	0,32%	19	0,37%
építőipar	480	9,54%	533	10,49%	557	10,91%	559	11,04%	620	11,95%
kereskedelem, gépjárműjavítás	1248	24,82%	1223	24,07%	1234	24,17%	1269	25,07%	1281	24,69%
szállítás, raktározás	142	2,82%	150	2,95%	149	2,92%	137	2,71%	148	2,85%
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	174	3,46%	197	3,88%	190	3,72%	197	3,89%	197	3,80%
információ, kommunikáció	209	4,16%	202	3,98%	197	3,86%	190	3,75%	198	3,82%
pénzügyi, biztosítási tevékenység	52	1,03%	46	0,91%	79	1,55%	75	1,48%	83	1,60%
ingatlanügyletek	289	5,75%	297	5,85%	288	5,64%	296	5,85%	298	5,74%

⁸ Az adatgyűjtés módszertanának változása miatt a 14. sz. táblázat adatsora nem folytatható. A módszertani különbségek a 2017-es és 2018-as adatok összehasonlítása alapján láthatóak.

Nemzetgazdasági ág	2017		2018		2019		2020		2021	
	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1005	19,98%	1004	19,76%	1011	19,80%	964	19,04%	958	18,47%
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	233	4,63%	227	4,47%	210	4,11%	221	4,37%	213	4,11%
közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
oktatás	134	2,66%	127	2,50%	118	2,31%	114	2,25%	120	2,31%
humán-egészségügyi, szociális ellátás	344	6,84%	347	6,83%	349	6,84%	350	6,91%	354	6,82%
művészet, szórakoztatás, szabadidő	59	1,17%	64	1,26%	59	1,16%	58	1,15%	60	1,16%
egyéb szolgáltatás	70	1,39%	69	1,36%	69	1,35%	66	1,30%	68	1,31%
Összesen	5029	100%	5080	100%	5106	100%	5062	100%	5188	100%

Forrás: KSH

5.3.1.5 A munkaerő keresleti és kínálati oldalának bemutatása

16. táblázat A munkaerő keresleti oldal bemutatása (2011-2023.01-06.)

Új bejelentett álláshelyek száma (fő) a munkavégzés helye szerint	NYÍREGYHÁZA város												
(1-12 hó összesen)	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023.1-6. hó
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	380	1452	1851	1174	1231	1443	1394	1402	512	449	412	489	297
C Feldolgozóipar	1105	469	689	480	1204	646	655	679	670	506	297	417	116
D Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1	8	-	-	-	-	3	1	-	0	3	0	3
E Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérséklés	464	87	28	16	20	21	58	39	9	8	7	20	2
F Építőipar	309	326	476	389	390	381	387	513	370	371	315	775	788
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	614	668	765	810	888	944	775	911	676	648	388	397	176
H Szállítás, raktározás	60	45	81	108	167	53	101	48	36	88	38	49	26
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	241	196	267	250	342	291	228	355	286	344	322	314	94
J Információ, kommunikáció	75	103	82	60	65	61	46	59	25	38	18	24	17
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	36	79	265	280	58	31	55	41	38	126	29	17	8
L Ingatlanügyletek	2370	3066	4108	4599	4869	3022	2375	2717	1605	1013	839	1097	453
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	142	113	183	341	268	213	203	195	142	194	132	135	67
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	294	341	992	1041	566	836	830	629	377	287	276	343	345
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	2091	4187	5279	6278	3219	3167	2968	3665	1814	1986	2026	1682	3316
P Oktatás	153	116	359	244	399	321	340	381	436	340	351	242	18
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	44	68	223	388	267	321	227	480	204	162	176	293	174
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	13	38	58	119	80	100	119	141	132	154	136	141	21
S Egyéb szolgáltatás	106	146	175	107	194	201	412	637	490	539	485	682	451
U Területen kívüli szervezet	5	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0

Új bejelentett álláshelyek száma (fő) a munkavégzés helye szerint	NYÍREGYHÁZA város												
(1-12 hó összesen)	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023.1-6. hó
Nincs adat	-	4	1	3	2	2	-	-	-	0	2	0	0
Foglalkoztató gazdasági főtevé- kenysége	8505	11512	15882	16687	14229	12054	11176	12893	7822	7253	6252	7117	6372

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

17. táblázat A munkaerő kínálati oldal bemutatása (2011-2023.06.)

Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	NYÍREGYHÁZA város												
(1-12 havi zárónapi átlag)	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020.év	2021. év	2022. év	2023.1-6. hó
A Mezőgazdaság, erdőgazdálko- dás, halászat	379	340	281	169	129	80	62	45	37	27	19	18	21
B Bányászat, kőfejtés	20	16	13	13	6	3	1	0	1	1	0	0	0
C Feldolgozóipar	721	677	544	361	269	184	131	100	96	99	99	90	156
D Villamosenergia-, gáz-, gőzellá- tás, légkondicionálás	15	11	8	4	4	3	3	1	0	1	1	2	2
E Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	43	39	36	22	16	8	6	4	3	3	3	1	2
F Építőipar	259	240	185	120	101	74	48	28	26	35	28	26	59
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	495	486	383	263	215	169	144	104	82	106	90	73	154
H Szállítás, raktározás	84	89	71	55	41	28	22	15	12	24	15	19	43
I Szálláshely-szolgáltatás, vendég- látás	109	110	98	72	51	48	36	31	30	49	36	28	65
J Információ, kommunikáció	45	46	35	21	14	13	12	7	9	6	6	6	16
K Pénzügyi, biztosítási tevékeny- ség	36	36	25	19	19	18	7	7	6	7	10	7	14
L Ingatlanügyletek	8	7	8	6	4	3	5	6	4	9	10	13	31

Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	NYÍREGYHÁZA város												
(1-12 havi zárónapi átlag)	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020.év	2021. év	2022. év	2023.1-6. hó
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	18	21	15	11	9	14	16	9	11	12	14	12	26
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	75	95	80	63	71	50	53	45	44	46	48	45	94
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	89	91	67	55	37	26	20	19	17	23	14	19	43
P Oktatás	110	106	73	52	46	38	39	25	20	19	20	23	29
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	85	69	54	38	38	32	28	18	19	18	16	20	36
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	23	48	100	116	108	105	70	27	17	13	10	7	13
S Egyéb szolgáltatás	1003	793	504	305	226	133	83	59	46	41	22	17	28
T Háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	3	3	1	1	1	2	1	1	1	1	0	0	0
U Területen kívüli szervezet	3139	2509	2664	2633	2367	1828	1684	1438	1326	1684	1447	1084	776
Nincs adat	330	1497	1456	1367	1492	1221	962	931	894	900	644	464	368
Utolsó munkahely TEÁOR	7086	7330	6700	5766	5264	4080	3429	2919	2702	2681	2552	1977	1974

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

5.3.2 Szükségletfelmérések eredményeinek bemutatása

A paktumprojekt során minden évben szükséges a célcsoport véleményének felmérése. A Stratégia felülvizsgálata során a legfrissebb, 2023-ban végezett felülvizsgálat eredményeit mutatjuk be.

5.3.2.1 Munkáltatói kérdőívek

A projekt során folyamatosan szükséges nyomon követni a felmerülő igényeket. A 2023. szeptember-októberben végzett kérdőíves kutatás célja, hogy a paktumprojekt keretében olyan szolgáltatásokat és támogatásokat tudjunk kínálni a munkaadóknak, amelyek a valós szükségleteikre reagálnak

A kérdőíves felmérés az Iparkamarában tagsággal rendelkező nyíregyházi vállalkozásokat érintette. A kiértékelésnél minden határidőre beérkező kérdőívet figyelembe vettünk. Az felmérés során 30 cég munkaeő képzési igényét és fejlesztési elképzelését sikerült megismerni.

A kérdőív egyaránt tartalmazott zárt és nyitott kérdéseket. Nyitott kérdések elsősorban a jelenleg üres álláshelyek szakterületek szerinti vizsgálatát tartalmazták, illetve az elkövetkező időszakban alkalmazásra kerülő munkavállalók szakképzettségét vizsgálták. A felmérés biztosította a válaszadók számára, hogy kööttségek nélkül, minden egyéb tényező (pénzügyi feltételek megléte stb.) figyelmen kívül hagyásával, szabadon mondhasák el véleményüket. A nyitott kérdések kiértékelése az egyes kérdésekre érkezett hasonló vagy megegyező válaszok homogén csoportokba rendezésével történt.

Döntő többségben zárt kérdések kerültek felhasználásra, jellemzően a munkaeő kiválasztásával, valamint a jelenleg felmerülő munkaeőigénnyel és a közeljövőben tervezett fejlesztésekkel kapcsolatos kérdések esetén. A zárt kérdésektől függetlenül, minden esetben lehetőséget adtunk a megjelölt válaszlehetőségektől eltérő felelet megadására (Egyéb kategória). A beérkezett válaszok kiértékelése a jelölések összeszámításával történt. Az egyéb kategóriába érkezett válaszokat az egyes kérdésekre adott hasonló válaszok homogén csoportokba rendezésével foglaltuk össze.

A kérdőív végén a válaszadók az általuk képviselt cég nevét is megadhatták, amellyel a felmérés hatékonyságát növelték. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy a kérdőívek feldolgozása és az eredmények összefoglalása anonim módon történt, továbbá a megadott adatok üzleti titoknak megfelelően kerülnek kezelésre.

A kérdőíves felmérés részletes kiértékelését a „Munkáltatói kérdőíves felmérés eredményének összegzése 2023” című dokumentum tartalmazza. A főbb megállapítások a következők:

- jellemzően a szaktudás és a személyes motiváltság alapján választják ki az új munkavállalókat,
- jelentős arányban a klasszikus álláshirdetéseket útján keresik a munkavállalóikat,
- a legfőbb probléma a megfelelően motivált munkaeő hiánya,
- a fogyatékkal élők foglalkoztatják a legkevésbé,
- a munkahelyi (át)képzést és a rugalmas foglalkoztatást alkalmazzák leginkább foglalkoztatást elősegítő eszközként,
- bértámogatással, az oktatás minőségének javításával, valamint a képző és foglalkoztató intézmények együttműködésével lehetne véleményük szerint leginkább növelni a foglalkoztatást a városban,
- leginkább szakmához kapcsolódó, magasabb szintű tudást igénylő képzésekre lenne igény,
- elsősorban szakiskolai végzettségű munkavállalókra van szüksége a válaszadóknak,

- a legtöbb szervezetnél jelenleg is van betöltetlen álláshely és a jövőben tervez további létszám-bővítést.

5.3.2.2 A célcsoport körében végzett felmérések

A fókuszcsoport találkozó azzal a céllal került megrendezésre, hogy a városban **dolgozó 25 év alatti munkavállalók** tájékoztatást kapjanak a projektről, illetve a projekt megvalósítása alatt az általa kínált lehetőségekről. A szükségletfelmérést és igényfelmérést segítve az általuk tapasztalt problémákat vagy fontosnak tartott lehetőségeket, igényeket ismertessék. Megfogalmazzák, hogy számukra mi teszi / tenné vonzóvá a várost, mi tudja / tudná helyben tartani a tehetséges fiatal munkavállalót. A fiatalok megszólítása előzetes meghívás alapján történt, nyíregyházi cégeket kerestek meg a paktumiroda dolgozói, hogy delegáljanak 25 év alatti munkavállalókat a rendezvényre.

A beszélgetés 4 kérdés köré épült fel, melyek során megismertük a résztvevők véleményét Nyíregyházáról, a város előnyeiről és hátrányairól, valamint az ideális munkahelyről és a saját munkahelyükről.

Az egyes kérdések feltételét követően egyéni, és csoportmunkában történő közös gondolkodás zajlott. A beszélgetés informális volt, őszintén elmondhatták a fiatalok gondolataikat a várossal kapcsolatosan.

A négy kérdés a következő volt:

- Mi az, amit szerettek Nyíregyházában?
- Mi az, ami hiányzik neked Nyíregyházán?
- Milyen az ideális munkahely számomra?
- Mivel fejlesztenék a várost, ha kívánhatnának valamit?

A „**Fókuszcsoportos interjú fiatalok körében**” című dokumentumban részletesen olvasható a felmérés eredménye.

A **nyilvántartott álláskereső** megszólítása előzetes meghívás alapján történt, melyet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya valósított meg. A résztvevőket egyszerű kérdezz-felelek módszerrel szólítottuk meg.

A beszélgetés szintén négy témakör környékére épült fel, melyek a következők:

- Milyen egy jó munkahely?
- Tapasztalataik szerint milyen szempontok alapján választanak munkaerőt a munkaadók?
- Melyek azok a tényezők, amelyek akadályozzák az eredményes álláskeresőt?
- Milyen támogatásra / segítségre lenne szükség a sikeres elhelyezkedés érdekében?

A „**Fókuszcsoportos interjú munkanélküliek körében**” című dokumentumban részletesen olvasható a felmérés eredménye.

Ezen kívül a Kormányhivatal munkatársainak segítségével kérdőíves felmérés keretében több mint 230 célcsoportos személy tapasztalatainak és elvárásainak feltárása is megtörtént, amelynek eredményeit a „**Célcsoportos kérdőíves felmérés eredményének összegzése 2023**” című dokumentum tartalmazza.

5.3.3 Intézményi és szabályozási környezet

5.3.3.1 Oktatási, egészségügyi, szociális intézményi környezet

Nyíregyházán 4 önkormányzati óvoda működik 35 feladatellátási hellyel, emellett 5 feladatellátási helyen egyházak, 1 helyen pedig egy egyesület biztosít óvodai ellátást. A feladatellátási helyek száma az alapfokú oktatásban 28, a középfokú oktatásban pedig 20 db. Nyíregyházán 3 felsőoktatási intézmény van jelen.

A településen 45 felnőtt és 27 gyermek háziorvosi praxis működik, járóbeteg és kórházi ellátás is rendelkezésre áll.

Szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokat 69 intézmény nyújt.

5.3.3.2 Gyermekellátási szolgáltatások helyzete

A gyermekjóléti alapellátást biztosító intézmények, valamint az óvodák munkaerőpiacra kifejtett hatása a jelentős, mivel ezen intézmények hozzájárulnak a kisgyermekes munkavállalók mobilitásának növekedéséhez. A családok számára könnyen elérhető helyen működő bölcsődék, családi napközik hatására a kisgyermekes szülők, elsősorban a nők hamarabb visszatérhetnek a munkaerőpiacra, ezáltal is csökkentve a felmerülő és a közelmúltban egyre súlyosabbá váló munkaerőhiányt.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város állandó népessége 118 211 fő volt 2021-ben. Az állandó népességben belül a 0-5 éves gyermekek aránya 5,4 % volt. A társadalmi öregedés egyik bizonyítéka, hogy az említett korosztály részesedése a népességből a 2015-2017 közötti időszakot kivéve 2010 óta csökkenő tendenciát mutat, 2021-ben 6 387 fő volt.

18. táblázat Az állandó népesség és ezen belül a 0-5 éves korosztály számának alakulása Nyíregyházán (2010-2021)

Év	Állandó népesség száma (fő)	Az állandó népességből a 0-2 évesek száma	Állandó népességből a 3-5 évesek száma	A 0-5 éves korosztály részesedése az állandó népességből
2010	119 094	3473	3596	5,94%
2011	119 104	3291	3655	5,83%
2012	119 160	3215	3602	5,72%
2013	119 494	3223	3544	5,66%
2014	119 635	3187	3397	5,50%
2015	119 969	3259	3315	5,48%
2016	119 937	3325	3346	5,56%
2017	120 086	3389	3374	5,63%
2018	119 767	3195	3424	5,53%
2019	119 765	3133	3470	5,51%
2020	119 289	3101	3488	5,52%
2021	118 211	3091	3296	5,40%

Forrás: KSH

Bölcsődei ellátás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2017. január 1-jétől hatályos módosítása megreformálta a gyermekek napközbeni ellátását. A gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően a bölcsődei ellátás, a napközbeni gyermekfelügyelet, és az alternatív napközbeni ellátás.

Bölcsődei ellátást biztosíthat – három éven aluli gyermekek részére - a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
- a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
- az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
- a magántanuló számára,
- az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
- az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés.

Nyíregyházán 11 bölcsőde működött 2021-ben, a családi bölcsődék száma 24 db volt ugyanebben az évben. a 2019-ben még működő mini bölcsőde 2020-ra megszűnt

2010 és 2016 között a bölcsődék és a bölcsődei férőhelyek száma jelentősen megemelkedtek – elsősorban európai uniós támogatásoknak köszönhetően. A működő bölcsődék száma 10-ről (2010) 12-re (2016), a férőhelyek száma 592-ről 864-re változott. 2020-ban csökkenés történt (a működő bölcsődék száma 11 db-ra a férőhelyek száma 824-re csökkent), majd ismét növekedés vette kezdetét. 2022-ben a férőhelyek száma 850 volt, melyen 11 működő bölcsőde osztozott.

A gyermekellátási szolgáltatások ezen formájára nagy igény mutatkozik a paktumterületen. A kapacitásbővítésre nagy szükség volt, ugyanis 2000 és 2011 között minden évben jelentősen magasabb volt a beírt gyermekek száma a férőhelyeknél. A bővítéseknek köszönhetően 2012-ben haladta meg először a férőhelyek száma a beírt gyermekekét.

2022-ben a 850 bölcsődei férőhelyen 814 gyermekről gondoskodtak, a családi bölcsődékben 159 férőhelyen 144 gyermeket íratnak be. Munkahelyi- és mini bölcsőde nem működött a városban.

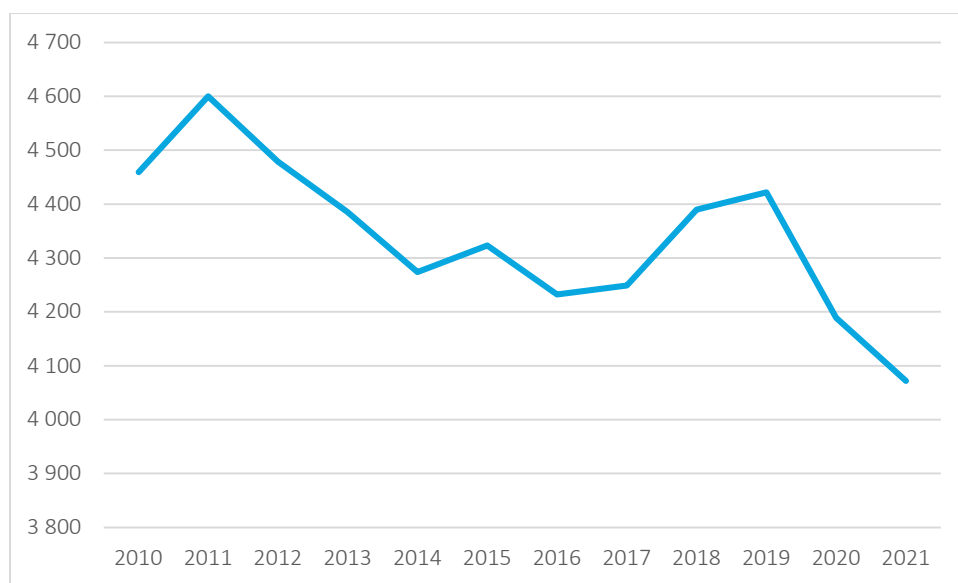
Általánosságban elmondható, hogy a változtatások hatására a korábbi családi napközik többsége családi bölcsődékként működik tovább 3 év alatti gyermekekkel. (2016-ban Nyíregyházán 19 családi napközi működött összesen 151 engedélyezett férőhellyel, a gondozott gyermekek száma 83 fő volt.)

Óvodai feladatellátás

A paktumterületen 2021-ben óvodák 41 feladatellátási helyen működtek, 5318 férőhellyel, az intézményekben 383 óvodapedagógus dolgozott. A beírt gyermekek száma 4072 fő volt, tehát az intézmények átlagos kapacitáskihasználtsága 76,57%-os volt.

Az óvodába beírt gyermekek száma csekély mértékben 2011 és 2016 között csökkenő tendenciát mutatott (2010-ben 4459, 2011-ben 4600, 2016-ban 4232), bár 2014 és 2015 között egy mérsékelt emelkedés volt megfigyelhető (49 fő). 2016 és 2019 között emelkedés történt, majd ismét csökkenés vette kezdetét. Az óvodai feladatellátási helyek vizsgált időszakban kis mértékben emelkedtek: a számuk 2010-11-ben 39, 2012-13-ban 40, 2014-2017 között 41, 2018-19-ben 42, 2020-21-ben ismét 41 db volt.

20. ábra: Az óvodába beírt gyermekek számának változása Nyíregyházán (2010-2021)

Forrás: KSH

5.3.4 A paktum szervezeti keretei

A Foglalkoztatási Stratégiában foglaltak megvalósításához a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum megfelelő szakmai és szervezeti keretet biztosít. A paktum tagsága magában foglalja valamennyi munkaerőpiaci szempontból meghatározó helyi szervezetet:⁹

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata (a TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001 számú paktumprojekt konzorciumvezetője),
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal (a TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001 számú paktumprojekt konzorciumi partnere),
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara,
- szak- és felnőttképző, valamint felsőoktatási intézmények,
- helyi szinten meghatározó munkaadók, vállalkozások,
- egyéb munkaerőpiaci szempontból fontos szervezetek.

⁹ A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tagjait az Együttműködési Megállapodás tartalmazza.

Maga a paktumszervezet három fő egységből áll, amelyek harmonikusan, egymást segítve, megfelelő együttműködéssel és hatékonyan látják el feladataikat annak érdekében, hogy a Stratégiában kijelölt munkaerőpiaci irányvonalak a város minden működési-fejlesztési területén érvényesülhessenek:

- a Foglalkoztatási Fórum a paktum egyeztető szerve, amelyet az Együttműködési Megállapodást aláíró tagok működtetnek – célja a megfelelő szintű társadalmi bevonás, a demokratikus működés és a széles körű helyi nyilvánosság biztosítása;
- az Irányító Csoport az irányító és döntéshozó szerv, amely elsősorban a paktumprojekt végrehajtásával kapcsolatos stratégiai és operatív jellegű döntések meghozatalára felhatalmazott vezető tisztségviselőkből áll;
- a paktum menedzsmentjét a Paktumiroda látja el, amelynek munkatársai kiemelt szerepet játszanak a foglalkoztatási együttműködés és partnerség kialakításában, fenntartásában.

A fenti szervezeti egységek összehangoltan látják el feladataikat a Stratégia kidolgozásával és megvalósításával kapcsolatosan annak érdekében, hogy az minél jobban megfeleljen a helyi adottságoknak és kihívásoknak. Feladataikat az alábbi táblázat foglalja össze.

19. táblázat: A stratégiaalkotási és megvalósítási folyamatban résztvevő szervezetek feladatai

Paktum szervezeti egysége	Feladat a stratégiaalkotásban	Feladat a Stratégia megvalósításában
Foglalkoztatási Fórum	A munkaerőpiaci szereplők érdekeinek, elvárásainak és véleményeinek megfogalmazása Stratégia véleményezése a kidolgozás és a felülvizsgálat szakaszában	Saját erőforrások, szakmai kapcsolatok mozgósítása a célok elérése érdekében A kijelölt foglalkoztatási irányvonalak érvényesítése a napi működés során
Irányító Csoport	Stratégiai irányvonalak meghatározása, célok megfogalmazása	A Stratégia megvalósításának nyomonkövetése A megvalósításban közvetlenül résztvevő szervezeti egységek és személyek kijelölése
Paktumiroda	Helyi szükségletfelmérési folyamatban közreműködés Partnerek mozgósítása, aktivizálása	A megvalósításhoz szükséges operatív jellegű feladatok ellátása

Forrás: saját szerkesztés

5.3.4.1 Szabályozási környezet

A paktum szabályozási környezetét a 3.4.1 fejezet tartalmazza.

5.4 Horizontális elvek érvényesülése

• Esélyegyenlőség

A foglalkoztatási együttműködés megvalósítása során egyenlő eséllyel és transzparens módon adunk lehetőséget minden érintett személynek és/vagy szervezetnek

- a paktumhoz való csatlakozásra,

- a bértámogatások igénylésére,
- a munkaerőpiaci szolgáltatásokban és a képzéseken való részvételre.

Mind az előkészítés, mind a végrehajtás során figyelembe vesszük az esélyegyenlőségi jogszabályokat és célkitűzéseket, valamint az antidiszkriminációs alapelveket.

- **Fenntarthatóság**

A tervezés és a megvalósítás során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a foglalkoztatási együttműködés gazdasági és társadalmi szempontból is fenntartható legyen, eredményei tartósan megmaradjanak a projekt lezárulása után is.

- **Nyilvánosság**

A projekt teljes életútja során szükséges a nyilvánosság, átláthatóság folyamatos tájékoztatása, annak érdekében, hogy a folyamatok, a paktum kínálta lehetőségek és a realizálható előnyök minden érintett számára elérhetőek és érthetőek legyenek.

5.5 Korábbi stratégiai dokumentumok tervezési, végrehajtási tapasztalatai

A fejezetben ismertetjük a konzorciumi partnerek tapasztalatait a projekthez kapcsolódóan. Bemutásra kerülnek a korábban végrehajtott hasonló, valamint a projekt megvalósításával egyidőben zajló más lényeges projektek, illetve ezek esetleges hatása jelen projekt megvalósítására. A konzorcium széleskörű projektmegvalósítási tapasztalatai alátámasztják, hogy a korábbi kezdeményezésekre építve eredményesen és hatékonyan végre fogják tudni hajtani a paktumprojektben vállalt tevékenységeiket.

20. táblázat: A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által megvalósított vagy folyamatban lévő releváns projektek

Projekt címe	ÁROP-1.A.3-2014-2014-0059, "Területi együttműködést segítő programok a Nyíregyházi járás területén"
Projekt indokoltsága (megoldandó problémák és/vagy kihasználni kívánt lehetőségek)	Az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javítása járási szinten a civil, a gazdasági és a közsféra együttműködésével összehangolt lépések kidolgozását igényelte, a települési önkormányzatok közötti kapcsolatot szükséges megerősíteni.
Projekt célja(i)	A pályázat célja a Nyíregyházi járás települési önkormányzatok közötti együttműködés kialakítása és fenntartása, annak érdekében, hogy a lakosság számára minél magasabb színvonalú, gördülékeny feladatellátás valósuljon meg egyrészt a hivatali működés, másrészt a közszolgáltatások szervezése terén. A projekt elemek elsősorban a közigazgatás szakembereire irányulnak, de közvetetten a lakosság is érezheti a pozitív hatásokat a szolgáltatási színvonal javulása által.
Megvalósítás kezdete-vége	2015.04-11.
Támogatás összege	19 670 000 Ft
Önerő összege	-
Projektben ellátott feladatok	projektgazda, koordináló
Megvalósítás mérföldkövei (legfontosabb tevékenységek)	Együttműködések kialakítása a települési önkormányzatokkal Kerekasztal létrehozása és működtetése munkacsoportokkal Esélyteremtő programterv készítése

	Informatikai ismeretek bővítését célzó tréning és érzékenyítő tréning Szociológiai felmérés a közreműködő településeken
Célcsoportok	A teljes lakosság, kiemelten az esélyegyenlőségi szempontok szerint érintettek.
Eredmények, hatások	A projekt eredményeképpen létrejött az Esélyteremtő Programterv, valamint a járás településein működő önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak és egyéb szereplők közötti járási szintű párbeszéd és együttműködés.

Projekt címe	Közfoglalkoztatási program
Projekt indokoltsága (megoldandó problémák és/vagy kihasználni kívánt lehetőségek)	Az alacsony képzettségű, hátrányos helyzetű állástalan személyek elhelyezkedési esélyei az elsődleges munkaerőpiacon nagyon alacsonyak.
Projekt célja(i)	A (főként alacsony végzettségű) munkanélküliek visszavezetése a munka világába.
Megvalósítás kezdete-vége	Az önkormányzat 2010-től folyamatosan részt vesz a programban
Összeg	2016-ban 415 mFt
Projektben ellátott feladatok	projektgazdai feladatok, a projekt teljes körű lebonyolítása (az önkormányzati tulajdonú NYÍRVV Nonprofit Kft. közreműködésével)
Megvalósítás mérföldkövei (legfontosabb tevékenységek)	hagyományos önkormányzati (városüzemeltetési, intézményi) közfoglalkoztatás
Célcsoportok	regisztrált álláskereső
Eredmények, hatások	2016-ban több mint ezer személy közfoglalkoztatása valósult meg, akiknek egy része sikerrel elhelyezkedett az elsődleges munkaerőpiacon

21. táblázat: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal által megvalósított vagy folyamatban lévő releváns projektek

Projekt címe	TÁMOP-1.1.2-11/2012-0001 A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)
Projekt indokoltsága (megoldandó problémák és/vagy kihasználni kívánt lehetőségek)	Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében alacsony a foglalkoztatási szint, amely egyes, munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok alacsony foglalkoztatottságára vezethető vissza. Ezen csoportok nyílt munkaerőpiacra történő tartós visszavezetése hagyományos eszközökkel és módszerekkel már nem hatékony, az eredményességhez személyre szabott szolgáltatást, támogatást és forrást kell mozgósítani együttesen különböző munkaerőpiaci programok által.
Projekt célja(i)	A projekt célja az alacsony iskolai végzettségűeknél a szakképesítés megszerzése. Fiatalok, 50 éven felüliek esetében képességek pótlásával, foglalkoztatásuk támogatásával segítették elő az elhelyezkedést. A munkaerőpiacra visszatérni kívánók, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetett álláskereső, a bérpótló juttatásban részesülők esetében a szükséges ismeretpótlással és a foglalkoztatásuk támogatásával teremtették meg a hosszú távú foglalkoztatás lehetőségét. A program megvalósítása hosszú távon kívánta elősegíteni a vármegye versenyhátrányának csökkenését és gazdasági felemelkedését, a válság okozta munkaerőpiaci tendenciák javítását.
Megvalósítás kezdete-vége	2011-2015.
Támogatás összege	15,026 milliárd Ft

Önerő összege	-
Projektben ellátott feladatok	A projektben a projektmenedzsment a projekt pénzügyi és szakmai irányítását végzi, amíg a projekt megvalósítók a projekt ügyfeleit és projekt keretében támogatott foglalkoztatást igénylő munkáltatókat tájékoztatják a projekt által kínált lehetőségekről, kérelmet vesznek át, megállapodást/hatósági szerződést kötnek, pénzügyi elszámolásokat bonyolítanak.
Megvalósítás mérföldkövei (legfontosabb tevékenységek)	A projekt szakmai megvalósítása 2015.10.31
Célcsoportok	1. Alacsony iskolai végzettségűek 2. Pályakezdők és 25 év alatti fiatalok 3. 50 éven felettiek 4. GYES-ről, GYED-ről, vagy ápolási díjról visszatérők 5. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, illetve arra jogosultak 6. Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek
Eredmények, hatások	A projekt megvalósítása során a munkavállalók versenyképességük kialakításához, fenntartásához szükséges kulcskompetenciákat sajátítottak el. A projekt lebonyolítása eredményeképpen, a fenntartható fejlődés feltételei javultak. A következő gazdasági szerkezetváltozás igényeit kielégítő, a gazdálkodó szervezetek tartós versenyképességéhez szükséges humán erőforrás rendelkezésére állásához is hozzájárult a projekt. Eredményként a munkaképes korban lévő munkavállalók gazdasági aktivitása növekedett, a vármegye álláskeresőinek száma csökkent, illetve a regisztrációból kikerülő álláskeresők szakképzettsége és/vagy szakmai kompetenciája bővült.

Projekt címe	GINOP-5.2.1-14-2015-00001 Ifjúsági Garancia
Projekt indokoltsága (megoldandó problémák és/vagy kihasználni kívánt lehetőségek)	A gazdasági válság egyik súlyos és tartós hatása – uniós és hazai szinten is – a fiatalok munkaerőpiaci helyzetének jelentős romlása volt, ezért 2013. áprilisában az Európai Tanács kezdeményezésére hazánk is bevezette az Ifjúsági Garancia Rendszert.
Projekt célja(i)	Az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló projekt hosszú távú célja a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű fiatalok foglalkoztathatóságának javítása volt, elsősorban nyílt munkaerőpiacra való be- illetve visszasegítése komplex, személyre szabott – szolgáltatásokat és támogatásokat egyéni fejlesztési tervbe rendező – programok révén. A projekt közvetlen célja volt, hogy a fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivásban vagy tanulás nélkül. A fiatalok munkához kapcsolódó alapvető kompetenciáinak készség szintű elsajátítása humánszolgáltatások nyújtásával, piacképes szakképesítés és/vagy munkatapasztalat megszerzése, melynek eredményeképp a versenyszférában történő elhelyezkedés valósulhatott meg.
Megvalósítás kezdete-vége	2015-2017.
Támogatás összege	5,404 milliárd Ft
Önerő összege	-

Projektben ellátott feladatok	A projektben a projektmenedzsment a projekt pénzügyi és szakmai irányítását végezte, amíg az Ifjúsági tanácsadók a fiatalokat és projekt keretében támogatott foglalkoztatást igénylő munkáltatókat tájékoztatták a projekt által kínált lehetőségekről, kérelmet vettek át, megállapodást/hatósági szerződést kötöttek, pénzügyi elszámolásokat bonyolítottak le.
Megvalósítás mérföldkövei (legfontosabb tevékenységek)	Célcsoport bevonás, 2016. 06.30. A projekt szakmai megvalósítása 2017.12.31.
Célcsoportok	E kiemelt projekt célcsoportját a 15-24 éves nem tanuló és nem dolgozó fiatalok alkották: - kevesebb mint 6 hónapja munkanélküli 25 év alatti (betöltött 15 és nem betöltött 25 közötti) fiatalok, - legalább hat hónapja munkanélküli 25 év alatti (betöltött 15 és nem betöltött 25 közötti) fiatalok, - 25 év alatti (betöltött 15 és nem betöltött 25 közötti) inaktív fiatalok. A projekt közvetett célcsoportját alkották azok a vállalkozások, gazdálkodó és civil szervezetek, akik a vármegyénkben tevékenykednek. Ezen szervezetek a projekt révén költséghatékony módon jutottak jól képzett, friss szaktudással rendelkező, motivált munkaerőhöz. A közvetlen célcsoportok számára képzést, vagy mentori- és humánszolgáltatást nyújtó szervezetek is részt vettek a projekt megvalósításában.
Eredmények, hatások	A projekt megvalósítása során a fiatalok versenyképességük kialakításához és fenntartásához szükséges kulcskompetenciákat sajátítottak el. Ezen túlmenően a folyamatos gazdasági szerkezet változás igényeit kielégítő, a gazdálkodó szervezetek tartós versenyképességéhez szükséges humánerőforrás rendelkezésére állásához is hozzájárult a projekt.

Projekt címe	GINOP-5.1.1-15-2015-00001 Út a munkaerőpiacra
Projekt indoklása (megoldandó problémák és/vagy kihasználni kívánt lehetőségek)	A javuló munkaerőpiaci tendenciák ellenére továbbra is alacsony a vármegyei foglalkoztatási szint, amely egyes, munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok alacsony foglalkoztatottságára vezethető vissza. Ezen csoportok nyílt munkaerőpiacra történő tartós visszavezetése hagyományos eszközökkel és módszerekkel már nem hatékony, az eredményességhez személyre szabott szolgáltatást, támogatást és forrást kell mozgósítani együttesen különböző munkaerőpiaci programok által. Akiknek a versenyszféra vagy a szociális gazdaság nem kínál munkalehetőséget, azoknak segítséget a közfoglalkoztatás nyújt, ami átmeneti, határozott idejű munkalehetőséget biztosít, mivel önálló álláskeresésük hosszú ideig eredménytelen volt. Az alacsony iskolai végzettségű, szakképzettség nélküli, mentálisan sérült, többnyire tartósan álláskereső munkába történő visszavezetése lehetőséget kínál a versenyszféra növekvő munkaerőigényeinek kielégítésére.
Projekt célja(i)	A projekt hosszú távú célja az álláskereső foglalkoztathatóságának javítása, elsősorban nyílt munkaerőpiacra való be- illetve visszasegítése komplex, személyre szabott – szolgáltatásokat és támogatásokat egyéni fejlesztési tervbe rendező –programok révén. Az alacsony aktivitás, a foglalkoztatás, valamint az alacsony munkaerő-kereslet helyzetének javítása.
Megvalósítás kezdete-vége	2015-2018.
Támogatás összege	12,79 milliárd Ft
Önerő összege	-

Projektben ellátott feladatok	A projektben a projektmenedzsment a projekt pénzügyi és szakmai irányítását végzi, amíg a projekt megvalósítók a projekt ügyfeleit és projekt keretében támogatott foglalkoztatást igénylő munkáltatókat tájékoztatják a projekt által kínált lehetőségekről, kérelmet vesznek át, megállapodást/hatósági szerződést kötnek, pénzügyi elszámolásokat bonyolítanak.
Megvalósítás mérföldkövei (legfontosabb tevékenységek)	Célcsoport bevonás, 2018. 09.30. A projekt szakmai megvalósítása 2018.12.31.
Célcsoportok	1. célcsoport: 25-64 év közötti nyilvántartott álláskereső 2. célcsoport: 25-30 év közötti pályakezdő álláskereső 3. célcsoport: Alacsony iskolai végzettségű (ISCED 1-2) álláskereső 4. célcsoport: Gyermekgondozás vagy hozzátartozó ápolását követően a munkaerőpiacra visszatérő álláskereső 5. célcsoport: Tartós (legalább 6 hónapja) álláskeresőként nyilvántartottak 6. célcsoport: 50 feletti álláskereső 7. célcsoport: A közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők
Eredmények, hatások	A kiemelt projekt hosszú távú eredménye az álláskereső foglalkoztathatóságának javulása, elsősorban nyílt munkaerőpiacra való be- illetve visszasegítése. Az alacsony aktivitás, a foglalkoztatás, valamint az alacsony munkaerő-kereslet helyzetének javulása.

Forrás: saját szerkesztés

5.6 Következtetések (helyzetértékelés, SWOT)

A helyzetelemzés keretében egy áttekintő képet adtunk Nyíregyháza Megyei Jogú Város főbb gazdasági, társadalmi, munkaerőpiaci és szakképzési erősségeiről, gyengeségeiről, lehetőségeiről és veszélyeiről. A SWOT-elemzésben bemutatjuk a Foglalkoztatási Stratégia célrendszerének hátterét.

22. táblázat SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
Társadalom	
- A népesség javuló képzettségi szintje - A vármegyei átlagnál kedvezőbb korszerkezet - Megközelítőleg stabil népességszám (a vándorlási nyereségnek köszönhetően)	- Öregedő társadalmi korszerkezet - Szelektív migráció
Gazdaság	
- Kedvező földrajzi fekvés - Jó közlekedési kapcsolatok - Folyamatosan bővülő gazdasági szerkezet - Jelentős ipari potenciál - Az agrárszektor erős szerepe - Erősödő szolgáltatói szektor - Meghatározó szerep a vármegye gazdaságában - Növekvő GDP - Növekvő tendencia a működő vállalkozások számában - Erős a város tökevonzó képessége	- Az országos és a vármegyei átlaghoz képest alacsony bérszínvonal - Magas a mikrovállalkozások száma - GDP termelésben a vármegye az utolsó előtti helyen áll
Munkaerőpiac	
- Javuló foglalkoztatási szint - Emelkedő képzettségi szint	- Egyensúlytalanságok a munkaerőpiaci keresletben és kínálatban (munkaerőhiány és -többlet párhuzamossága) - Szaktudás és munkavállalói kompetenciák hiánya egyes munkavállalói csoportokban - Munkáltatói bizalmatlanság a hátrányos helyzetű munkavállalókkal szemben - Nehéz bejutás a közfoglalkoztatási rendszerből az elsődleges munkaerőpiacra - Az álláskeresők között magas az alacsonyan képzettek aránya (legfeljebb általános iskolai) - Hosszabb időtartamú álláskereső a női munkanélküliek körében, mint a férfiaknál - Kevés a magas hozzáadott értéket igénylő álláshely
Szakképzés	
- A munkaügyi szervezet és partnereinek tapasztalata	- Alacsony beiskolázási ráta a szakiskolákban - Csökkenő tanulói létszám

- Elkötelezett partnerek a gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztésben - Kialakult szakképzési intézményhálózat - Jelentős képzési kínálat - Gyakorlati képzési lehetőségek rendelkezésre állása - A képzettségi szint emelkedése	- Hátrányos helyzetű, tanulási nehézséggel küzdő tanulók magas aránya a szakiskolákban - Duális képzés változó hatékonysága - Az intézmények felszereltségének és az oktatás minőségének különbözősége - Hiányos alapkompétenciák
--	--

Lehetőségek	Veszélyek
Társadalom	
- Hátrányos helyzetű személyek felzárkózása, javuló társadalmi integrációja - A fiatalok megtartásához és visszavonzásához szükséges feltételek javítása	- Nő a hátrányos helyzetű személyek száma, aránya - Az életminőség romlása a városban és a térségben élő álláskereső körében
Gazdaság	
- A város gazdasági vonzó képessége megnő - Új beruházások megjelenése - Helyi vállalkozói szféra megerősödése, összefogása - Kormányzati gazdaság- és vállalkozásfejlesztési tevékenység erősödése - Jelentős európai uniós források gazdaságfejlesztésre - Termelékenység javítása - Nagyobb hozzáadott-értékű termékek előállítása, helyi értékesítési láncok létrehozása - Belföldi és nemzetközi turisztikai kereslet élénkülése	- Erős regionális verseny a beruházásokért és az általuk teremtett új munkahelyekért - Az időjárási szélsőségek kedvezőtlen hatásai a mezőgazdaságra - A piaci és a közsféra fejlesztéseinek növekvő függősége az európai uniós támogatásoktól - A hatékony, valódi áttörést eredményező komplex térség- és gazdaságfejlesztési programok elmaradása az ágazati és térségi együttműködések hiányában
Munkaerőpiac	
- A foglalkoztatotti szám emelkedése - Emelkedő igény a képzett és betanított munkavállalók iránt	- A szakképzésben résztvevők számának további csökkenése - A tartósan regisztrált személyek esetében felléphet a motiváció hiánya, a fokozódó anyagi bizonytalanság, romló egészségi állapotot eredményezhet
Szakképzés	
- A szakképzési rendszer megújulása, igényekhez való alakulása - A duális képzés hatékonyságának fokozódása - Szoros együttműködés a foglalkoztatókkal	- A gyakorlati képzőhelyek számának csökkenése - A szakképzések színvonalának csökkenése

Forrás: saját szerkesztés

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelyeként fontos gazdasági-társadalmi-munkaerőpiaci központ. A város közlekedéshálójának adottságai kedvezőek, gyors és rugalmas elérhetősége biztosított mind közúton, mind vasúton – a közel fekvő határon túli településekről is. A népesség képzettségi szintje javuló tendenciát mutat. A lakosság korszerkezete kedvezőbb a vármegyei átlagnál, de a társadalmi elöregedés jelei itt is megmutatkoznak, amit felerősít a főként fiatal, képzett személyeket érintő – szelektív migráció.

Nyíregyháza gazdaságszerkezete diverzifikált, magas a vállalkozássűrűség, továbbá a szolgáltató szektorban és a feldolgozóiparban működő vállalkozások aránya. Az elmúlt évtizedben jelentősen nőtt a városba betelepülő vállalkozások száma, de jelentős részük számára fontos telepítő tényező volt a helyben elérhető, országos viszonylatban alacsonyabb bérszínvonal. A magasabb képzettséget igénylő és magasabb jövedelmet biztosító, „fehérgalléros” álláshelyek száma korlátozott a városban, emiatt a képzett munkavállalók szelektív migrációja jelentősen felerősödött. Ebben szerepet játszik az is, hogy Nyíregyháza lakóhelyként kevésbé vonzó célpont, és viszonylag magasak az ingatlan- és albérletárak.

A fiatal generációk megtartása a társadalmi elöregedés miatt is nagyon fontos, hiszen a jelenség gazdasági szempontból is nagy terhet ró a társadalomra. Jóllehet az eltartottsági ráta érdemben nem változott 2001 óta, hosszú távon ennek romlása várható – a nyugdíjkorhatár emelése ellenére is. A probléma kezelése érdekében az idősebb korosztály foglalkoztatására is nagyobb hangsúlyt kell fektetni, hogy minél tovább aktív szereplői legyenek a munkaerőpiacnak.

Nyíregyháza legnagyobb kihívása foglalkoztatási szempontból jelenleg az, hogy a - már meglévő, és a jövőben betelepülni kívánó – munkaadók mennyiségi és minőségi elvárásainak megfelelő munkaerő rendelkezésre álljon. Az egyidejűleg jelenlévő munkaerőhiány és -többlet gátolja a gazdasági növekedést. A munkaerőhiányban egyfajta szezonális is kirajzolódik: ez függ az adott ágazat jellemzőitől (pl. egyes vállalkozások termelése bizonyos időszakokra koncentrálódik), illetve a külső tényezőktől is (pl. az idegenforgalmi szezon előtt többen felmondanak).

A munkáltatók körében végzett szükségletfelmérésekből egyértelműen kimutatható, hogy a meglévő álláskeresői kínálati oldalon hiányosságok mutatkoznak mind a létszám, mind az alapvető kompetenciák, a (szak)tudás és a tapasztalat szempontjából. A munkaerőpiaci szakértők szerint ennek hátterében több tényező is húzódik:

- Egyrészt széles az a munkavállalói korú réteg, amely nincs jelen a munkaerőpiacon – elérésük, megszólításuk az első lépés a munkaerőpiaci (re)integrációban. Ezáltal hatékonyan növelhető lehet a foglalkoztatottsági szint.
- Másrészt a potenciális munkavállalók egy része eltérő okok miatt – mint például a tartós hosszú távú munkanélküliség, inaktív státusz vagy közfoglalkoztatotti lét – akkor sem alkalmas a munkavállalásra, ha éppen rendelkeznek a megfelelő képzettséggel, szakmai ismerettel. Foglalkoztathatóságuk számos akadályba ütközik. Az alacsony motiváció, a teljesen vagy részlegesen hiányzó kompetenciák hozzájárulhatnak a közfoglalkoztatási rendszerben való bennragadáshoz. Egyes esetekben nem a konkrét végzettség hiánya, hanem bizonyos kompetenciákban való hiányosság akadályozza meg az alkalmazást.

A legtöbb ágazatban hasonló kompetenciákat várnak el a foglalkoztatottaktól, ilyenek például: alapvető matematikai és szövegértési képesség, monotonitástűrés, figyelem, memória, kez ügyesség, csapatszellem, kitartás, tanulni és dolgozni akarás, szorgalom stb. Ezen képességek bizonyos tekintetben összefüggésben állnak az iskolai végzettség szintjével, de iskolarendszerű vagy OKJ képzés keretein kívül, alacsony óraszámokban is gyorsan és hatékonyan fejleszthetők.

Az elmúlt évek pozitív tendenciái közé tartozik a munkanélküliségi ráta alacsony mértéke, azonban még viszonylag magas azon inaktív – többnyire hátrányos helyzetű – személyek száma és aránya, akik hivatalosan nem dolgoznak, de álláskeresőként sincsenek regisztrálva. A város gazdasági-társadalmi helyzetének javítása érdekében nélkülözhetetlen az inaktívak arányának jelentős csökkentése. Az álláskereső és az inaktív személyek mellett a közfoglalkoztatottak jelentik a város mozgósítható – és részben fejlesztendő – munkaerő-tartalékát.

Ennek a társadalmi rétegnek a felzárkóztatásával és komplex fejlesztésével olyan kompetenciákra tehetnek szert az érintettek, amelyek hosszabb távon alkalmassá teszik a munkavállalót a munkaerőpiacon való tartós jelenlétre – az adott pozíció vagy tevékenység megszűnése esetén is. Problémát szokott jelenteni, ha a munkavállaló személyes attitűdje nem megfelelő. Viszonylag gyakran előfordul, hogy az új munkavállaló nem tud beilleszkedni a munkahelyre, nem képes megszokni az – alkalmanként monoton vagy éppen túlzott rugalmasságot igénylő – munkarendet, így esetenként már néhány napos munkavégzés után meg sem jelenik a munkáltatónál. Részben emiatt is tapasztalható egyfajta bizalmatlanság a munkaadók részéről a hátrányos helyzetű munkavállalókkal szemben.

De sok esetben nemcsak a kompetenciák, hanem a tényleges szaktudás is hiányzik – ennek hátterében pedig nagyrészt az oktatási-képzési rendszerrel kapcsolatos problémák húzódnak. A felnőtt- és szakképzési rendszer nem tud elég rugalmasan és gyorsan reagálni a munkáltatói igényekre. A képzések köre, tematikája és színvonala nem felel meg minden esetben a tényleges gyakorlati elvárásoknak. Mindez megmutatkozik a szakképzések iránti kereslet csökkenésében is – a folyamatok elsősorban a szakközépiskolákat (korábbi szakiskolák) érintették hátrányosan, ami mutatja az intézménytípus alacsony versenyképességét és vonzerejét. Így egyfajta előzetes szelekciót követően a szakközépiskolák sok esetben a tanulási nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű tanulók gyűjtőhelyeivé válnak.

Mindez a dinamikusban fejlődő gazdaság megteremtésének egyik gátját jelenti – a megfelelő képzettséggel rendelkező munkavállalók nélkül a város adottságai versenyképességi és befektetésösztönzési szempontból is nehezebben javíthatók. Ez utóbbiak során azokra a már azonosított, magasabb termelékenységi szintet elváró és eredményező húzóágazatokra kell hangsúlyt fektetni, amelyekre hosszú távon stabil, kiszámítható munkaerőpiac építhető.

A befektetésösztönzés mellett azonban a helyi erőforrások mozgósítására kell fókuszálni. A vállalkozói szféra nagy részét a korlátozott tőkeerővel rendelkező mikro- és kisvállalkozások adják, de foglalkoztatási szempontból fontos szerepet töltenek be a középvállalkozások is.

Helyi szinten koordinált, célzott vállalkozásfejlesztéssel:

- a helyi gazdasági szereplők megerősíthetők,
- új vállalkozások létrehozásának ösztönzésével növelhető az önfoglalkoztatás aránya,
- és elterjeszthetők olyan rugalmas foglalkoztatási formák, amelyek most kevésbé jellemzők, mint például a távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, befogadó munkahelyi környezet, családbarát, fogyatékos-barát munkahelyek.

A gazdaságfejlesztéssel kapcsolatosan hátrányos tendencia, hogy mind a piaci, mind a közszféra egyre nagyobb mértékben függ az európai uniós támogatásoktól, ezért – amellet, hogy a jelenlegi programozási időszakban hatékony, fenntartható és multiplikátor jellegű fejlesztésekre kell fókuszálni – már most el kell kezdeni a felkészülést a 2020 utáni időszakra, amikor várhatóan sokkal kisebb fejlesztési források lesznek elérhetőek.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara számos gyakorlati képző hellyel áll kapcsolatban Nyíregyházán. Az eddigi tapasztalatok alapján a duális szakképzés rendszere még nem működik minden szempontból az előzetes elvárásoknak megfelelően, a potenciális előnyök és hátrányok nem teljesen egyértelműek minden érintett számára. A duális képzés mindenképpen alkalmas arra, hogy a helyi vállalkozásokat intenzívebben be lehessen vonni a szakképzési kínálat kialakításába és a gyakorlati szakképzésbe egyaránt. Pozitívum, hogy már néhány esetben sikeres együttműködés zajlik az egyes képzőintézmények és a vállalkozások között Nyíregyházán.

Kedvező a pályaorientáció szervezettsége, amely több szinten, széleskörű koordinációval és partnerségben zajlik a városban. Mindezt már egészen fiatal korban is el lehet kezdeni, hogy a pályaválasztás idejére kialakult képpel rendelkezessenek a tanulók.

Nyíregyháza vármegyén belüli hangsúlyos központi szerepköre és az ezzel együtt járó elszívó hatása vitathatatlan. Mindenképpen arra kell törekedni, hogy a vármegyeszékhely fejlődéséből minél nagyobb mértékben részesüljön a vármegye teljes területe, és a pozitív hatások ne csak Nyíregyháza közvetlen vonzáskörzetére, hanem a távolabb fekvő településekre is kisugározzanak.

Jóllehet a munkaerőpiaci folyamatok sok esetben spontán, piacvezérelt módon zajlanak, ez tipikusan olyan szektor, ahol megfelelő koordinációval jelentős eredmények érhetők el, hiszen segíteni lehet a kereslet és a kínálat egymásra találását. Korábban nem volt minden esetben egyértelmű, hogy mely szervezet milyen feladatokat lát vagy láthat el a jogszabályi kötelezettségein felül. Ebből kifolyólag mérsékelt szinten maradt a motiváció és bizalom is az érintett szervezetek között, az egyes szektorok szereplői kevésbé ismerik egymás tevékenységét, hatáskörét. Időben és témájában korlátozott foglalkoztatási programok, együttműködések már korábban is voltak, azonban nem sikerült minden esetben elérni a kívánt hosszú távú eredményeket. A paktum megfelelő szakmai és szervezeti alapot adhat a jelenleg kevésbé összefogott gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztéshez.

A COVID-19 járvány hatásai rövid távon jelentős mértékben megmutatkoztak a város gazdasági és munkaerőpiaci adataiban is, azonban összességében kevésbé érintette hátrányosan Nyíregyházát, mint Budapestet vagy az ország nyugati vármegyéit. A gazdasági krízis utáni fellendülés a városban ugyanúgy nyomon követhető, mint Magyarország egészében, amiben a paktum által nyújtott szolgáltatások is kiemelt szerepet játszottak.

6 AZ 1. PILLÉR BEMUTATÁSA

6.1 Pillérekben belüli specifikus célok és az elvárt eredmények

Az adott pillérhez kapcsolódó intézkedések végrehajtásának elsődleges, átfogó célja, hogy a munkáltatók közvetlen, vagy közvetett megerősítésével hozzájáruljanak a városban a minőségi munkahelyek számának növekedéséhez. Az adott átfogó célt új vállalkozások alapításának ösztönzése, helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés, ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek megvalósítása, valamint bértámogatás nyújtása keretében kívánjuk elérni. A pilléren belüli tevékenységek megvalósítása közvetlenül hozzájárul a térségi foglalkoztatás növeléséhez, a helyi gazdaság megerősítéséhez. A következő táblázatban a pillérhez kapcsolódó specifikus célkitűzéseket, intézkedéseket és indikátorokat ismertetjük:

23. táblázat: Pillérhez kapcsolódó specifikus célok és intézkedések összefoglaló bemutatása

Specifikus célkitűzés	Intézkedés	Intézkedések output indikátorai	Célok eredmény indikátorai
Munkahelyek számának növelése	Bértámogatás nyújtása	Bértámogatásban részesülő vállalkozások száma	Bértámogatás keretében álláshoz jutók száma
A helyi gazdaság erősítése	Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése	A helyi termék- és szolgáltatásfejlesztési rendezvényeken résztvevők száma Helyi elektronikus kataszterben szereplő vállalkozások száma Helyi elektronikus kataszterben szereplő termékek és szolgáltatások száma	A helyi elektronikus kataszterben szereplő vállalkozások bevételeinek növekedése
	Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek	A befektetésösztönzési tevékenység keretében elért vállalkozások száma	A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként betelepülő közép- és nagyvállalkozások száma A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként megvalósult fejlesztések értéke A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként létrehozott új munkahelyek száma (ezen

Specifikus cél- kitűzés	Intézkedés	Intézkedések output indiká- torai	Célok eredmény indikátorai
			belül a szellemi foglalkozta- tottak száma)

Forrás: saját szerkesztés

6.2 Intézkedések/akciók/projektek

6.2.1 1.1. intézkedés: Bértámogatás nyújtása

Fejlesztési tevékenység részletei:

A foglalkoztatási paktum keretében a munkaerő-piaci programokhoz, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához kapcsolódó részprogramban, mint elhelyezkedést segítő támogatás lehetőség van bértámogatás nyújtására.

A bértámogatás kizárólag a 651/2014/EU bizottsági rendelet I-II. fejezetében és 32-33. cikkében foglaltakkal összhangban nyújtható. A program keretében „a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról” szóló 6/1996. (VII.16.) MüM rendelet alapján a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezeti egységei bértámogatást azon álláskereső elhelyezkedése érdekében nyújthatnak, akik:

- legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik vagy
- 25 életévét nem töltötte be vagy
- 50. életévét betöltötte vagy
- a járási hivatal legalább hat hónapja álláskeresőként nyilván tartja vagy
- saját háztartásában egy vagy több eltartott személlyel egyedül élő felnőtt, vagy
- 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesült, vagy
- nappali tagozatos tanulmányait legalább két éve fejezte be, és még nem állt rendszeres fizetett alkalmazásban.

A bértámogatásokban részesülő vállalkozásoknak biztosítani kell a támogatott foglalkoztatást követően – legalább a támogatott időszak felével megegyező ideig – a célcsoport továbbfoglalkoztatását.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek:

- bértámogatás nyújtása hátrányos helyzetű és egyéb személyek foglalkoztatása.

Végrehajtásért felelős:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

Kedvezményezett:

- Helyi vállalkozások
Output:
- Bértámogatásban részesülő vállalkozások száma
Eredmények:
A különféle bértámogatások nyújtásával (hátrányos helyzetű és egyéb személyek foglalkoztatása) egyértelműen növelhető a foglalkoztatási ráta, a munkaadók célzottan megtalálhatják azokat a személyeket, akik a legalkalmasabbak az adott pozíció hosszú távú betöltésére.
Ütemterv:
2018.01.01. – 2023.11.30.
Monitoring, értékelés módja:
Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében.

6.2.2 1.2. intézkedés: Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése

Fejlesztési tevékenység részletei:
A helyi termékek és szolgáltatások iránti igény jelentős mértékben megnövekedett az elmúlt időszakban. A helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés által egyrészt a helyben megtermelt jövedelem megtartható, visszaforgatható a helyi gazdaságba, másrészt pedig fontos a környezeti fenntarthatóság (szállításból adódó környezetterhelés csökken, környezetkímélő technológiák alkalmazása jellemzi a szektort) szempontjából is. Egy termék vagy szolgáltatás akkor tekinthető helyiinek, ha - magában hordoz egyfajta egyedi karaktert, ami az adott városra, térségre jellemző (pl. hagyományos technológiák, helyben elérhető alapanyagok alkalmazása); - az értékesítést 40-50 km-en belül végzik; - legalább 51%-ban helyi hozzáadott értéket tartalmaz. Sok helyi vállalkozó jelenleg is kínál különböző egyedi termékeket és szolgáltatásokat, amelyekről ugyanakkor sok esetben éppen a helyi lakosság nem rendelkezik megfelelő információval, illetve a potenciális vásárlói réteg nem ismeri pontosan a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztásának városi szintű előnyeit. Ahhoz, hogy a helyi termékek és szolgáltatások iránti kereslet növekedjen, alapvetően három feltétel szükséges: - folyamatos, megfelelő minőségű és színvonalú kínálat; - fizetőképes és elkötelezett fogyasztói kör;

- valamint a kettőt összekapcsoló marketing tevékenység.

Mindehhez érdekeltté kell tenni a helyi vállalkozásokat is, egyfajta összefogásra (akár helyi klaszter létrehozására), a termék- és szolgáltatásfejlesztésre, a koordinált értékesítésre kell ösztönözni őket. A magas és állandó minőség biztosítása érdekében szükséges a városban egy minőségi kontroll bevezetése. A keresleti oldalon pedig tudatosító és fogyasztást ösztönző kampány folytatásával kialakítható egy viszonylag stabil lokális fogyasztói csoport.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek:

- Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztési stratégia kidolgozása
- Értékesítést segítő és fogyasztást ösztönző program kidolgozása
- Vállalkozói, termékfejlesztési, marketing és egyéb rendezvények helyi termelők, szolgáltatók és a potenciális fogyasztók számára
- Helyi termékek és szolgáltatások elektronikus katasztere
- Kiterjedt helyi gazdasági kapcsolatokkal rendelkező termék- és szolgáltatásfejlesztési koordinátor alkalmazása

Végrehajtásért felelős:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kedvezményezett:

- Helyi terméket és szolgáltatás kínáló vagy ezt tervező vállalkozások
- Helyi lakosság

Output:

- A helyi termék- és szolgáltatásfejlesztési képzésen résztvevők száma
- Helyi elektronikus kataszterben szereplő vállalkozások száma
- Helyi elektronikus kataszterben szereplő termékek és szolgáltatások száma

Eredmények:

Az intézkedés megvalósítása hozzájárul a helyi termékek és szolgáltatások iránti kereslet növekedéséhez, ezáltal az érintett vállalkozók bevételeinek növekedéséhez, a jövedelemszerzési lehetőségek bővüléséhez, közvetett módon a technológiai korszerűsítéshez és új munkahelyek létrehozásához. Az intézkedés továbbá a hagyományok megőrzését, a helyi identitás és a társadalmi kohézió erősítését és a turisztikai kínálat bővülését is szolgálja.

Ütemterv:

2018.01.01. – 2023.11.30.

Monitoring, értékelés módja:

Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében.

6.2.3 1.3. intézkedés: Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek

Fejlesztési tevékenység részletei:

Nyíregyháza, mint befektetési célpont több tekintetben is kedvező adottságokkal (jó elérhetőség, rendelkezésre álló munkaerő magas száma, multinacionális vállalatok és beszállítói kapcsolatok jelenléte) rendelkezik, ugyanakkor az országban és a tágabb régióban ezek kevésbé tekinthetők kiemelkedő és egyedi versenyelőnynek. A befektetők telephelyválasztása során a városnak sok versenytársa van a környező vármegyékben, a vármegyén belül (három vármegyei decentrum, Kisvárdra, Mátészalka és Nyírbátor) és a határ túloldalán. A K+F+I tevékenységek szempontjából pedig, ami a külföldi tőkebefektetések és a beruházási döntések meghozatalánál szintén fontos tényező, a vármegye helyzete országos viszonylatban kedvezőtlen.

A munkaadói szükségletfelmérések alapján megállapítható, hogy a városban hiányzik, nem elégséges az egységes, koordinált városmarketing tevékenység. Nyíregyháza arculata, üzenete nem elég kiforrott, átgondolt, ami nemcsak a lehetséges beruházók, de a potenciális munkavállalók megszólítását is megnehezíti. Továbbá a jelenleg is a városban működő nagyobb vállalatok egy része kifogásolta az önkormányzati kapcsolattartás minőségét, gyakoriságát és szervezettségét, ami azért is fontos, mert a nemzetközi befektetési trendek alapján a működőtőke befektetések egyre nagyobb aránya (mintegy 75%-a) származik „újrabefektetésekből”.

A befektetésösztönzés két szempont miatt fontos, egyfelől fenntartja a foglalkoztatási szint növekedését, másfelől elősegíti a magas hozzáadott értékű ágazatok, vállalkozások, tevékenységek jelenlétét. Mindez nemcsak új vállalkozások vonzását jelenti, hanem legalább ekkora hangsúlyt kell fektetni az „újra befektetések” ösztönzésére, a már letelepedett cégek bővítésének segítésére is.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek:

- Meghatározó helyi vállalatokkal folyamatos egyeztetés a cégek itt-tartása és új tevékenységek letelepítése céljából (pl. igényfelmérések, informális találkozók, jól működő kommunikációs mechanizmus kialakítása az önkormányzat és a vállalkozások között)
- Befektetésösztönzési stratégia kidolgozása jól definiált városi gazdasági jövőképpel
- A jövőképet szolgáló ágazati (és esetleg földrajzi) fókusz kijelölése
- Megfelelő tapasztalattal, kapcsolati hálóval és nyelvtudással rendelkező befektetésösztönzési koordinátor kijelölése

Végrehajtásért felelős:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kedvezményezett:

- Nyíregyházán működő nagyobb vállalkozások

- Potenciális beruházók
Output:
- A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként betelepülő közép- és nagyvállalkozások száma - A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként megvalósult fejlesztések értéke - A befektetésösztönzési tevékenység közvetlen eredményeként létrehozott új munkahelyek száma (ezen belül a szellemi foglalkoztatottak száma)
Eredmények:
Az intézkedés hatására a város tőkevonzó képessége erősödik, növekedésnek indul a működő vállalkozások száma és új munkahelyek jönnek létre az elsődleges munkaerőpiacon.
Ütemterv:
2018.01.01. – 2023.11.30.
Monitoring, értékelés módja:
Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében.

7 A 2. PILLÉR BEMUTATÁSA

7.1 Pillérekben belüli specifikus célok és az elvárt eredmények

Az adott pillérhez kapcsolódó intézkedések végrehajtásának elsődleges, átfogó célja, hogy a városban és a térségben megfelelő mennyiségben és minőségben álljon rendelkezésre a munkáltatói igényeket kielégítő munkaerő. Az adott célt a pillér keretében megvalósítandó intézkedések által a szak- és felnőttképzés fejlesztésével és munkaerőpiaci képzések megvalósításával kívánjuk elérni. A pilléren belüli tevékenységek megvalósítása – a munkaerőpiaci szolgáltatások és a szakképzés fejlesztésén keresztül – hozzájárul a munkaerőpiaci kereslet és kínálat közötti összhang megteremtéséhez. A következő táblázatban a pillérhez kapcsolódó specifikus célkitűzéseket, intézkedéseket és indikátorokat ismertetjük:

24. táblázat: Pillérhez kapcsolódó specifikus célok és intézkedések összefoglaló bemutatása

Specifikus célkitűzés	Intézkedés	Intézkedések output indikátorai	Célok eredmény indikátorai
A szakképzett és felsőfokú végzettségű munkavállalók arányának növekedése	Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	A munkáltatói igények alapján szervezett képzések száma A munkáltatói igények alapján szervezett képzéseken résztvevők száma A megtartott képzéseket sikeresen teljesítők száma	A képzésen résztvevők közül az álláshoz jutók száma
A munkavállalók foglalkoztathatóságának javulása	Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	Bevont hátrányos helyzetű és inaktív személyek száma	A bevont hátrányos helyzetű és inaktív személyek közül az álláshoz jutók száma

Forrás: saját szerkesztés

7.2 Intézkedések/akciók/projektek

7.2.1 2.1. intézkedés: Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve

Fejlesztési tevékenység részletei:

2023. júniusában Nyíregyházán 1942 fő álláskereső szerepelt a munkanélküli nyilvántartásban, ebből 478 fő szakiskolai/szaktanulmányozó végzettséggel, míg 418 fő szakközépiskolai, szakgimnáziumi végzettséggel vagy technikummal rendelkezett, azaz a regisztrált álláskereső 46,1%-a rendelkezett valamilyen középfokú szakképzéssel, ennek ellenére több ágazatban is egyre nagyobb hiány mutatkozik a szakképzett munkaerőből. Ez a kettős állapot részben a szakképzési rendszer hiányosságaival magyarázható:

- az oktatási rendszer elavult szaktudást biztosít, a képzésben megszerezhető szakmák nem felelnek meg a keresleti követelményeknek,
- a képzési rendszer nem alkalmazkodik rugalmasan a változó igényekhez, így a megszerezhető szakmai végzettséggel sem mindig egyszerű elhelyezkedni
- a rendszerből kikerülők nem sajátítják el a munkavállaláshoz szükséges kompetenciákat.

A projekt keretében – nagyobb helyi vállalatok és a munkaerőpiaci szakemberek körében – elvégzett szükségletfelmérések eredményei is alátámasztják a felvázolt folyamatokat, továbbá egyéb kedvezőtlen jelenségekre is felhívták a figyelmet:

- az állami szakképző centrumok nem piaci logika alapján működnek, szervezeti, intézményi korlátaik miatt egy új képzés beindítása hosszú időt vesz igénybe – mire sikerül akkreditálni egy képzést, és kiképezni az oda beiratkozott diákokat, már a munkaerőpiaci szükségletek is átalakulnak, formálódnak;
- a képző intézmények nem megfelelő kínálata, rugalmatlansága, illetve a képzések esetenként alacsony színvonala miatt az új munkavállalók sokszor inkább belső képzéseken sajátítják el a munkavégzéshez szükséges ismereteket;
- jóllehet a népszámlálási adatok szerint a lakosság 36%-a beszél valamilyen idegen nyelven, azonban a munkaadók tapasztalata szerint a munkavállalók többsége vagy egyáltalán nem rendelkezik idegennyelvtudással, vagy ha igen, akkor azt nem tudja magabiztosan használni a munkavégzés során.

Az intézkedés során első körben fel kell tárni, hogy az egyes ágazatokban a vállalkozások hány főt foglalkoztatnak, és milyen nagyságrendű a betöltetlen álláshelyek száma. A vizsgálatnak ki kell térni az alkalmazottak korösszetételére is, mivel azon ágazatokban, ahol nagyarányú az idősebb munkavállalók jelenléte, a közeli nyugdíjba vonulás miatt nagyobb keretszámokkal kell a képzéseket indítani.

Mindezzel párhuzamosan fel kell mérni a szakképzési rendszer kínálatát, vagyis azt, hogy az intézmények az egyes szakmákban milyen képzéseket, mekkora keretszámmal indítanak, és ezeken mekkora a ténylegesen beiratkozók létszáma. A felméréseket követően azonosíthatók a kevésbé vagy egyáltalán nem szükséges képzések, valamint a bővítenő vagy új, bevezetendő képzések is.

A képzési rendszer fejlesztése mellett biztosítani szükséges a korszerű tananyag és megfelelő kompetenciákkal rendelkező oktatói kar rendelkezésre állását. Erősíteni kell a gyakorlatorientált, duális képzéseket, aminek érdekében fontos, hogy a képző intézmények minél több helyi vállalkozással kössenek tanulmányi szerződést. Továbbá a külföldi tulajdonú, multinacionális vállalatok jelenléte miatt nagyobb hangsúlyt kell fektetni az idegennyelvi képzésekre az iskolai kereteken belül és azon kívül is.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek:

- A munkaerő ágazatonkénti és korösszetétel szerinti felmérése
- A vállalkozások bővítési szándékainak felmérése a munkaerőigények jövőbeli változásának figyelembevétele érdekében
- Képzési rendszer felmérése
- Képzési támogatások nyújtása álláskeresőkre számára a jogszabályi feltételek figyelembevételével
- Képzési rendszer rendszeres felülvizsgálata

Végrehajtásért felelős:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

Kedvezményezett:

- Munkáltatók
- Képző intézmények
- Általános iskolák és középiskolák végzős hallgatói
- Nem piacképes szakképzettséggel rendelkező munkanélküliek

Output:

- A munkáltatói igények alapján szervezett képzések száma
- A munkáltatói igények alapján szervezett képzéseken résztvevők száma
- A megtartott képzéseket sikeresen teljesítők száma

Eredmények:

A szak- és felnőttképzés rendszerének fejlesztése biztosítja a munkaerő-kereslet és -kínálat közötti nagyobb összhangot, a munkaadók számára a folyamatos munkaerő-utánpótlást. Az intézkedés továbbá hozzájárul a termelékenység kiszámíthatóvá tételéhez és növekedéséhez, ezáltal többletbevételeket generál, valamint javítja a vállalkozások versenyképességét. Az intézkedés hatására a fiatalok számára egy hosszú távú jövőkép mutatható fel. A megvalósuló képzések és munkaerőpiaci szolgáltatások egyik kiemelt célcsoportját a város pályakezdő fiataljai alkotják, ezért az intézkedés pozitívan hathat a város népességmegtartó erejére is.

Ütemterv:

2017.06.01. – 2023.11.30.

Monitoring, értékelés módja:

Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében.

7.2.2 2.2. intézkedés: Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása

Fejlesztési tevékenység részletei:

A munkaerőpiaci részvétel a társadalmi befogadás egyik legfontosabb aspektusa, amihez számos feltétel együtt állása szükséges: egyik oldalról a munkahelyek elérhetősége, másik oldalról pedig a foglalkoztathatóság, ami azt jelenti, hogy az illető rendelkezik azokkal az ismeretekkel, tudással, iskolai végzettséggel, tapasztalattal, készségekkel, képességekkel és személyes tulajdonságokkal, amelyek egy munkahely megszerzésének és megtartásának feltételét jelentik.

A hátrányos helyzetű és inaktív személyek esetében a munkavállalás fő akadályát a hiányzó vagy nem megfelelő készségek, képességek, kompetenciák jelentik. A kulcskompetenciák közé tartozik többek között a teljesítőképeség, a stresszkezelés, a konfliktuskezelés, a kommunikációs képesség, az alkalmazkodóképesség, a tanulási képesség, az együttműködési képesség és a felelősségvállalás. Az érintett célcsoport egy részénél már az alapkészségek (írás, olvasás és számolás) hiányosságai is gyakori probléma. Fontos kiemelni, hogy a munkáltatók által egyik leggyakrabban említett probléma a motiválatlanság.

Az érintett célcsoport oktatási, szociális, lakhatási, egészségügyi és nem utolsósorban munkaerőpiaci problémáinak komplex kezelése azért is fontos, mert egyrészt a munkáltatóknál ehhez nem állnak rendelkezésre a szükséges szakmai kompetenciák, másrészt a piaci nyomás és a teljesítménykényszer miatt nem is vállalhatják fel az ilyen személyek foglalkoztatásával járó terheket.

Az érintett célcsoport nem tekinthető homogénnek, teljesen másképp kell foglalkozni azokkal,

- akik évek óta sikertelenül keresnek állást;
- akik nem kívánnak elhelyezkedni (ezen belül az indokok szintén eltérők lehetnek);
- akik csak hivatalosan minősülnek inaktívnak, eltartottnak, de egyébként végeznek kereső tevékenységet.

A célcsoport heterogenitásának megfelelően nemcsak a foglalkoztathatóságuk javítását szolgáló eszközök, de az ehhez szükséges idő is különböző lehet.

A foglalkoztathatóság javítása azért is fontos, mert egyre inkább előtérbe kerülnek a személyes kulcskompetenciák a kiválasztásnál figyelembe vett szempontok között, amelyek közül kiemelkednek az alábbiak:

- a munka-motiváció – „akar dolgozni”, amely motiváció reális munkaképre épül, és kitartással, magas munkabírással párosul;
- tanulási képesség – nyitottság új tudás megszerzésére, fejlődésre, innovációra;
- lojalitás – a munkaadó érdekeit (is) szem előtt tartó, a vállalkozásnál hosszú távú munkavállalásra vonatkozó elképzelések.

Az inaktívak és a hátrányos helyzetű személyek munkaerőpiaci integrációja egyre inkább szociális, mint foglalkoztatási kérdés. Alternatív munkaerőpiaci eszközökkel (a képzés-foglalkoztatás-szociális felkészítés egyidejű alkalmazásával), tranzitfoglalkoztatási programokkal, a szociális gazdaság erősítésével lehet javítani ezeknek az embereknek a munkavállalási – és munkában maradási – esélyeit.

Az intézkedés keretében segíteni kell a célcsoport tagjait már a munkavállaláshoz szükséges alapfeltételek biztosításában is (pl. lakhatás, ruházkodás, munkavégzéshez szükséges iratok, hozzátartozó gondozása, eljutás a munkahelyre). Az egyéni élethelyzetek feltárásában kiemelten fontos a szociális szolgáltatók közreműködése. Erre épülhetnek a további lépések (pl. képzés, munkapróba, munkahelyi mentorálás, pszichoszociális támogatás). Mindezek eredményeként nagymértékben javítható a munkaszocializációjuk, munkakultúrájuk és kialakítható bennük egy reális munkakép is.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek:

- Célcsoportszegmentáció: a hátrányos helyzetűek és inaktívak különböző alcsoportjainak definiálása
- Egyéni fejlesztési tervek összeállítása és megvalósítása
- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás biztosítása
- Egyéni felzárkóztatási tervek összeállítása és megvalósítása
- Felzárkóztató tréningek szervezése
- Szakmai képzések szervezése
- Egyéni segítségnyújtás, pszicho-szociális támogatás biztosítása
- Munkahelyi mentorprogram
- Munkaadók és munkatársak érzékenyítése

Végrehajtásért felelős:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

Kedvezményezett:

- Hátrányos helyzetű személyek
- Inaktív személyek

Output:

- Bevont hátrányos helyzetű és inaktív személyek száma
- A bevontak közül az álláshoz jutók száma

Eredmények:

Az intézkedés hozzájárul Nyíregyháza munkaerőkínálatának növekedéséhez, csökken az inaktivitás, kedvezőbbé válik a sérülékeny társadalmi csoportok elhelyezkedési esélye az elsődleges munkaerőpiacon.

Ütemterv:

2018.01.01. – 2023.11.30.

Monitoring, értékelés módja:

Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében.

8 A 3. PILLÉR BEMUTATÁSA

8.1 Pillérekben belüli specifikus célok és az elvárt eredmények

Az adott pillérhez kapcsolódó intézkedések végrehajtásának elsődleges, átfogó célja, hogy a városi munkaerőpiaci szereplők közötti kapcsolatok, együttműködések megerősödjenek, ezáltal a városban és a térségben összehangoltabbá váljon a munkaerő-kereslet és -kínálat. Az adott célt a pillér keretében megvalósítandó intézkedés, a foglalkoztatási paktum működtetése által kívánjuk elérni. A pillérben belüli tevékenység megvalósítása a térségi munkaerőpiaci szereplők közötti együttműködés erősítését szolgálja. A következő táblázatban a pillérhez kapcsolódó specifikus célkitűzést, intézkedést és indikátorokat ismertetjük:

25. táblázat: Pillérhez kapcsolódó specifikus célok és intézkedések összefoglaló bemutatása

Specifikus cél- kitűzés	Intézkedés	Intézkedések output indikátorai	Célok eredmény in- dikátorai
A munkaerő- kereslet és -kínálat össze- hangolása	Foglalkoztatási pak- tum működtetése	A foglalkoztatási együttműködés- ben résztvevő partnerek száma Megtartott partnerségi rendez- vények száma Partnerségi rendezvényeken résztvevők száma Elvégzett igényfelmérések száma Igényfelmérésekben résztvevők száma	Az együttműködés eredményeként hosszútávon álláshoz jutók száma

Forrás: saját szerkesztés

8.2 Intézkedések/akciók/projektek

8.2.1 3.1. intézkedés: Foglalkoztatási paktum működtetése

Fejlesztési tevékenység részletei:

A 2014. augusztusában elfogadott Partnerségi Megállapodásban a magyar Kormány célként tűzte ki az emberi erőforrásfejlesztéseket, a foglalkoztatás ösztönzését és a társadalmi együttműködések támogatását. Ennek teljesítése érdekében a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében foglalkoztatási együttműködések támogatnak európai uniós forrásból, amely egy háromszintű paktumrendszer (vármegyei, megyei jogú városi, helyi) kialakítását teszi lehetővé úgy, hogy lehetőleg az ország teljes területét (a Közép-magyarországi régió kivételével) lefedjék a paktumok.

A megyei jogú városok számára megjelent felhívás (TOP-6.8.2-15) keretében Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal támogatást nyert

a „Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum” elnevezésű, 2,056 milliárd forint költségvetésű projekt megvalósítására. A projekt összköltsége és a megítélt támogatás a projektmegvalósítás során 3,856 milliárd forintba emelkedett.

A foglalkoztatási együttműködésben érintett szereplők maguk is felismerték, hogy összefogás nélkül sokkal nehezebb megfelelni a gazdasági-társadalmi kihívásoknak, nem lehet megteremteni egy stabil, kiegyensúlyozottan működő helyi, térségi munkaerőpiacot. Jelenleg ugyanakkor nagyon különböző az egyes munkaerőpiaci szereplők közötti együttműködés szintje. Az ipari parkon belül, önszerveződő módon elindult a vállalatok együttműködése, amely a képzés, toborzás és a brand-építés területén eljutott az első eredményekig (önszerveződő HR-fórum, cégvezetők rendszeres találkozója).

A munkaerőpiaci szereplők együttműködésének erősítése egyfajta horizontális prioritásként értelmezhető, amely hozzájárul a megfogalmazott gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztési célok eléréséhez, valamint a közösen meghatározott beavatkozások megvalósításához (részben pénzügyi keretet is nyújtva azok megvalósításához). TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001 projekt egyik fő elemeként létrehozott Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum elsődleges célkitűzése a munkaerő-kereslet és -kínálat közötti hosszú távú egyensúly megteremtése a helyi munkaerőpiaci szereplők szükségletei és erőforrásai alapján.

A sikeres partnerség érdekében az érintettek számára egyértelműen be kell mutatni, hogy a foglalkoztatási együttműködések milyen konkrét előnyökkel járhatnak (pl. érdemi párbeszéd, konkrét – a partnerek helyzetét ténylegesen javító – akciók, szolgáltatói attitűd megerősödése). A folyamatban az önkormányzatnak – a Paktumirodán keresztül – katalizátor szerepet kell játszania.

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek:

- A széleskörű partnerséget lehetővé tevő Foglalkoztatási Fórum működtetése.
- A városi szintű foglalkoztatási együttműködés operatív működtetéséért felelős Paktumiroda fenntartása, szolgáltatások biztosítása (pl. munkaerőpiaci információk gyűjtése és megosztása, vállalkozók számára tanácsadás, képzési és munkaerőigény gyűjtése).
- A folyamatos tájékoztatást és szakmai támogatást szolgáló paktumhonlap kialakítása és folyamatos aktualizálása.
- Munkaerőpiaci igényfelmérések elvégzése.
- Jó gyakorlatok megosztása helyi, vármegyei és országos szinten.

Végrehajtásért felelős:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kedvezményezett:

- Közvetlen: vállalkozások és egyéb munkaadók; képző intézmények; munkaerőpiaci szolgáltatók; civil szervezetek; egyházak; nemzetiségi önkormányzatok; szociális szövetkezetek
- Közvetett: munkavállalók; regisztrált álláskereső; közfoglalkoztatottak; inaktívak; diákok, tanulók

Output:

- A foglalkoztatási együttműködésben résztvevő partnerek száma
- Megtartott partnerségi rendezvények száma
- Partnerségi rendezvényeken résztvevők száma
- Elvégzett igényfelmérések száma
- Igényfelmérésekben résztvevők száma

Eredmények:

A foglalkoztatási együttműködés hatására a város munkaerőpiaci szereplői között erősödik a bizalom, javul a kommunikáció, ezáltal biztosítható lesz a munkaerő keresleti és kínálati oldal hatékonyabb összehangolása, valamint lehetővé válik a munkaerőpiac rugalmasabb reagálása a felmerülő külső kihívásokra.

Ütemterv:

2017.05.01. – 2023.11.30.

Monitoring, értékelés módja:

Működési és Monitoring Kézikönyv alapján féléves gyorsjelentések és éves monitoring jelentések keretében.

9 PÉNZÜGYI TERV

26. táblázat: A Foglalkoztatási Stratégia pénzügyi terve

Specifikus célkitűzés	Pillér	Intézkedés	Ütemterv/határidő	Összeg
Munkahelyek számának növelése	Munkáltatói oldal	Bértámogatás nyújtása	2018.01.01. – 2023.11.30.	3 049 288 924
A helyi gazdaság erősítése		Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése	2018.01.01. – 2023.11.30.	77 568 100
		Ágazatilag fókuszált befektetésösztönzési tevékenységek	2018.01.01. – 2023.11.30.	67 766 752
A szakképzett és felsőfokú végzettségű munkavállalók arányának növekedése	Munkavállalói oldal	Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	2017.06.01. – 2023.11.30.	2 078 400
A munkavállalók foglalkoztathatóságának javulása		Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	2018.01.01. – 2023.11.30.	3 898 984
A munkaerő-kereslet és -kínálat összehangolása	Munkaerőpiaci együttműködés	Foglalkoztatási paktum működtetése	2017.05.01. – 2023.11.30.	239 261 805

A projekt teljes forrását a TOP-6.8.2-15-NY1-2016-00001 azonosító számú projektből származó támogatási forrás képezi.

10.1 Paktumtagok feladatainak és felelősségeinek lehatárolása, bemutatása

A Foglalkoztatási Stratégiában található tevékenységek megvalósításához számos olyan helyi szervezet, munkaerőpiaci szereplő került azonosításra, amelyek kulcsszerepet játszanak a tényleges szakmai feladatok ellátásában, a célcsoportok elérésében és mozgósításában és a megvalósítás eredményességében. Ezek jelentős része a Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tagjai közül kerül ki, amelyeket az alábbi táblázat mutat be.

27. táblázat: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tagjai

Partnertípusok a partnerségi követelmények alapján	A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tagjai
Helyi önkormányzatok	1. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat
Kormányhivatal	3. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
Képzőintézmények	4. Szakképzési Centrum 5. Nyíregyházi Egyetem 6. Nyírvidék Képző Központ Nonprofit Kft.
Vállalkozások	7. LEGO Manufacturing Kft. 8. Michelin Hungária Kft. 9. Electrolux Lehel Kft. 10. ContiTech Magyarország Kft. 11. HÜBNER-H Kft. 12. MARSO Kft. 13. DUNAPACK Papír és Csomagolóanyag Kft. 14. Vibracoustic CV Air Springs Magyarország Kft. 15. EKO Konzervipari Kft. 16. START Rehabilitációs Foglalkoztató és Intézményei Közhasznú Nonprofit Kft.
Társulások, fejlesztési, érdeképviseleti és egyéb szolgáltató szervezetek	17. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 18. Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft. 19. Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft. 20. Nyíregyházi Turisztikai Nonprofit Kft. 21. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Kft. 22. Város-Kép Nonprofit Kft. 23. NYÍRTÁVHŐ Nyíregyházi Távhőszolgáltató Kft. 24. Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. (a paktum-szervezethez való csatlakozáskor Térségi Hulladék-Gazdálkodási Nonprofit Kft.)

Partnertípusok a partnerségi követelmények alapján	A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum tagjai
	25. Nyíregyházi Ipari Park Nonprofit Kft. 26. Sóstó-Gyógyfürdők Zrt. 27. Nyíregyházi Állatpark Nonprofit Kft. 28. Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete 29. NYÍRSÉGVÍZ Zrt. 30. NYÍRVV Nonprofit Kft. 31. PRIMOM Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Vállalkozásélénkítő Alapítvány
Civil szervezetek	32. HUMAN-NET Alapítvány
Nemzetiségi önkormányzatok	33. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Szociális szövetkezetek	34. TURA-SPRINT Szolgáltató Szociális Szövetkezet
Egyházak	35. Nyíregyházi Egyházmegye 36. Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye 37. Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség 38. Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség

Forrás: Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum Együttműködési Megállapodás

A következőkben áttekintjük az Együttműködési Megállapodást aláíró partnerek/partnertípusok legfontosabb feladatait és a foglalkoztatási akcióterv megvalósítása szempontjából meghatározó erősségeiket. (A paktumszervezet egységeit a Szervezeti és Működési Szabályzat mutatja be részletesen.)

10.1.1 A paktumszervezet tagjainak feladatai

10.1.1.1 Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Az Önkormányzat a paktumprojekt megvalósításáért felelős konzorcium vezetője, azon belül a paktum-partnerséggel, a befektetésösztönzéssel, valamint a helyi termék- és szolgáltatásfejlesztéssel kapcsolatos valamennyi feladat lebonyolítása az Önkormányzat hatáskörébe tartozik. A 6.-8. fejezetekben foglalt pillérek és intézkedések esetében fontos katalizátor és irányító szerepet tölt be – ennek során épít szelőkörű kapcsolatrendszerére és városfejlesztési tapasztalataira:

- megszervezi a tevékenységek ellátásához szükséges partnerséget,
- összefogja a részletes szakmai tartalom kidolgozását,
- valamint koordinálja és nyomon követi az egyes feladatok végrehajtását.

Nagyon fontos, hogy minden intézkedés esetében pontosan ki kell jelölni az Önkormányzaton belül a felelős szervezeti egységet és/vagy személyeket.

10.1.1.2 Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

A paktumkonzorcium tagjaként elsődleges feladata a projekten belül a támogatott képzések, foglalkoztatás és munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása. A Foglalkoztatási Főosztály rendelkezik mindazokkal a pénzügyi, infrastrukturális és humán erőforrásokkal, amelyek az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendeletben felsorolt feladatok ellátásához szükségesek. Ennek megfelelően az akciótervben hozzá tartozik a 4.1 intézkedéssel (Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve) kapcsolatos feladatok koordinációja, és aktívan részt vesz számos egyéb prioritás és intézkedés megvalósításában is.

10.1.1.3 Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat

A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum kötelező tagja, amelynek legfontosabb funkciója a gazdaság- és foglalkoztatásfejlesztési célok és beavatkozások vármegyei szintű koordinációja. Tárgyalópartnerként – a vármegyei szintű érdekek érvényesítése érdekében – szerepet játszhat a befektetésösztönzési tevékenységekben is.

10.1.1.4 Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Kötelező paktumpartnerként döntő szerepet játszik a vállalkozói igények és elvárások megjelenítésében, a vállalkozók elérésében, megszólításában és mozgósításában, a duális szakképzés és a pályaorientációban – azaz számos olyan területen, amelyek meghatározók a foglalkoztatási akcióterv eredményes megvalósítása szempontjából.

10.1.1.5 Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete

Az Agrárkamara jelentőségét a vármegye domináns élelmiszeripari vertikuma adja – a mezőgazdaság és az arra épülő feldolgozóipar munkaerőpiaci kapacitása jelentős, és további fejlesztése a munkaintenzív ágazatok megerősödését is szolgálja.

10.1.1.6 Jelentősebb szakképző intézmények, felnőtt- és egyéb képzők, felsőoktatási intézmények

Ez a partneri kör a lehető legváltozatosabb szerepet tudja betölteni a foglalkoztatási akcióterv megvalósításában – ezek közül kiemelkedik a tehetséges, magas képzettségű fiatalok megtartása és városba vonzása, a (potenciális) munkavállalók ismereteinek és készségeinek folyamatos fejlesztése, valamint az inaktívak és hátrányos helyzetűek munkaerőpiaci integrációja is.

10.1.1.7 Vállalkozások

A munkaadók szerepe célcsoportként, érdekképviselőként és partnerként egyaránt fontos – többek között a munkáltatói igények és elvárások megfogalmazásával, a városmarketingben és a pályaorientációban való aktív részvétellel, illetve nagyobb volumenű beruházások kivitelezésével elősegítik a kiegyensúlyozott helyi munkaerőpiac megteremtését. Célszerű külön megemlíteni az önkormányzati tulajdonú vállalkozásokat, amelyek nemcsak foglalkoztatóként kapcsolódhatnak be a végrehajtásba, hanem egyéb funkciókat is ellátnak – az akcióterv szempontjából az alábbiakat célszerű kiemelni:

- a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Kft. fontos szerepet tölt be a közfoglalkoztatási programok koordinátoraként, az önkormányzati bérlakások és egyéb bérlemények üzemeltetőjeként, valamint a különböző közlekedési és városüzemeltetési feladatok ellátójaként,
- a Város-Kép Nonprofit Kft. a helyi médiaszolgáltató, amelynek bevonása kommunikációs és marketing szempontból is elengedhetetlen.

10.1.1.8 Civil szervezetek

Az érintett szervezetek – fő profiljuktól és célcsoportjuktól függően – számos feladat hatékony ellátásában is képesek közreműködni:

- vállalkozás- és gazdaságfejlesztési tevékenységek, vállalkozói érdekképviselés és tanácsadás,
- az emberi erőforrások fejlesztése, aktivizálása, érdekképviselése,
- a célcsoportok (pl. inaktívak, hátrányos helyzetűek, fiatalok) elérése és mozgósítása,
- kapcsolódási pont a munkavállalók és a munkaadók között,
- közösségfejlesztés, kulturális és szabadidős lehetőségek biztosítása.

10.1.1.9 Nemzetiségi önkormányzatok, szociális szövetkezetek, egyházak

Hasonló szerepet tölthetnek be, mint a civil szervezetek – különösen a hátrányos helyzetű személyek elérése, mozgósítása és foglalkoztatása céljából érdemes bevonni őket a Foglalkoztatási Stratégia végrehajtásába.

Az alábbi táblázat összefoglalóan bemutatja az egyes intézkedések felelőseit és a megvalósításba bevonandó partnereket.

28. táblázat: A felelősök és partnerek összefoglalása intézkedésenként

Pillérek és intézkedések	Felelős	Partnerek
Munkáltatói oldal		
Bértámogatások nyújtása	Kormányhivatal	Helyi vállalkozások NYMJV Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés és ezek fogyasztásának ösztönzése	NYMJV	MKIK Képző intézmények Vállalkozásfejlesztési szervezetek Sikeres helyi vállalkozások
Ágazatilag fókuszált befektetés-ösztönzési tevékenységek	NYMJV	MKIK Kormányhivatal Nyíregyházi Szakképzési Centrum Nyíregyházán működő nagyobb vállalkozások, lehetséges beszállítók Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata Nemzeti Befektetési Ügynökség
Munkavállalói oldal		

Pillérek és intézkedések	Felelős	Partnerek
Szak- és felnőttképzés fejlesztése a munkaerőigényekhez illeszkedve	Kormány-hivatal	NYMJV MKIK Képző intézmények Munkáltatók
Munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	Kormány-hivatal	NYMJV MKIK Képző intézmények Munkáltatók
Munkaerőpiaci együttműködés		
Foglalkoztatási paktum működtetése	NYMJV	A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum Együttműködési Megállapodásának aláírói (paktumtagok)

10.2 Monitoring

A paktum monitoring rendszerének részletes bemutatását a Működési és Monitoring Kézikönyv tartalmazza.

A Felhívás meghatározta a kötelező indikátorok körét, amelyeknél a központilag meghatározott indikátordefiníciós adatlapokból indultunk ki. Ezek alapján számítottuk ki az indikátorok célértékét a következő módszerrel:

- PO25: a Kormány 1562/2015. (VIII. 12.) Korm. határozat 1. sz. mellékletének 3. pontjában található Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 1-5. prioritásai eredményességi keretbe tartozó indikátor célértékét Nyíregyháza Megyei Jogú Város ITP-je tartalmazza mindkét időpont vonatkozásában.
- PR25 és PR26: a Nyíregyháza Megyei Jogú Városra vonatkozó indikátorok értéket forrásarányosan határoztuk meg: a megyei jogú városra vonatkozó forrás értékét osztottuk el a teljes forrás és megyei jogú város indikátor célérték hányadával.

Ennek megfelelően – és a költségvetés alapján – az indikátorvállalások reálisak, teljesíthetők és megfelelnek a központilag meghatározott módszertannak, továbbá igazolják, hogy a projekt megfelelő mértékben hozzájárul a Felhívásban foglalt célok eléréséhez, valamint a vármegyei és városi szintű fejlesztési irányvonalak érvényesítéséhez, a munkaerőpiaci problémák kezeléséhez.

29. táblázat: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum által vállalt indikátorok*

Kapcsolódó cél	Monitoring mutató megnevezése	Mértékegység	Kiindulási érték	Célérték	Céldátum	Az adatforrás megnevezése	Indikátor tartalma
Kimenet							
O2.1 A hátrányos helyzetű lakosság foglalkoztathatóságát javító munkaerőpiaci szolgáltatások biztosítása	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	0	282	2018.10.31.	Munkaerőpiaci szolgáltatás igénybevételét igazoló hiteles dokumentum, hiteles dokumentumok alapján készített kimutatás, adatbázis.	Az indikátor alatt a paktumprojekt keretében megvalósult, az álláskereső és a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra visszajuttatását segítő munkaerőpiaci programokban résztvevők számát értjük. A munkaerőpiaci program alatt értendő: 1. képzési és foglalkoztatást elősegítő támogatás és szolgáltatás; 2. bér- és más bérjellegű támogatás; 3. munkaerőpiaci szolgáltatások.
				3 013	2023.11.30.		
				nő: 555			
Eredmény							
O2.3 A foglalkoztatási szint emelését szolgáló támogatások nyújtása	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	fő	0	180	2018.10.31.	Foglalkoztatási megállapodás dokumentációja Munkaszerződés	Az indikátor a foglalkoztatási paktumok keretében, vagy annak hatására elhelyezkedett munkavállalók számát méri.
				824	2023.11.30.		
				nő: 210			
O2.3 A foglalkoztatási szint emelését szolgáló támogatások nyújtása	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	fő	0	60	2018.10.31.	Foglalkoztatási megállapodás dokumentációja Munkaszerződés	Az indikátor az foglalkoztatási paktumok keretében vagy annak hatására elhelyezkedett és a támogatás után 6 hónappal állással rendelkező munkavállalók számát méri.
				549	2023.11.30.		
				nő: 130			

Forrás: saját szerkesztés

* A forrásemeléshez kapcsolódóan a konzorcium vállalta az indikátorokhoz kapcsolódó célértékek általános emelését is.

10.3 A megvalósítás és a fenntartás szervezete

A projekt megvalósításáért felelős döntéshozó és végrehajtó szervezet az alábbi táblázatban kerül bemutatásra.

30. táblázat: A Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktum fő szervezeti egységei

Paktum konzorcium	Nyíregyháza MJV Önkormányzata és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal hivatalos képviselőire jogosult személyek által alkotott konzorcium, amely meghatározza a projekt stratégiai irányait és meghozza a szakmai, pénzügyi és egyéb felelős döntéseit.
Paktum Irányító Csoport	A projekt szakmai minőségét biztosító szakemberek csoportja, akik megszabják a projekt tevékenységeinek, illetve a paktumprojektben meghatározott feladatok szakmai irányait, ellenőrzik a pénzügyi és szakmai teljesítését, közreműködnek a szerződések létrehozásának folyamatában. Az irányító csoportot a konzorciumi tagok, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a paktumiroda munkatársai alkotják.
Paktumiroda	A konzorciumvezetőhöz, Nyíregyháza MJV Önkormányzatához rendelt munkatársak. A paktumiroda felelősségi és jogköre egyrészt a konzorciumvezető felé terjed, másrészt a projekt teljes egészére kihatással van, kapcsolódik a többi szakmai csoport munkájához, illetve saját hatáskörben szakmai koordináló szereppel is bír.
Projektmenedzsment	Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal 3 fővel, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal 1 fővel vesz részt a projektmenedzsment feladatok ellátásában.

Forrás: saját szerkesztés

A konzorciumi partnerek szorosan együttműködnek mind a projektmenedzsmentben, mind a szakmai megvalósításban, ahogyan azt az alábbi szervezeti ábra is mutatja.

21. ábra: Összefoglaló szervezeti ábra

Forrás: saját szerkesztés

Mindez biztosítja a partnerséget, a konszenzusos döntéshozatalt és a fenntartást. Az egyes szervezeti egységek fő feladatai a következők:

- a Foglalkoztatási Fórum a paktum egyeztető szerve, amelyet az Együttműködési Megállapodást aláíró tagok működtetnek, de a részvétel nyitott bármely érdeklődő személy vagy szervezet számára – célja a megfelelő szintű társadalmi bevonás, a demokratikus működés és a széles körű helyi nyilvánosság biztosítása,
- az Irányító Csoport az irányító és döntéshozó szerv, amely elsősorban a paktumprojekt végrehajtásával kapcsolatos stratégiai és operatív jellegű döntések meghozatalára felhatalmazott vezető tisztségviselőkből áll,
- a paktum menedzsmentjét a Paktumiroda látja el, amelynek munkatársai kiemelt szerepet játszanak a foglalkoztatási együttműködés és partnerség kialakításában, fenntartásában,
- a Munkacsoportok egy-egy, a paktum szempontjából meghatározó területre szerveződhetnek.

10.3.1 Projektmenedzsment

A projektmenedzsment feladatokat a konzorciumi partnerek közösen látják el. Nyíregyháza MJV biztosítja a projektmenedzser, a pénzügyi vezető és a projektasszisztens feladatainak ellátását. Az érintett szakemberek több éves tapasztalattal rendelkeznek projektmenedzsment, -megvalósítás és -fenntartás terén (teljes körű lebonyolítással kapcsolatos projektmenedzseri és adminisztratív tevékenységek, elszámolások, beszámolók, projektfenntartási jelentések készítése, pénzügyi tervezés és megvalósítás stb.). A felhalmozott munkaerőpiaci tapasztalatra építve a Kormányhivatal adja a projekt szakmai vezetőjét.

A projektmenedzsment fő feladatai:

1. Feladatok megtervezése, nyomon követése: feladat- és ütemterv készítése; feladatok végrehajtásának biztosítása; TSZ-ben vállaltak teljesítése (határidő, mérföldkő, indikátor).
2. Beszerzés: közreműködés a beszerzések megtervezésében, nyomon követésében.
3. Adminisztráció, dokumentáció: pénzügyi terv készítése; dokumentumok, számlák nyilvántartása; előleg igénylése; kifizetés-igénylések; jelentések összeállítása.
4. Módosítások kezelése: TSZ-módosítás kezdeményezése; változás-bejelentések előkészítése, kezelése.
5. Kommunikáció: kapcsolattartás a KSZ-szel, IH-val; kapcsolattartás a konzorcium döntéshozóival (döntés-előkészítés, tájékoztatás); partnerség biztosítása; kommunikáció rendjének kialakítása; projektülések szervezése, lebonyolítása.

10.3.2 A szakmai megvalósításhoz szükséges humánerőforrás

A projekt megvalósításához szükséges paktumiroda a Zrínyi I. u. 3-5. alatti épület 1. emeletén működik, melyben az Önkormányzat által alkalmazott 1 fő paktumirodavezető és 1 fő partnerségi koordinátor, 1 fő helyi termék- és szolgáltatásfejlesztési koordinátor és 1 fő befektetésösztönzési koordinátor megfelelő infrastrukturális körülmények között dolgozhat, önálló munkaállomásokkal, telefonvonal / internet hozzáféréssel. A paktumiroda zavartalan működéséhez szükséges eszközök és szolgáltatások beszerzése megtörtént (a költségvetés alapján).

A Kormányhivatal esetében a munkakörök kialakítása a világos felelősségi viszonyok, a helyettesítések megoldhatósága, a költséghatékonyság szempontjainak figyelembevételével történik. A projekt munkatársainak foglalkoztatása az állami tisztviselőkről szóló törvény szabályai szerint történik. A projekt belső

létszámának meghatározása a fejlesztésben meghatározott feladatok nagyságához és időbeli lefolyásához, valamint a felhívás előírásaihoz igazodik. A kialakításnál törekedünk arra, hogy minden egyes szakmai területnek gazdája legyen, valamint az összetartozó és egymást kiegészítő tevékenységek szakmai kontrollja biztosítva legyen. A munkaköröket olyan személyekkel kívánjuk betölteni, akik az adott szakmai területen dolgoztak, vagy európai uniós programok lebonyolításában gyakorlati ismereteik vannak, valamint megfelelő kapcsolatrendszerrel bírnak a fejlesztéssel érintett térség munkáltatói és a fejlesztéssel megszólított célcsoportok körében (név szerinti megadásuk jelenleg nem lehetséges, ezért a táblázat rájuk nem tölthető ki).

A Kormányhivatal részéről a projekt működtetéséhez szükséges fizikai infrastruktúrák (irodák, immateriális javak és tárgyi eszközök) egy része rendelkezésre áll. A beszerezni kívánt eszközök vásárlása indokolt a szakmai megvalósító(k) által ellátandó hatékony és elvárt minőségű munkavégzés érdekében.

10.4 Partnerség

A paktumprojekt során megvalósuló partnerség részletesen a 10.1-es fejezetben került bemutatásra.

11 MELLÉKLETEK

11.1 Helyzetelemzés további dokumentumai

A további helyzetelemzést a 2017-ben készült Foglalkoztatási helyzetelemzés című dokumentum tartalmazza.

11.2 Szükségletfelmérés dokumentumai

A 2017-ben, 2018-ban, 2019-ben és – a COVID-19 járvány miatt – 2021-ben, valamint 2023-ban készített szükségletfelmérési dokumentumokat mellékelten csatoljuk.

11.3 Pénzügyi terv

A 9. fejezet tartalmazza a pénzügyi tervet.